

takdim

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

H

amd; Âlemlerin Rabbi, yer-gök ve her ikisi arasında bulunanların Melik'i, bütün noksanlıklardan münezze olan Allah'adır (c.c).

Bize yeni bir sayı daha neşretme imkânını bağışlayan Rabbimize ne kadar hamd-u sena etsek azdır. Bu sebeple bizler; bilinen ve bilinmeyen varlıkların adedince O'nu tesbih eder ve O'na hamd ederiz.

"Yedi gök, yeryüzü ve içinde bulunanlar; O'nu tesbih ederler. O'nu hamd ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur..."¹

Salât ve Selam; yaratılmışların en hayırlısı, muttakilerin imamı olan Hz. Peygamber'e, O'nun âline, yıldızlar mesabesindeki güzide ashabına ve O'nun sünnetini canları pahasına savunup günümüze taşıyan mü'minlere olsun.

"Şüphesiz Allah ve melekleri Peygamberi överler. Ey inananlar! Siz de O'nu övün, O'na salât ve selam getirin."²

Kıymetli Okuyucular!

Dergimizin bu sayısında da, her biri birbirinden güzel ve faydalı olabilecek konulara yer verdik.

Mus'ab ŞEN tarafından kaleme alınan 'İspatlanmak İstenen Bir İnanç: Evrim adlı yazıda; Evrim Teorisini, tarihsel aşamalarını, evrimi savunanların delillerini, günümüze kadar etkileşimlerini ve tüm bunlara İslam'ın bakış açısının kaleme alındığı kısa bir yazıyı aktarmaya çalıştık.

Talha SONSÖZ tarafından kaleme alınan, 'Çilekeş Sahabe: Habbab b. Eret ' başlıklı makalede, sahabenin güzidelerinden biri olan Habbab b. Eret'in hayatını, çektiği işkencelerle birlikte sabrediş, tavizsiz bir yaşam mücadelesi ile günümüz Müslümanlarına örnek yaşamına yer verilirken;

'Ne Aradığını Bilmeyen Bulduğunu Yanlış Anlar' adlı makaleyle bu sayımıza katkı sunan İyaz BERK, bu yazısıyla; hayatını doğru bir yaşam üzerine kurduğu iddiasında olan müslümanların, pratik yaşamındaki çelişkilerini kısaca kaleme almış.

Mervan ERDEM adlı yazarımız ise, çeşitli makale, kitap ve sosyal platformlardan istifade ederek ve çeşitli alıntılar yaparak, Astrolojinin atası kabul edilen, İslam Bilginlerinden Battani'nin hayatını sizlere kısaca nakletmiştir.

Sağlık Köşemizde ise, Davut Korkmaz adlı yazarımız; 'Bebeğin Anne Karnındaki Evreleri' başlığıyla, Kur'an'ın asırlar öncesinden bizleri düşünmeye sevk edip öğrettiği; insanın yaratılışından sonra anne karnındaki durumunu ve modern tıbbın bunu yorumlamasını kısaca anlatmaya çalışmış.

'İmtihan' başlıklı yazısıyla bu sayımıza da katkıda bulunan Dicle Şafak; imtihanın; düşman tarafından korkutulmak, hapsedilmek, eziyet görülmek veya öldürülmek gibi musibetlerin dışında en yakınlarımızdan gelebilecek musibetlere sabır olduğunu, aile imtihanını, Peygamber kıssalarından örneklerle açıklamıştır.

Bu sayımızda da Ebû'l-Alâ el-Mevdûdî'nin 'Kur'an'da Dört Terim' adlı eserinden alıntılar yaparak, 'Rabb' başlığının ikinci bölümünü okuyucularımızın istifadesine sunduk.

Günümüz Müslüman ebeveynlere çocuk eğitiminde yardımcı olması adına, Sâlim b. Mâdî'nin 'Otuz Adımda Çocuk Eğitimi' adlı eserinden devamı olan, 'Çocuk Eğitiminde Yarışma Arzularını Hayırlı İşlere Yönlendirmek ve İşarin Önemi' adlı bölümünü, bu sayımızda da yayınlamaya devam etmeyi faydalı gördük. Umarız yazılanlardan hakkıyla istifade edilir.

Günümüzde çokça tartışılan konulardan biri olan 'Demokrasi' mevzusunu da, bir yazı dizisi şeklinde yayınlamaya devam etmeyi uygun gördük. Bu sebeple bu konuyu; zihinlerde ortaya çıkabilecek sorulara cevap olacak mahiyette 'Demokrasi -4-' başlığıyla söyleşi şeklinde kısaca bir değerlendirmeye tabi tuttuk.

Ve her zaman olduğu gibi, küçük kardeşlerimizi de bu sayımızda unutmayıp, onlar için ayırdığımız Çocuk Köşesini de muhafaza ettik.

Hülasa;

Hiçbir zaman kâmil bir insan olduğumuzu ve işlerimizin kusursuz olduğunu düşünmedik, zikretmedik. Bilakis; beşer olmamız hasebiyle, elbette hatalarımızın ve noksanlıklarımızın olacağını, bunlardan müstağni olmamız mümkün olmadığını, her sayımızda olduğu gibi bu sayımızda da tekrar vurgulamak isteriz.

Noksanlıklarımızın bir kısmının, içerisinde bulunduğumuz şartların zorluğu ve imkânlarımızın kısıtlılığından da kaynaklandığının idrakinde olarak, hatalarımız ve eksikliklerimiz hususunda bizleri adab-ı muaşeret çerçevesinde ikaz edecek, nasihat ve tavsiyelerde bulunacak kişilere şimdiden müteşekkirimiz.

"...Gücümün yettiği kadar ıslah etmekten başka bir isteğim yoktur. Başarım; ancak Allah'tadır. O'na tevekkül ettim ve O'na yöneliyorum." (Hud Süresi: 88)

Davamızın sonu âlemlerin Rabb'i olan Allah'a hamd etmektir.

¹ İsra Süresi: 44

² Ahzab Süresi: 56

ÜÇ AYLIK DERGI
Yıl: 2 Sayı: 8
Ekim - Kasım - Aralık

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Mustafa ÇELİK
Genel Yayın Yönetmeni
Mehmet ORUÇ

İdare Yeri:
Selahaddin Eyyubi Mahallesi
Urfa Yolu Bulvarı Tunç 2 Apartmanı
İç Kapı No: 6 Bağlar / Diyarbakır

İletişim:
+90 536 787 64 48
hisbedergisi@gmail.com
hisbedergisi@hotmail.com
f t @ G+ hisbedergisi
www.hisbedergisi.com

Yayın Türü: Süreli Yayın

Mizanpaj - Grafik - Uygulama:
VERA YAPIM
GRAFİK REKLAM AJANSI
www.VERAYAPIM.org

Not:
Dergide yayımlanan yazıların
mesuliyeti tamamen yazarlara aittir.
Dergideki yazılardan
kaynak gösterilmesi şartıyla
iktibas yapılabilir.

içindekiler

RABB-2

06 RABB - 2

Ebû-l A'lâ el-Mevdûdî

NE ARADIĞINI
BİLMEYEN,
BULDUĞUNU
YANLIŞ ANLAR.

16 Ne Aradığını Bilmeyen Bulduğunu Yanlış Anlar
İyaz BERK

04 BAŞYAZI

Hisbe

10 Demokrasi - 4

Hisbe Söyleşi

24 Astronomi ve Trigonometri'nin Atası Battânî
Mervan ERDEM

18 Çocuk Eğitiminde Dikkat Edilecek Hususlar - 5
Sâlim b. Mâdî / 30 Adımda Çocuk Eğitimi

ŞEHVET ve AŞK HASTALIĞI

26 Şehvet ve Aşk Hastalığı
İbn Teymiyye

çilekeş sahâbe HABBAB B. ERET

20 Çilekeş Sahabe Habbab B. Eret
Talha SONSÖZ

32 İslam'da İntihar Eyleminin Yeri
Hisbe

28 Bebeğin Anne Karnındaki Evreleri
Davut KORKMAZ

42 İşte Ölüm Güvercini Yaklaşır
Abdullah bin Revâhâ - Şiir

30 İmtihan
Dicle ŞAFAK

44 Şefkat Peygamberi
Hisbe Çocuk

36 Evrim Teorisi
Musab ŞEN

46 Kavram Treni
Hisbe Çocuk

BAŞYAZI

H

amd; kendisinden başka boyun eğilecek ilah bulunmayan Allah Subhanehû Teâlâ'ya mahsustur.

Ve biz sadece O'na ibadet eder ve sadece O'ndan yardım dileriz.

"Ey Rabbimiz, eğer unuttuk ya da yanıldıysak bizi tutup sorguya çekme!

Ey Rabbimiz, bize bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme!

Ey Rabbimiz, bize gücümüzün yetmeyeceği yükü de yükleme! Başışla bizi, mağfiret et bizi, rahmet et bize! Sensin bizim Mevla'mız, kâfir kavimlere karşı yardım et bize." (Bakara Süresi: 286)

Salât ve Selam; muttakilerin imamı, muvahhidlerin önderi, rahmet ve kılıç peygamberi Hz. Muhammed Mustafa aleyhisselam'a, sefine-i necat olan ehl-i beytine, yıldızlar mesabesindeki güzide ashabına ve takipçileri olan aziz mü'minlere olsun.

"Muhacirlerden, ensardan en ileri ve önde gelenlerle, ihsan ile onlara uyanlardan Allah razı olmuştur. Onlar da Allah'tan hoşnutturlar. Hem onlara altından ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. Orada temelli kalıcıdırlar. İşte budur en büyük kurtuluş." (Tevbe Süresi: 100)

...

Bilinçli bir müslümanı diğer insanlardan ayıran en büyük özelliklerden biri de; neme lazımcılık yapmadan, kendi ehlini kurtarmaya ve muhafaza etmeye yönelik gösterdiği hassasiyeti, kendileri dışındaki kimselere de göstermesidir.

İnsanların evlerine kapandığı, İslami davetin dört duvar arasına hapsedildiği, minberlerde hakkın sesinin kısırıldığı ve davet erlerine her türlü ezanın reva görüldüğü böyle bir dönemde bu özellik, bilinçli Müslümanları diğer insanlardan ayıran en büyük mihenk taşıdır.

Evet!

Hz. Peygamber'in kendisinden sık sık bahsedip içerisinde barındırdığı fitnelerden dolayı sahabelerini ikaz ettiği ahir zamanda, Müslüman bir bireyin en önemli görevlerinden biri de, kendisini ıslaha, muhafazaya ve yetiştirmeye çalıştığı kadar, kendi dışındaki bireyleri de hadislerde zikredilen fitne ateşinden muhafaza etmeye çalışmasıdır.

Bu görevin gereği olarak her bilinçli Müslüman; yılmadan, yorulmadan, usanmadan ve kınayıcıların kınamasından korkmadan, ihlâsla aynı ilk günde ki aşk ve şevkle insanlığa Yüce Rabb'lerinin davetini götürmeye çalışmalıdır. Öyle ki; bu nidanın yankılanmadığı bir şehir, bu hakikatin girmediği bir sokak ve bu nurun aydınlatmadığı karanlık bir ev kalmasın.

Zikrettiğimiz bu görev; dinimizin bir emri olduğu gibi, selefimizin de bize birer vasiyeti ve mirasıdır. O selefimiz ki –Allah onlardan razı olsun- yılmadan, yorulmadan, usanmadan, at ve deve sırtında binlerce kilometre mesafe katederek, sonsuz hayat bahşeden bu ab-ı hayattan kana kana içmesi adına insanlığa hizmet etmiştir. Öyle ki birçok coğrafyada bu hakikatin sesi yankılanmış; yüz binlerce ve belki

de milyonlarca insan lebbeyk diyerek bu kûdsi davete iştirak etmiştir.

Bu davet vesilesiyledir ki nice zalimler, haramiler, caniler, katiller, hırsızlar ve mütecavizler; içerisinde bulundukları cürümlerden vazgeçmiş, nice mazlum ve mustaz'af; maruz kaldıkları bu hadsiz fiillerden kurtulmanın sevinciyle gözyaşına boğulmuşlardır.

Bu davet sebebiyledir ki; zulüm ve küfür karanlığında bulunan birçok coğrafya aydınlanmış, bu coğrafyalarda yaşayan yüz binlerce insan boyunlarına geçirilmiş olan esaret ve zillet zincirlerinden kurtularak, izzet ve şerefe kavuşmuştur.

Bu davet sebebiyledir ki; hala dünyanın birçok bölgesinde minarelerde günde beş defa Yüce Rabb'imizin tevhidi daveti yankılanmaktadır.

Eğer şuan isimlerimiz Ahmed, Abdullah, Muhammed, Mus'ab, Hamza, Zeyneb, Aişe ve Fatma ise; hala gücümüz nispetince Yüce Rabbimiz'e vermiş olduğumuz ahdimizde durmaya çalışıyorsak bu; bize kal-u bela'daki misakımızı hatırlatmak adına, büyük sıkıntılara göğüs geren cefakâr selefimiz vesilesiyledir.

Evet!

Şayet bizler; İslami hükümlerin aleni bir şekilde çiğnendiği, İslam ahkâmlarının önemsenmediği, insani değerlerin ayaklar altında alındığı, siyasi, iktisadi, askeri, kültürel ve sosyal açıdan insanlığın büyük bir buhran içerisinde bulunduğu böyle bir zamanda; selefimizin bize bıraktığı bu mirasa hakkıyla sahip çıkmaz ve bencillik yaparak İslami davet çalışmamızda tembellik gösterirsek, gelecek neslimizin akıbetinden endişelenmeliyiz.

İnsi ve cinni şeytanların yoğun bir şekilde ifsad etmeye çalıştığı, şirk ve küfür devletlerinin kendi bekâları uğruna öz nesillerini; itikadi, fikri ve ahlaki açıdan çökertmeye çalıştığı böyle bir dönemde, hiçbir müslümanın yerinde oturması caiz değildir.

Bugün insanlığın bu davete çok ihtiyacı vardır, hem de tarih boyunca hiç olmadığı kadar...

Evet!

Bugün alelacele bütün müslümanlar bir davet seferberliğine girişmelidir.

Öyle bir davet ki; bu davetin kendisi ilk önce davetçinin hayatında vücut bulacak, akabinde de davetçinin dilinden ve kaleminden insanlığa sunulacaktır.

Evet!

Bugün her bir Müslüman;

Hiçbir maddi karşılık beklemeden...

Hiçbir mevki-makam beklentisi içerisinde olmadan...

Hiçbir kimsenin elindekine göz dikmeden...

Kırmadan...

İncitmeden...

Nefret ettirmeden...

Ötekileştirmeden...

Acıyarak...

Sevdirek...

Müjdeleyerek...

Kucaklayarak...

Korkmadan...

Yılmadan...

Yorulmadan...

Sıkılmadan...

Böbürlenmeden...

Minnet etmeden...

Ve büyük bir heyecan, aşk ve şevkle davet etme bilincini kuşanarak; evinden, sokağından, mahallesinden, ilçesinden ve şehrinden başlayarak davet seferberliğine çıkmalıdır.

İstikbalimizin aydınlık olunması isteniyorsa, bu bir zorunluluktur.

**Davamızın sonu
Alemlerin Rabb'ine Hamd Etmektir...**

RABB-2

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عُبُودِ الْأَلَاءِ / Kur'an'da Dört Terim

FİRAVUN ve AİLESİ

Şimdi de Nemrud ve kavmi hakkında uydurulandan daha hatalı ve uydurma hikayelere teşkil eden, Firavun ve ailesi hakkındaki kıssalara bakalım: Yaygın görüşe göre Firavun, Allah'ın varlığını inkar etmekle kalmıyor, kendi ilahlığını iddia ediyor. Bunun manası şudur: Firavun'un bozuk inancı o dereceye ulaşmıştı ki insanların tepesine binip açıkça göklerin ve yerin yaratıcısı olduğunu iddia ediyor, kavmi de ahmaklıkta o derece ilerimış gitmişti ki, O'nun bu iddiasına hemen inanıveriyordu.

Kur'an ve tarihin Şehadeti ile hakikat, Firavun'un ilahlık ve rablik mevzuunda sapıklığı, Nemrud'un aynı konudaki sapıklığından, Firavun'un kavminin durumu da Nemrud'un kavminin durumundan farklı olmadığı merkezindedir. Aralarında şu fark var: Firavun'un kavmi arasında, bazı siyasi sebeplerle İsraililere karşı şiddetli bir milliyetçilik taassubu belirmişti.

Sırf bu inat ile Allah'ın Rab ve ilah olduğuna, asrımızdaki maddeci inkârcılardan pek çokları gibi, kalpleri şehadet ettiği halde, açıkça iman etmekten kaçınıyorlardı.

Daha önce Yusuf(a.s.) Mısır'da hükmü geçen bir insan olunca, Mısırlılar arasında Hak dini yayıp genişletmeğe bütün gücü ile çalıştı. Mısır toprakları üzerinde, asırlarca hiç kimsenin güç yetiremeyeceği çok sağlam eserler bıraktı. Mısırlılar her ne kadar

babalarının inançlarına uyarak Allah'ın dinine tabii olmamışlarsa da araların da Allah'ın varlığını, O'nun göklerle yerin yaratıcısı olduğunu bilenler vardı. İş bununla da kalmamıştır. Hakikatte İslâmi öğreti, nüfuz ve tesirini o derece kuvvetlendirmişti ki her Mısırlı en az, Allah'ın tabiat âlemi ötesinde ilâhların ilâhı, rablerin rabbi olduğuna inanmıştı. Küfürde inat edenler ise, ulûhiyet ve rububiyette, Allah'la beraber ortaklar kabul ediyorlardı. Mısırlılar üzerinde çeşitli tesirleri bulunan İslam inancı, Musa (a.s.)'nın peygamber olarak gönderildiği güne kadar devam etti (Tevrat'taki tarihi malûmata güvenecek olursak, o gün Mısırlılardan iman edenlerin, Mısır nüfusunun beşte birini teşkil ettiğini tahmin edebiliriz. İsraili'lerin sayısı hakkında Tevrat'taki haberler, Musa (a.s.) ile Mısır'dan çıkanların iki milyon olduğunu gösterir. Mısır halkının da, o gün on milyondan daha çok olduğu zannedilmektedir. Tevrat, Musa (a.s.) ile birlikte Mısır'dan çıkan muhacirlerin, İsraili olduklarını belirtir. Lâkin zann ve tahminimiz istediği kadar mübalağalı olsun, Yâkub (a.s.)'un oniki oğlundan olan zürriyetinin, beş yüz sene içinde iki milyona ulaşması mümkün gözükmemektedir. Bunun için yapılan kıyaslama neticesinde, Mısırlı'lardan azımsanmayacak bir miktarın Müslüman olup, Ben-i İsrail'e katıldıkları ve Mısır'dan hicret ederken, onlara yoldaşlık ettikleri neticesine ulaşırız. Bütün bunlardan da Yûsuf (a.s.) ile yardımcılarının, Mısır'da ifa ettikleri İslâm davetinin hududunun genişlediğini takdir edebiliriz.)

Bunun delili ise Kıpti prenslerden birinin Firavun'un meclisinde yaptığı konuşmasıdır. Firavun, Musa (as)'nın öldürülmesi ile ilgili iradesini bildirdiği zaman, meclisindeki ileri gelenlerden olup daha önce Müslümanlığa giren bu prens, kalkıp şu konuşmayı yapmıştır:

"Firavun ailesinden olup, imanını gizlemekte olan bir mümin de şöyle dedi: "Siz bir adamı, Rabbiniz Allah'tır dedi diye öldürür müsünüz? Hâlbuki o, size Rabbinizden apaçık mucizeler de getirmiştir. Bununla beraber eğer o, bir yalancı ise yalanı kendine. Eğer doğrucu ise, sizi tehdit ede geldiği azabından bir kısmı olsun gelir sizi çarpar. Şüphesiz Allah, haddi aşan, iddiasında yalancı olan kimseyi muvaffak etmez. Ey kavmim! Bu gün bu yerde siz galip olduğunuz için mülk sizindir. Fakat Allah'ın hışmı bize gelip çatarsa, kim bize yardım eder?"

"Ey kavmim! Hakikat ben, o sürü sürü fırkaların gününe misal vermenizden, Nuh kavminin, Ad'ın Semûd'un ve daha sonrakilerin hali gibi bir maceraya sapıp, felakete uğramanızdan korkuyorum. Yoksa Allah kullarına bir zulüm dileyecek değildir.

["Ey kavmim! Hakikat ben size karşı o bağışip çağırışma gününden endişe ediyorum." "O gün, hesap yerini arkanızda bırakarak Cehenneme döneceğiniz gündür. O gün sizin için, Allah'ın azabından hiç bir kurtarıcı yoktur. Allah kimi şaşırtırsa, onun yolunu bir doğrultacak da yoktur"]* "And olsun Musa'dan evvel Yusuf da, size apaçık burhanlar getirmişti. O vakit de O'nun size getirmiş olduğu şeyler kakında şüphe edip durmuştunuz. Hattâ O vefat edince dediniz ki: Bundan sonra Allah asla bir peygamber göndermez [İşte Allah, o haddi aşan şüphecileri böyle şaşırtır. "Onlar kendilerine gelmiş hiç bir delil olmaksızın Allah'ın âyetleri hakkında mücâdele edenlerdir. Bu, gerek Allah katında, gerek iman edenler katında büyük buğzu gerektirir. Allah, her büyüklük taslayan zorbanın kalbini işte böyle mühürler." "Ey kavmim! Siz bana oyun, size doğru yolu göstereceğim."

"Ey kavmim! Bu dünya hayatı ancak fâni bir eğlencedir. Ahiret ise asıl durulacak yurdun ta kendisidir."

"Kim bir kötülük işlerse, ona bunu benzerinden başkası ile karşılık yapılmaz. Kim de erkek olsun kadın olsun, mümin olarak iyi amelde bulunursa işte onlar, içinde hesapsız rızıklara kavuşturulmak üzere cennete girerler."}

"Ey kavmim! Benim karşılaştığım bu hal nedir? Ben sizi kurtuluşa davet ediyorum. Siz beni ateşe çağırıyorsunuz." "Siz beni Allah'a küfredeyim, rûbûbiyetini, hiç bir suretle tanımadığım nesneleri O'na ortak tutayım diye çağırıyorsunuz. Ben ise sizi o mutlak Kâdir'e, o çok affediciye davet ediyorum.

"Sizin beni mutlaka tapmaya davet ettiğiniz, dünyada da ahirette de hakka ki, hiç bir davete salahiyeti yoktur. Hakikatte hepimizin dönüp gidişi Allah'adır. Haddi aşanlar ateş yaranının ta kendileridir." "Size söylemekte olduklarımı, yakında hatırlayacaksınız. Ben işimi Allah'a ısmarlıyorum. Çünkü Allah kullarını en iyi görendir." (Mûmin: 28-44).

Bu hitabe başından sonuna kadar Yusuf (as)'un, kendi zamanından Musa zamanına kadar asırlar geçmesine rağmen, Mısırlılar üzerindeki etkisinin devam etmiş olduğuna şahadet eder. Mısırlıların, bu

yüce peygamberin kendilerine öğrettikleri sayesinde Allah'ın varlığı ile ilgili hiç bir şey bilmeyecek, rûbûbiyet ve ulûhiyetinin tanımayacak, egemenlik ve otoritesinin bu evrendeki tüm tabiat güçlerine baskın olduğunu, gazabından korkmak ve çekinmek gerektiğini anlamayacak kadar câhil kalmalarına imkân yoktur. Yine bu konuşmanın sonlarından, şu husus açıkça ortaya çıkmaktadır: Firavun toplumu, Allah'ın ulûhiyet ve rûbûbiyet sıfatlarında Allah'a şirk koşuyor ve bunları da ona eş tutuyorlardı.

Firavun üzerine şüpheyi çeken noktaya gelince, bu şüpheyi doğuran sebepler şunlardır.

Hz. Musa'dan, "Ben âlemlerin Rabbinin elçisiyim" sözünü işitince. "Âlemlerin Rabbi nedir?" diye sorması...

Veziri Hâmân'a, "Benim için yüksek bir kule yap. Olur ki ben o yollara, göklerin yollarına ulaşırım da Musa'nın ilâhına yükselip çıkarım" demesi...

Hz. Musa'yı korkutmak için, "Benden başkasını ilâh edinirsen seni hapsederim" diye tehdit etmesi...

Kavmine ve yakınlarına, "Ben sizin yüce Rabbinizim. Sizin için kendimden başka bir ilâh tanımıyorum" diye ilan etmesi...

Firavun'un söylediği bu sözler, bazı inşalarda onun Allah'ın varlığını inkâr ettiği, zihnini âlemlerin Rabbi düşüncesinden tamamen boş, kendini tek ilâh zannettiği fikrini doğurmuştur. İşin doğrusu, O'nun bütün bunların hepsini koyu bir milliyetçilik taassubu ile yapmış olmasıdır.

İslami öğretisi, Yusuf (as)'un güçlü ve yüce şahsiyetinin tesiri ile kendi zamanında Mısır'ın dört bir yanında yayılmıştı. Bu durum, Yusuf (as)'un Mısır hükûmeti nezdinde elde ettiği nüfuz ve otoriteye tâbi olarak, İsrail oğulları'nın Mısır'da kuvvetli bir güç kazanmalarını sağlamıştır. İsrailoğullarının Mısır'daki nüfuzları 300 veya 400 sene kadar sürmüştür. Sonra Mısırlıların kalbinde milliyetçilik ve ırkçılık ateşi tutuşmuş ve İsrail oğullarına karşı bunun gereğini düşmanca tatbik etmişlerdir. İş adamaıklı kızışınca İsrailililerin gücünü tamamen yok etmişlerdir. İdare milliyetçi Mısır hanedanlarının eline geçmiş ve hükûmetleri peş peşe devam etmiştir. Bu yeni hükümdarlar idare mekanizmasını ellerine geçirince İsrail oğullarının esaret altına alıp güçlerine bir son vermekle kalmamışlar, Mısır'da Yusuf (as)'tan beri sürüp gelen eserleri mahvederek, cahiliyet devrine ait dini yaşayışları da diriltmeye başlamışlardır. Bu devrelerde Musa (as) peygamber olarak gönderilince, üstünlük ve hükümlerliklerinin ellerinden çıkarak ikinci bir defa İsrail oğulları'nın eline geçmesinden korkmuşlardı. Firavun'un Musa (as)'ya cam sıkılarak ve kızarak "Âlemlerin Rabbi nedir; benden başka bir ilâhın olması mümkün müdür?" diye sormakta ısrar ve inat etmesi, âlemlerin Rabb'inin varlığını bilmediğinden değildir. Bu hakikat Kur'an-ı Kerim'de Firavunun yakınlarının konuşmalarından ve Musa (as)'nın hitabelerinden açıkça anlaşılıyor. Mesela Firavun, Musa (as)'nın Allah'ın elçisi olmadığını iddiasını pekiştirmek için şöyle diyor:

"Öyle ya, onun üstüne gökten altın bilezikler atılmalı yahut beraberinde birbiri ardınca kendisini tasdik edici melekler gelmeli değil miydi?" (Zuhuruf, 53)

Bu söz, zihni Allah'ın ve meleklerin varlığı fikrinden tamamen habersiz bir kimsenin sözü olabilir mi? Kur'an-ı Kerim Hz. Musa ile Firavun arasında geçen aşağıdaki konuşmayı da naklediyor:

"...Firavun O'na: *"Musa! Ben seni gerçekten büyülenmiş sanıyorum"* demişti. O da: *"Andolsun dedi, bunları birer ibret olmak üzere, göklerin ve yerin Rabb'ından başkasının indirmediyini bilmişsinizdir. Firavun! Ben de seni her halde helak edilmiş sanıyorum demişti."* (İsra, 101-102)

Başka bir yerde Allah-u Teâlâ Firavun kavminin kalplerinde taşıdıkları şeyi açıklıyor:

"Âyetlerimiz apaçık delil olarak onlara geldiği zaman: *"Bu apaçık bir büyüdür"* dediler. Vicdanları da bu âyetlere tam bir kanaat hâsıl ettiği halde, zulüm ve kibir ile yine bunları inkâr ettiler" (Nemi, 13-14). Kur'an-ı Kerim, şu âyetle de bize Musa (as) ile Firavun ailesinin bir toplantısını tasvir ediyor:

"Musa onlara dedi: *"Yazıklar olsun size. Allah'a karşı yalan düzmeyin. Sonra azap ile sizin kökünüzü kurutur. Allah'a karşı yalan uyduran, muhakkak hüsrana uğramıştır."* Derken sihirbazlar aralarında işlerini çekişe çekişe görüştüler; gizlice müşavere ettiler. Dediler ki: *"Bunlar her halde iki sihirbazdır ki, sizi büyüleri ile yerinizden çıkarmak, en şerefli ve üstün olan dininizi gidermek istiyorlar."* (Taha: 61-63)

Açıkçası Mısırlılarla peygamberleri Hz. Musa arasında, Hz. Musa'nın, onları Allah'ın azabı ile korkuttuğu, iftiralarının kötü sonuçlarını hatırlattığı zaman tepkileri anlaşmazlık ve reddediş şeklinde ortaya çıkmadı. Çünkü hiç şüphesiz yüce Allah'ın azamet, büyüklük ve heybetinin gönüllerindeki izi henüz tamamen silinmemişti. Ancak milliyetçi önderlerini büyük siyâsi devrimin tehlikeleri ile korkuttukları zaman -ki bu tehlike İsraili'lerin Mısırlılara tekrar galip gelmeleri endişesi idi- onların da kalpleri katılaştı ve Peygamberlerine karşı direnmek üzere ittifak ettiler.

Bu hakikat bizce açıkça anlaşıldıktan sonra, şunları araştırmamız kolaylaşır: Firavunla Musa (a.s) arasındaki anlaşmazlık konusu ne idi? Kendinin ve kavminin gerçek sapma noktaları nedir? Rab kelimesinin hangi mânâları ile kendisi için rablık ve ilâhlık iddiasında bulunuyordu? Şimdi bu konuyla ilgili olarak, aşağıdaki âyetleri sıra ile inceleyelim:

1) Firavun ailesinden olup, Musa (a.s)'nın dâvetine karşı O'nu kışkırtan ve Musa'nın Mısır'dan çıkarılmasını isteyenler, bazı münasebetlerle Firavun'a soruyorlardı:

"Musa'yı ve kavmini, fesatçılık etmeleri, seni de ilâhlarını da terk etmesi için mi bu toprakta bırakacaksınız?" (Araf, 127).

Musa (a.s)'ya iman eden kişi, onlara bundan farklı bir şekilde karşılık veriyor:

"Siz beni Allah'a küfredeyim, rubûbiyyetini hiçbir suretle tanımadığım nesneleri O'na ortak tutayım diye çağırıyorsunuz" (Mümin, 42).

Bu iki ayete baktığımız ve Firavun dönemi toplumuna ilişkin bilgileri ve geçmiş kavimlerin eserleri üzerine yapılmış tarih incelemelerini de göz önüne aldığımız

zaman, Firavun ve ailesinin, rab kelimesinin birinci ve ikinci manâsıyla Allah-u Teâlâ'ya ortak koştuklarını, putlardan bazılarını Allah'la beraber ortaklar kabul ederek onlara taptıklarını açıkça anlarız. Demek ki Firavun, kendisi için tabiat âlemi üstünde bir rablık iddiasında bulunsaydı, yâni göklerde ve yerde kendinden başka rab olmadığını düşünerek, bu alemlerde var olan düzene ilişkin sözü geçen üstün bir varlık olduğunu iddia etseydi, (onun döneminde) kesinlikle diğer ilâhlara tapılmazdı (Bazı müfessirler bu ayetteki Âlihe kelimesinin kıraatinde, ibadet mânâsına olarak İlahe şeklini tercih ettiler. Buna da, Firavun'un davasının göklerin ve yerin rabbi olmak iddiasında bulunduğu kanaati ile vardılar. Onların kıraatine göre âyetin mânâsı: "Musa ve kavmini, Seni ve Senin ibadetini terk etmeye bırakır mısın?" olur. Yalnız burada düşünülmesi gereken noktalar var:

a) Bu kıraat şazdır ve bilinen okunuş şekline muhaliftir.

b) Müfessirlerin tercih ettikleri bu şaz kıraat, bir esasa dayanmamaktadır.

c) Âlihe kelimesinin ibadet mânâsına ilâve olarak mabude veya dişi put mânâları da vardır.

Bilindiği gibi Mısırlıların en büyük ilâhları, Mısır lisanına göre, Râ denilen güneştir. Firavun'un mânâsı ise "Râ'nın halefi" veya "Râ'nın görüntüsü" demektir. Buna göre Firavun'un bütün iddiası, büyük güneş ilâhının maddî görüntüsü olmaktan öteye geçmez.¹...

2) Firavun'un Kuran'da varid olan şu sözlerine gelince; *"Firavun: Ey ileri gelenler! Ben sizin benden başka bir ilâhınız olduğunu bilmiyorum"* dedi. (Kasas: 38).

Firavun: *"And olsun dedi, eğer benden başka bir ilâh edinirsen seni muhakkak ve muhakkak zindana girenlerden ederim."* (Şuara: 29)

Firavun'un bu sözlerle kastı, kendinden gayri bütün ilâhları inkâr etmek değil, gerçek maksadı Musâ(a.s)'nın dâvasını red ve iptal etmektir. Musâ(a.s), Rubûbiyyetini sadece tabiatüstüne inhisar ettirmekle kalmayıp, emretme ve nehyetme gücüne sahip medenî ve siyâsî mânâları ile üstün hüküm ve kuvvet sahibi bir ilâha davet edince, Firavun kavmine: *"Ey kavmim! Sizin için bu türden bir ilâh olarak benden başkasını bilmiyorum"* dedi ve Hz. Musa'yı kendisinden başkasını ilâh edinirse hapse atmakla tehdit etti.

Bu ayetlerden anlaşılan -tarihin ve geçmiş kavimlerden kalan eserlerin şahadeti ile teyit edildiği

1 Arapça'ya çevirenin notu: Hemzenin kesri ile الإلهت kıraati hakkında Taberi Tefsirinde (I, 41-42; IX, 17) onun İbnu Abbas ve Mücâhid'ten rivayet edildiğini söyler ve zayıf gördüğünü şöyle belirtir: "Kendinden başka şekilde okunduğu görülmeyen kıraat, Kur'an okuyuş otoritelerinin üzerinde ittifak ettikleri الإلهت kıraattir. Çünkü kuranın onun üzerinde icma ettiklerine dair hüccet vardır." Taberi bu kıraatin tefsirini bizzat İbnu Abbas'tan muhtelif vecihlerle şöyle rivayet ediyor (IX, 18) يترك والحقو Firavun'a ibadet edildi; kendisi ibadet etmezdi" Yine ondan, "Senin ibadetini terk eder" şeklinde başka bir rivayet vardır. Bu vecihin, Musa (a.s)'nın Firavun'a ibadeti terk etmesi, ona itaat etmemesi ve emrine boyun eğmemesi mânâsına yorumlanması mümkündür. Üstad Mevdûdî'nin, bu kıraatin ilâhın müennesi olan Âlihe (tanrıçalar) mânâsında olmasına hamledilebileceği görüşü, Taberi'nin -her ne kadar zayıf görse- de rivayet ettiği bir husustur. Şöyle demektedir: "Bazıları zannediyorlar ki, İlahe olarak okuyan kimseler, Âlihe kıraatinin mânâsına yaklaşan bir mânâ kastederler. Yalnız bununla, tek ve dişi bir ilâh kasteder." Taberi'nin zayıf görmesine rağmen, bunu takviye eden bir vecih Üstad Mevdûdî'nin de dediği gibi, eski Mısırlılar güneşe tapıyorlardı. İlahe kelimesi, Arapça'da güneş mânâsına da gelmektedir. ... İbnu'l-Cinni'den şunu rivayet ediyor: "Güneşe ilâh denirdi. Zira ona tapıyorlardı." İşte bu, Üstad Mevdûdî'nin görüşünü destekleyen ve tezine güç katan bir sözdür.

gibi -Mısır Firavunları, kendileri için sadece mutlak hâkimiyet iddiasında bulunmuyorlardı. Güçlerinin idare ettikleri tabakaya tesir etmesi ve üstünlüklerinin onların ruhunda hüküm sürmesini ısrarla istedikleri için, ilâhlara ve putlara intisap etmekle bir nevi mukaddeslik ve noksanlıklardan uzaklık iddiasında bulunuyorlardı. Bu iddialarında Firavunlar yalnız değillerdi. Yeryüzünün her yerinde krallık aileleri, siyasi hâkimiyetten elde ettikleri üstünlüğe ilâveten az veya çok, ortaklık fikrine saplanmışlardır. Bunu için devamlı şekilde idare ettikleri toplulukların, kendi huzurlarında kulluğun gereklerinden bir şeyi yapmalarını şart koşuyorlardı. Bununla birlikte bu dâvâları, semavi ulûhiyet dâvası değildir. Bununla siyasi hâkimiyetlerini kökleştirmek istiyorlardı. Bunun için Mısır'da ve diğer cahiliyet devrini yaşamış ülkelerde idare eden zümrenin ulûhiyeti, idare makamına bağlı olarak bir elden diğerine değişir durur.

3) Firavun'un asıl dâvası, tabiatın bağlı olduğu nizamda istediğini yapabilen, üstün bir ilâhlık dâvası değildi. Aksine siyâsî ilâhlık dâvası idi. O kendisini, rab kelimesinin üçüncü, dördüncü ve beşinci mânâsı ile Mısır ülkesinde yaşayanların üstün rabbi zannediyordu. Diyor ki: *"Ben Mısır ülkesinin, ondaki zenginlik ve servetin mâlikiyim. Ben orada mutlak hâkimiyete layığım. Benim merkezi şahsiyetim, Mısır medeniyet ve toplumunun temelidir. Şu halde bu topraklarda benim kanun ve şeriatımdan başkası işlemez."*

Firavun'un davasının Kur'an diliyle temeli şudur:

"Firavun kavmi içinde haykırdı: 'Ey kavmim! dedi: Mısır mülkü (egemenlik, mülkiyet ve tasarrufu) ve altımdan akan şu ırmaklar benim değil mi? Hâlâ gözünüzü açmayacak mısınız?" (Zuhruf, 51).

İşte bu Nemrûd'un rablik davasının dayandığı temelin aynısıdır:

"Allah kendisine mülk ve saltanat verdiği için şımararak, İbrahim ile Rabbi hakkında çekişti." (Bakara: 258)

Yine bu, Yusuf (a.s.)'un çağdaşı olan Firavun'un halkına karşı rabliğinin da esasıdır.

4) Musa (a.s.)'nın kendisi ile Firavun ve ailesi arasında bulunan anlaşmazlığın sebebine gelince: Rab kelimesinin bütün mânâsı ile, âlemlerin rabbi olan Allah'tan başkası rab ve ilâh değildir. O, tabiat âlemlerinin de ötesinde tek olan rab ve ilâhtır. Nitekim O siyâsî ve içtimâî mânâsıyla da rab ve ilâhtır. Bunun için de, ibâdetin yalnızca ona tahsis edilmesi, hayatın muhtelif yönlerinde, O'nun kanunlarından başkasına tabi olunmaması gerekir. Allah-u Teâlâ, Hz. Musa vasıtasıyla kullarına olan emir ve yasaklarını vahiy yoluyla bildirecektir. Bu sebeple kullarının işlerinin takdiri Firavun'un değil, O'nun kudret elindedir.

Bu durumda Firavun ve hükümetinin ileri gelenleri tekrar tekrar Musa ve Harun'un Mısır'ı ele geçireceklerini iddia ediyorlardı. Diyorlardı ki: *"Musa ve Harun bizim dînî ve medenî nizâmımızı, istedikleri nizâm ve kaidelerle değiştirmek için elimizden almak istiyorlar."*

"And olsun ki, biz Musa'yı da, Firavun'a ve O'nun ileri gelenlerine mucizelerimizle ve apaçık bir hüccetle gönderdik. Yine onlar, Firavun'un emrine tâbi oldular."

Hâlbuki Firavun'un emri hiç de yetkili ve dürüst değildir" (Hûd: 96,97)

"And olsun biz, bunlardan evvel Firavun kavmini de imtihan ettik. Onlara da çok şerefli bir peygamber gelmişti: Bana Allah'ın kullarını teslim edin. Çünkü ben size gönderilmiş emin bir peygamberim. Allah'a karşı yücelik taslamayın. Zira ben size apaçık bir burhan getiriyorum diye" (Duhan: 17-19). *"Hakikat, biz Firavun'a bir peygamber yolladığımız gibi, size de kıyamet günü üzerinize şahit olarak bir peygamber gönderdik. Firavun o peygambere isyan etti; Biz de onu ağır ve çetin bir tutuşla yakalayiverdik"* (Müzzemmil: 15-16).

"Firavun dedi ki: O halde yâ Musa! Sizin Rabbiniz kim? O da, Bizim Rabbimiz her şeye hilkatini veren, sonra da yolunu gösterendir dedi" (Tâhâ, 49-50).

"Firavun dedi ki: Âlemlerin Rabbi dediğin nedir? Musa: Göklerin, yerin ve bunların arasında bulunan her şeyin Rabbidir. Eğer hakikati bilmeyen ehil kimseler iseniz, O'nun birliğine inanın" dedi. *Firavun etrafında bulunanlara: İştmiyor musunuz? dedi. Musa: O sizin de, evvelki atalarınızın da Rabbidir"* dedi. *Firavun: Her halde dedi, size gönderilen bu peygamberiniz mutlak delidir. Musa dedi ki: O doğu ile batının ve ikisi arasında bulunan her şeyin Rabbidir; eğer aklınızı kullanırsanız. Firavun: And olsun dedi; eğer benden başka bir ilâh edinirsen muhakkak ve muhakkak zindana girenlerden ederim"* (Şuarâ: 23-29)

"Firavun: Birakin beni dedi; Musa'yı öldüreyim. Varsın Rabbine yalvarsın. Çünkü ben onun dininizi değiştireceğinden yahut yeryüzünde fesat çıkaracağından korkuyorum." (Mümin: 26).

"Dedi ki: Ey Musa! Sen bizi sihrinle toprağımızdan çıkarmak için mi bize geldin?" (Tâhâ: 57)

"Dediler ki: Bunlar her halde iki sihirbazdır ki, sizi büyüleri ile yerinizden çıkarmak en şerefli ve en üstün olan dininizi gidermek istiyorlar" (Tâhâ: 63).

Şu âyetlerden yaptığımız sıraya göre, dikkatle bakıldığında açıkça görülür ki, en eski devirlerden itibaren muhtelif toplumlarda devam ede gelen sapmalar aynıdır.

Aynı zulmetler Nil vadisini de kaplamıştır.

İlk insandan itibaren bütün peygamberlerin yerine getirdikleri hak davet de, bizzat Musa ve Harun'un davetinin aynısıdır.

DEMOKRASİ-4

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
Hisbe Söyleşi

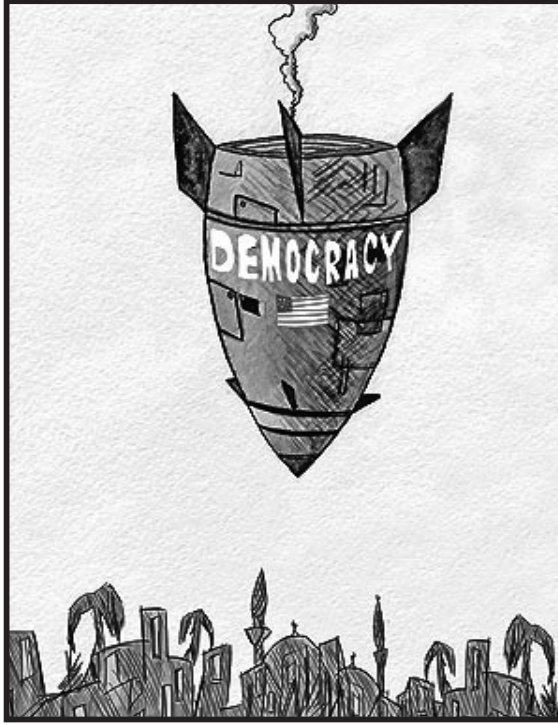
Günümüzde bir kısım İslami camia(!); demokrasiyi vasıta edinerek siyasi partiler kurup, yerel ve genel seçimlere iştirak etmektedirler. Bu hususta kendilerine yönelik yapılan eleştirilere karşılık olarak getirdikleri delillerden biri Hz. Yusuf (a.s.)'ın maliye/hazine bakanı olma hususudur. Sizce Hz. Yusuf'un kıssası bu konuda delil teşkil eder mi?

Üzülerek söylemek gerekirse; doğru veya yanlış herhangi bir davranışa giren birçok kimse/camia, o davranışın doğruluğunun-yanlışlığının delillerini araştırmaksızın o fiili işlemeye azmetmekte ve kimi zamanda direk o fiili işlemektedir.

Akabinde ise; gerek kendi zihnindeki bilgiler arası tezatlığı ve iç dünyasındaki endişe ve huzursuzluğu giderme için, gerekse de kendi tabanını ikna edip muhalif cephenin eleştirilerine cevap olması adına delil arayışına girmektedir. Bu hakikati bize yakın ve uzak birçok kimsede/camiada görebiliriz. Bu sebeple 'önce fiil, sonra delil' şeklinde hareket eden kimselerin/camiaların, birçok ciddi meselede hata yapma olasılığı yüksektir.

Evet!

Geçmişte; haram, küfür vb. nitelemelerle kendisini ve çevresini çeşitli fiillerden muhafaza eden kimselerin, günümüzde aynı fiilleri kendilerinin işlediği ve insanları da bu fiilleri işlemeye davet ettikleri aşikârdır. Oysa zikrettiğiniz üzere bu kimselerin bu hususta öne sürdükleri delillerin hepsi, bin dört yüz senelik delillerdir. Yani; dün olmayıp bugün olan veya ortaya yeni çıkan deliller değildir. Bugün işlenen bu fiiller, bu delillerin varlığına rağmen dün haram, küfür vb. addedilip, bugün ise; mubah hatta vacip olarak görülüyorsa, burada ciddi bir problem vardır. Şayet

mesele şartların değişmesi ise; içerisinde yaşadığımız coğrafyanın idari şartları değişmemiştir. Sistem hala laiklik ve demokrasi üzerine işlemekte, bu sistemin başında bulunan kimseler de her defasında laiklik ve demokrasinin doğruluğuna ve korunurluğuna vurgu yapmaktadır. Aynı şekilde beşer, hala teşri kaynağı olarak kabul görülmekte ve hala ulusal çıkarlar ümmet çıkarının önünde yer almaktadır. Bu gibi yerlerde yer almaya şer'i açıdan engel olabilecek sorunlar da hala varlığını ciddi anlamda korumakta. Bu örnekleri daha da ziyadeleştirebiliriz.

Eğer değişen kişilerin ve camiaların şartları ise; bu dinin hiç kimse tarafından lakayt bir hale getirilmesine

müsaade edilmemelidir. Çünkü kişi ve camiaların şartları sürekli değişmekte, bir kişi veya camianın şartları ile diğer kişi veya camianın şartları birbirine uymamakta, kimi zaman da birbirine tezat teşkil etmektedir. O vakit herkes kendi(nce) şartlarını öne sürerek, nassları heva hevesine uygun bir şekilde yorumlayıp kendine göre bir hüküm çıkaracak ve bu hükümle hem kendisi amel edecek, hem de insanları bu ameli işlemeye davet edecektir. İşte o zaman birinin küfür dediğine diğeri vacip diyebilecek bir durum ortaya çıkacaktır.

Sorunuzda belirttiğiniz öne sürülen delile gelince; Öncelikle şunu belirtmemizde fayda vardır ki; Hz. Yusuf iki defa iftiraya maruz kalmıştır. Birincisi; sağken kendisine yapılan zina iftirası (kendisini tenzih ederiz), ikincisi de; içerisinde yaşadığımız son yüzyılda yapılan, tağuti sistemde/küfür düzeninde/beşeri kanunlara tabi olarak idareci olduğu yönünde (kendisini tenzih ederiz) yapılan iftiradır.

Bu iftirayı atan kimselerin düşüncesine göre, insanlığı delaletten hidayete çağırان ve bütün

tağutların reddedilmesi gerektiğini haykıran ismet sıfatına sahip bir münadi/peygamber; azgın bir tağutun emrine amade olarak onun kanunları doğrultusunda hareket edeceği bir makamı talep etmiş, akabinde bu makam kendisine tahsis edilmiştir.

Ve aynı şekilde bu iftirayı atan kimselere göre; hayatı boyunca sürekli hükümün sadece Allah Sübhanehu Teâlâ'ya ait olduğunu söyleyen tevhid öğretmeni bir peygamber; aynen günümüzdeki idareciler gibi, beşeri/gayr-i İslami kanunlar doğrultusunda hareket ederek mücadelesini yürütmüştür.

Biz kendisini bütün bunlardan tenzih ederiz.

Kendisine yönelik günümüzde yapılan bu iftiraya cevaben delillerle birlikte uzun açıklama yapılabilir. Ama biz bu hususu kısa ve öz bir şekilde açıklamaya çalışacağız.

Bu konuda en çok sorulan sorulardan biri; Hz. Yusuf (a.s) zamanında ki kralın/melikin inancıyla alakalıdır. Yani; o zaman ki kralın/melikin inancı neydi?

Bu konuyla alakalı birçok rivayet mevcuttur. Açıkça söylemek gerekirse; bu husustaki rivayet farklılıkları, Hz. Yusuf (a.s)'ın kıssasını suistimal edenlere kapı aralayan hususlardan da biri olmuştur.

Daha açık bir ifade ile söylemek gerekirse; Hz. Yusuf (a.s) zamanında yaşamış olan Hükümdarın¹ inancı ile ilgili bize ulaşan farklı rivayetlerin göz ardı edilmesi ve bu rivayet farklılıklarının konuya vakıf olmayan insanlar tarafından genel olarak bilinmemesi, bu hususta kendi heva ve heveslerine uygun hüküm çıkaranlara kolaylık sağlamıştır. Öyle ki; artık Hz. Yusuf (a.s)'ın azgın bir tağutun yönetiminde, onun kontrolünde, onun kanunları çerçevesinde ve onun talimatları doğrultusunda hareket ettiği algısı oluşturulmuştur.

Hz. Yusuf zamanındaki Hükümdarın inancı ile ilgili gelen rivayetlere gelince;

Her ne kadar bir kısım rivayette o zaman ki Hükümdarın İslam inancına sahip olmadığı dile getirilmişse de, bir kısım rivayette de bunun aksi olarak, Hükümdarın Hz. Yusuf'un davetiyle² onun önünde Allah Subhânehu Teâlâ'ya iman ettiği ve Hz. Yusuf'a tabi olarak kendisine büyük bir makam mevki verdiği zikredilmektedir. Bunu bu şekilde dile getirenlerden biri de Muhammed b. İshak³ ve Mücahid'tir. Mücahid'ten gelen bir rivayette kendisi; o zaman ki Hükümdarın, Hz. Yusuf'un irşadıyla (onun önünde) müslüman olduğunu ve zalim olan Firavun'un Hz. Musa zamanındaki Firavun olduğunu söylemiştir.⁴

Bu düşünceye sahip olan kimselerin/camiaların bu konudaki bir diğer iddiaları ise; Hz. Yusuf (a.s) kraldan aynen günümüzdeki gibi bir maliye/hazine bakanlığını talep etmiş ve kral/melik bu talebi geri çevirmeyerek Hz. Yusuf'u maliye/hazine bakanı yapmıştır iddiasıdır. Hz. Yusuf'un yüklendiği görev gerçekten maliye/hazine bakanlığı mıydı?

Ayrıca; Hz. Yusuf'un bulunduğu görev ve yetki ile günümüzdeki maliye/hazine bakanının

yüklendiği görev ve yetki aynı mıdır?

Hz. Yusuf (a.s)'ı kendi yanlış fiillerine alet edenlerin düşükleri bir diğer hata ise; soruda da belirttiğiniz üzere Hz. Yusuf'un almış olduğu görevle ilgilidir.

Bu düşüncede olan kimselerin iddiasına göre Yüce Rabbimizin; *"Hükümdar dedi ki: Onu bana getirin de yanıma alayım. Onunla konuşunca da dedi ki: Sen, bugün bizim yanımızda önemli bir mevki sahibisin, eminsin"* ve *"(Yusuf) Dedi ki: Beni memleketin hazineleri üzerine tayan et. Çünkü ben, onları iyi korurum, bilirim"* (Yusuf/54-55) ayetlerinde zikrettiği mevki, günümüz ifadesiyle maliye/hazine bakanlığı görevidir. Yani Hz. Yusuf, İslami esaslarla yönetilmeyen bir devlette, kralın kanunları dâhilinde hareket etmekle mükellef olan bir maliye/hazine bakanlığı görevini talep etmiş, akabinde de bu görevi üstlenmiştir.

Hakikatte Hz. Yusuf'un talep ettiği makam ve yetki, denildiği gibi basit bir maliye/hazine bakanlığı görevi değildi. O, memleketin hazineleri diye ifade edilebilecek (idari, siyasi, askeri, iktisadi vb) bütün kurumların yetkisini/idaresini talep etmiş ve Hükümdarda bu talebine karşılık kendisine sınırsız bir yetki vermişti.

Bizim bu hususta söylediklerimiz; şahsımıza ait veya asılsız iddialar değildir. Bilakis bizim bu düşüncemizi destekler mahiyette birçok rivayet mevcuttur, ancak biz burada sadece birkaçını zikretmekle yetineceğiz.

Hz. Yusuf'la ilgili zikredeceğimiz bu rivayetlerin bir kısmında; kendisine baş vezirlik makamının⁵ verildiği⁶, (İbn Abbas'tan gelen rivayette) bir buçuk sene sonra hükümdarlığa geçtiği, hükümdarın kendisine taht yaptırdığı, parmağındaki yüzüğü kendisine verip başına taç geçirerek yönetimi tamamıyla kendisine teslim edip, kendisinin de O'nun emrine girdiği zikredilmektedir.

Zannederek, konunun netleşip zihinlerde en ufak bir tereddüt kalmaması açısından, bu rivayetleri olduğu gibi zikretmemiz faydalı olacaktır. Öyle ki; biraz önce belirttiğimiz gibi bu konuda söylediklerimizin birer iddiadan ibaret olmadığı, aksine hepsinin birebir kaynaklarda zikredilen hakikatler olduğu iyice bilinsin.

Evet, dile getirdiğimiz bu hakikat; kaynaklarda şu şekilde geçmektedir:

"Hz.Yusuf (a.s) istediği gibi hükmetmekte serbestti, hatta hükümdarın kendisi bile onun emrine girmişti."

*Bunun üzerine Hz. Yûsuf Mısır hükümdarına şöyle dedi: Rabbimin bana ihsan ve bağışında yaptıklarını nasıl buluyorsun? İşte şimdi bütün bunlar senindir. Bu konuda görüşün nedir? Hükümdar ona şöyle dedi: İşi sana havale ediyorum, sen dilediğini yap, biz sana tabiyiz. Ben sana itaatten yüz çevirecek bir kimse değilim ve ben de ancak senin kölelerinden birisiyim, senin hizmetkârlarından bir hizmetkârım."*⁷

1 İbn Esir bu Firavun'un isminin Reyyan b. Velid b. Nuh olduğunu söyler. (Bkz. İbn Esir, El Bidaye ve'n-Nihaye)

2 Vehbe Zuhayli, et-Tefsîrü'l-Münir, Risale Yayn., C.7 S.11-12

3 Bkz. İbn Esir, El Bidaye ve'n-Nihaye

4 Vehbe Zuhayli, et-Tefsîrü'l-Münir, Risale Yayn., C.7 S.10-12 Ayrıca Bkz. Kurtubi, el-Camiu'lî-Ahkâmî'l-Kur'an, Buruc Yayn., C.9 S.327-331.

5 İmam Taberi'de zikredildiğine göre Hz. Yusuf, Baş vezir İtfir'in yerine getirilmiştir. Ayrıca Bkz. Bkz. İbn Esir, El Bidaye ve'n-Nihaye; Kurtubi, el-Camiu lî-Ahkâmî'l-Kur'an, Buruc Yayn., C.9 S.327-331.

6 Bkz. İbn Esir, El Bidaye ve'n-Nihaye

7 Kurtubi, el-Camiu lî-Ahkâmî'l-Kur'an, Buruc Yayn., C.9 S.327-331.

"Hükümdar, Hz. Yusuf'a **"Ehlim ve benimle birlikte yemek yemen hariç, senin benim her şeyime ortak olmanı arzu ediyorum"** demiş; bunun üzerine de Yusuf (a.s.): "Sen, benim seninle beraber yemek yememi istemez misin? Zira ben, Yûsuf İbn Yakûb İbn İshâk ez-Zebîh İbn İbrahim el-Halîl'im (a.s)" demiştir."⁸

...
(Sa'lebi İbn Abbas'tan ve başkalarından şöyle rivayet etmektedir) "Kral, Hz. Yusuf'un başına taç koydu, ona kendi mührünü verdi, kılıcını boynuna astı. Altından yapılmış inci ve yakut süslü 10x30 büyüklüğünde bir tahtın üzerine oturttu. Bu tahta kıymetli halılar döşetti. İpek bir örtü ile üzerini örtüttü. Hz. Yusuf: «Ben bu tahta oturunca, onunla senin mülkünü takviye edeceğim. Bana vermiş olduğun mührü gelince, onunla senin işlerini yöneteceğim. Bana verdiğin taç ise, o, benim ve atalarımın gıysilerinden değildir» dedi. Kral; «Ben onu senin başına, seni yüceltmek ve senin faziletini ikrar etmek için koydum» deyince Hz. Yusuf tahtın üstüne oturdu. **Diğer idarecilerin hepsi ona yaklaştırıldı. Bütün işler kendisine tevdi edildi.** O da Mısır'da adaleti ikame etti. Erkek-kadın herkes onu sevdi. Kıtlık yıllarının ilkinde yiyecekleri dirhem ve dinar karşılığında (yani o günkü para birimleriyle) verdi. Sonunda Mısırlıların elinde para kalmadı. İkinci yıl, ziynet ve mücevherat karşılığında verdi. Üçüncü yıl hayvanlar karşılığında, dördüncü yıl köle ve cariye karşılığında, beşinci yıl arazileri karşılığında, altıncı yıl çocukları karşılığında, yedinci yıl ise kendilerini köle edinmek karşılığında onlara yiyecek maddeleri verdi. Bu, o dönemdeki şeriatta caizdi (yani hür bir insan köle edilebilirdi). Onlar Hz. Yusuf'a; «Bugün senin gibi büyük ve senden daha yüce bir idareci yoktur» dediler. **Hz. Yusuf da krala; «Allah'ın bana vermiş olduğu nimetler hakkındaki görüşün nedir?» diye sorunca, kral; «Görüş senin görüşündür. Hepimiz bu hususta sana tâbiyiz» diye cevap verdi.** Bunun üzerine Hz. Yusuf; «Ben Allah'ı ve seni şahid kılıyorum ki tüm Mısırlıları azad ediyorum ve mallarını kendilerine iade ediyorum» dedi".⁹

...
"Mısır kralı Reyân İbn Velîd Hz. Yûsuf'u, Mısır'da satın alan ve kendisinden kâm almak isteyen kadının kocasının yerine Mısır ülkesinde vezirlik makamına getirdi. Hükümlerini Yûsuf (a.s.)'ın ellerine teslim etti."¹⁰

...
"Kral, Yusuf (a.s.)'a taç giydirdi, mührünü verdi ve Hz. Yusuf'u vezirin yerine geçirdi. Vezir makamından azledildi ve bir müddet sonra öldü.

... (Kral) Yusuf (a.s.)'a değer vererek onu önemli bir mevkîye getirdi. Her hususta ona güvendi. Yönetim ve idareyi kendisine teslim ederek, ülkenin her yerinde bütün siyasi ve ekonomik işlerde Yusuf (a.s.)'u tek yetkili kıldı."

... Kral şöyle dedi: "Onu hapishaneden çıkartıp bana getirin" O artık benim hususi yardımcım, danışacağım ve güveneceğim bir kişidir. Kral, Yusuf (a.s) ile konuşup, onu tanyınca fazilet, bilgi, iffet ve güzel ahlakını gördü ve Hz. Yusuf'a şöyle dedi: "Sen artık bundan sonra katımızda yüksek bir mevki ve izzet sahibisin. **Devlet yönetiminde sana her hususta güvenilecektir. Ülkenin bütün işlerinde seni tam yetki sahibi kılıyorum.**"¹¹

...

"Melik, Hz. Yusuf'a yönelmiş, meliklik yüzüğünü çıkarmış, bunu Hz. Yusuf'un parmağına takmış, Hz. Yusuf'un Mutlu İdare Dönemi kılıcını Yusuf'un boynuna asmış ve Hz. Yusuf'a inci ve yakut kakmalı, altından bir taht yaptırmıştır. Bunun üzerine Yusuf (a.s.), "Tahta gelince, o taht sayesinde senin mülkünü kuvvetlendiririm; mührü ile senin işlerini yönetirim. Ama taca gelince, bu ne benim ne de benim atalarımın libâsı, gıysisi değildir" demiş ve tahta oturmuştur ve halk da kendisine itaat etmiştir."¹²

Bu hakikat, ehl-i kitap kaynaklarında da aynı şekilde zikredilmektedir;

"Firavun (o zamanki Mısır kralı) Hz. Yusuf'u gerçekten ağırlamış, **onu tüm Mısır halkı üzerinde yetkili kılmış, mührünü ona vermiş, ipek kaftan giydirmiş, başına altın taç takmış, onu ikinci bineğine bindirmiştir. Huzurunda, "Ey kralımız, efendimiz! Sen ve sultanımız Yusuf!" diye çağırılır olmuştur.** Kral, ona: "Şahsen ben senden daha büyük değilim. Sadece kürsüm seninkinden biraz daha büyüktür" demiş."¹³

Bizim bu düşüncemizi ve biraz evvel zikrettiğimiz rivayetleri destekleyen ayette mevcuttur. Ve bu ayet aynı süre içerisinde yer alıp, bu konudaki diğer ayetlerle birlikte, ardarda gelmektedir.

Bizim için biraz ilginç ve birazda üzücü tarafı; İslami mücadeleyi demokrasi yoluyla yürütmeye çalışanların Hz. Yusuf (a.s.)'ın kıssasını delil getirirken, (bil(mey)erek) kendilerinin bu yanlış anlayışlarını ortaya çıkaracak, kendilerini bu yanlış düşmekten koruyacak bu ayetleri göz ardı etmeleri ve bu ayetleri zikretmeyerek gizlemeleridir.

Evet!

Bu hususta Rabb'imizin bize Yusuf (a.s.)'ın kıssasını zikrettiği ayetlerden biri de şudur:

"Ve işte biz böylece Yusuf'u o yerde temkin ettik (yerleştirdik). Neresinde isterse orada makam tutuyordu (konaklardı). Biz rahmetimizi dilediğimize nasip ederiz. Ve iyilik edenlerin mükâfatını zayi etmeyiz." (Yusuf/56)

Birçok müfessir bu ayeti tefsir ederken yukarıdaki açıklamalarımızı birebir doğrular mahiyette açıklamalarda bulunmuştur. Bu müfessirlerden biri de Fahreddin er-Râzî'dir. Kendisi bu ayeti tefsir ederken şu açıklamayı yapmıştır:

"Bil ki, Allah'ın bu buyruğu **Hz. Yusuf'un, meliklik hususunda, kendisiyle hiç kimsenin boy ölçüşemeyeceği ve hiç kimsenin karşı çıkamayacağı, istediği ve dilediği her şeyi tek başına yapabileceği bir mertebede bulunduğu delâlet eder.**"¹⁴

Bu ayeti tefsir ederken bu düşüncemize paralel bir açıklamada bulunanlardan biri de İmam Kurtubî'dir. Kendisi bu ayeti "İşte böylece o yerde Yusuf'a iktidar verdik. O, orada dilediği yerde konaklardı."¹⁵ Yani onu hükümdarın kalbine yaklaştırmak, onu hapisten kurtarmak suretiyle,

8 Fahrüddin Er-Râzî, Tefsir-i Kebir Mefâtihu'l-Gayb, Akçağ Yayınları: 13/271

9 Ali Arslan, Büyük Kur'an Tefsiri, Arslan Yayn., C.8 S.366-377.

10 İbn Kesir, Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri, Çağrı Yayn., C.8 S.4107-4108

11 Vehbe Zuhayli, et-Tefsiru'l-Münir, Risale Yayn., C.7 S.10-12

12 Fahrüddin Er-Râzî, Tefsir-i Kebir Mefâtihu'l-Gayb, Akçağ Yayn., C.13 S.271-273

13 Bkz. İbn Esir, El Bidaye ve'n-Nihaye

14 Fahrüddin Er-Râzî, Tefsir-i Kebir Mefâtihu'l-Gayb, Akçağ Yayn., C.13 S.272-273

ona nimetler ihsan etmiş olduğumuz gibi aynı şekilde **ona yeryüzünde imkân da verdik. Yani onu dilediğini gerçekleştirebilme iktidarına sahip kıldık**"¹⁶ şeklinde tefsir etmiştir. Yani Allah (c.c) O'na istediğini gerçekleştirebileceği bir otorite/iktidar vermiştir.

İmam Suyûti de, bu ayeti tefsir ederken bizim düşüncemizi destekler mahiyette bazı nakillerde bulunmuştur. O şöyle demektedir;

"İbn Cerîr ve İbn Ebî Hâtim'in bildirdiğine göre İbn Zeyd, **"Ve böylece Yusuf'a orada dilediği gibi hareket etmek üzere ülke içinde yetki verdik. Biz dilediğimiz kimseye rahmetimizi eriştiririz. Ve güzel davrananların mükâfatını zayi etmeyiz"** ayetini şöyle açıkladı:

"Biz Yusuf'a ülkenin idaresini verdik ve bu ülkede dilediği gibi tasarrufta bulundu. Eğer isteseydi, Firavun'u kendi emrine alır ve kendisi Firavun'dan daha yetkili biri olabilirdi."¹⁷

Bu örnekleri daha da ziyadeleştirebiliriz.

Peki, Hz. Yusuf (a.s) aynen günümüzdeki bakanlar/parlamenteler vb. yetkililer gibi, mevcut olan ülkenin kanunlarına mı tâbi idi? Yâda görevini hangi kanunlar doğrultusunda icra ediyordu?

Biraz önce de dile getirdiğimiz gibi, bu sorunun cevabı da; aslında, aynı sürenin içerisinde bariz bir şekilde geçmektedir. Ancak Hz. Yusuf'u delil olarak gösterip demokrasi yoluna başvuranların, belki de bu hususta kendi aleyhlerine delil teşkil etmesinden ötürü dile getirmediği ayetlerden biri de bu hakikatin açık bir şekilde zikredildiği Yusuf Süresi: 76. ayettir.

Bu ayette Yüce Rabb'imiz, Hz. Yusuf'un kralın kanununa tabi olmadığını bariz bir şekilde zikretmiştir. İsterseniz sözü fazla uzatmadan, direk bu ayeti ve bu ayetin konusu olan Yusuf (a.s)'ın kardeşi Bünyamin'i yanında alıkoyma kıssasını zikrelelim:

"(Yusuf) Onların (kardeşlerinin) yüklerini yüklettiğinde su kabını öz kardeşinin (Bünyamin) yüküne koydurdu. Sonra bir münadi: Ey kabile; siz gerçekten hırsızlarsınız, diye bağırdı."

"(Yusuf'un kardeşleri) Onlara döndüler ve: Ne kaybettiniz? dediler."

"Dediler ki: Hükümdarın su kabını kaybettik, onu getirene de bir deve yükü var. Ben de buna kefilim."

"(Yusuf'un kardeşleri) Dediler ki: Allah'a yemin ederiz, siz de öğrendiniz ki biz, yeryüzünde fesad çıkarmak için gelmedik. Ve biz hırsızlar da olmadık."

"Eğer yalancılar iseniz; bunun cezası nedir? dediler."

"(Yusuf'un kardeşleri) Dediler ki: Bunun cezası, yükünde bulunan kimsenin kendisidir (o kimseye el konulur). İşte o kimse bunun cezasıdır. Biz zalimleri böyle cezalandırırız."

"Bunun üzerine kardeşinin (Bünyamin) kaplarından (yüklerinden) evvel onlarınkini (yüklerini) aramaya başladı. Sonra onu kardeşinin (Bünyamin) kabından (yükünden) çıkardı. İşte Biz, Yusuf için böyle bir tedbir kullandık. Yoksa o hükümdarın dinine"¹⁸ göre; kardeşini tutabilecek değildi. Meğerki Allah dileye. Dilediğimizi derecelerle yükseltiriz. Ve her bilgi sahibinin üstünde bir bilen vardır." (Yusuf/70-76)

Allah Azimüşşân'ın kendi kalamında zikrettiği şu

kıssa üzerinde bile insaf dairesinde birazcık düşünülse, ülke yönetiminin otoritesinin tamamıyla Hz. Yusuf'un idaresinde olduğu ve O'nun mevcut Mısır kanunlarına tabi olmadığı hakikati görülecek ve kendi cürümlerine Hz. Yusuf'u alet edenlerin bu hususta ne derece yanlış içerisinde oldukları daha apaçık ortaya çıkacaktır.

Evet!

Yukarıdaki mezkûr ayetlerde de geçtiği üzere; şayet Hz. Yusuf, günümüzdeki yöneticiler ve parlamenterler gibi mevcut olan ülke (Mısır) kanunlarına tabi olmuş olsaydı, kardeşi Bünyamin'i kendi yanında alıkoymazdı. Çünkü o zaman ki Mısır kanunlarına göre hırsızın cezası; dövmek ve çalınan eşyanın iki katı para cezasına çarptırılmaktı.¹⁹ Ancak Hz. Yusuf, Hz. İbrahim ve Hz. Yakub'un şeriatında yer alan hırsıza ait ceza, kardeşlerinin diliyle itiraf/ikrar ettirip, o şeriata göre muamelede bulunup, hüküm vererek kardeşi Bünyamin'i kendi yanında alıkoymuştur.

Yani O, günümüzdeki idareciler gibi beşeri kanunlara tabi olan ve onlarla muamele de bulunan biri değildi. O, dilediği gibi hükmediyordu.

Şimdi sormak istiyorum, acaba günümüzdeki yöneticiler ve bulundukları makam için böyle bir şey söylemek mümkün müdür? Bunlar yasalarda önceden belirlenmiş kanunların dışına çıkabiliyorlar mı? Varolan yasalara muhalif hüküm verebiliyorlar mı? Ve bu minvalde daha onlarca soru...

Ayrıca denildiği gibi, Hz. Yusuf'un görevi sadece maliye/hazine bakanlığı olmuş olsaydı, kendisinin hırsızlık suçunu işleyen birini yakalayıp birebir yargılayıp hüküm vermesi yerine, bu suçluyu yakalayıp emniyet ve adalet/hukuk ile ilgili kuruma teslim etmesi gerekirdi. Hem bu hırsıza verilecek ceza da; hırsızın inancına göre değil, devletin mevcut olan kanunlarına göre belirlenecekti.

Peki, günümüz yöneticileri böyle bir yetki haiz midir? Şuan ki şartlarda parlamentoda görev almak için canla başla çalışan sözünü ettiğiniz kimseler, bu göreve geldiklerinde delil olarak öne sürdükleri Hz. Yusuf gibi beşeri kanunlara tabi olmadan istedikleri gibi veya İslam inancına göre hüküm verebilecek midir?

O zaman bu hususta Hz. Yusuf'u delil olarak getirmek ne derece doğrudur?

Burada kısaca zikrettiklerimiz üzerinde azıcık düşünülse ve çok basit bir şekilde Hz. Yusuf ile günümüz idareciliği kıyas yapılacak olursa, Hz. Yusuf'un konum ve yetkisi ile günümüzdeki idarecilerin konum ve yetkisinin bir olmadığı gerçeği görülecektir.

Birçok İslam âlimi, bu yanlış düşünceye sahip kişilere cevap mahiyetinde yazılar yazmıştır. Bunlardan biri de Ebu'l A'lâ Mevdudî'dir.²⁰ Kendisi, gerek Yusuf Süresi'nin

¹⁵ Yusuf/56

¹⁶ Kurtubi, el-Camiu li-Ahkâmi'l-Kur'an, Buruc Yayn. C.9 S.327-331.

¹⁷ İmam Suyûti, ed-Durru'l-Mensûr fi'l-Tefsir bi'l-Mensûr, Yusuf Süresi: 56 ayetin tefsiri

¹⁸ İbn Abbas'tan nakledildiğine göre; 'onun egemenlik hükümlerine göre' demektir. İbn İsa'ya göre ise; 'adetlerine göre' demektir, yani o delil olmaksızın da zulmederdi. Mücahid, 'hükümdarın hükümüne göre' diye açıklamıştır. (Kurtubi, el-Camiu li-Ahkâmi'l-Kur'an, Buruc Yayn., C.9 S.358-359)

¹⁹ Katâde der ki: Hükümdarın hükmü (kanunu) hırsızlık yapanın dövlümesi ve iki kat tazminatının ödenmesi şeklindeydi. (Kurtubi, el-Camiu li-Ahkâmi'l-Kur'an, Buruc Yayn., C.9 S.358-359) Ayrıca Bkz. Vehbe Zuhayli, et-Tefsîr il-Münir, Risale Yayn., C.7 S.29-30.

²⁰ Üstad'ın gerek bu konuda, gerekse başka konulardaki bütün düşüncelerine katılmadığımızı da belirtmek isteriz.

tefsirinde, gerekse de başka eserlerinde bu yanlış düşünceye sahip kişilere reddiye olacak mahiyette, çok güzel açıklamalarda bulunmuştur.

Burada onun bu husustaki açıklamalarını da zikredersek faydalı olacaktır.

Evet, kendisi bu hususta şunları söylemektedir:

"Hz. Yusuf'un ülkedeki tüm iktidarın kendisine teslimi için yaptığı teklifin hedefi neydi? Hizmetlerini kâfir bir devletin kanunlarına güç katmak için mi gerçekleştirdi? Yoksa elinde bulundurduğu hükümetin güçleriyle İslam'ın kültürel, ahlaki ve siyasi sistemlerini mi tesis etmek niyetindeydi? Bu sorulara en iyi cevap Allame Zemahşeri'nin Keşşaf tefsirinde 55. ayete getirdiği yorumda verilmiştir. Şöyle diyor:

"Yusuf (a.s) ülkenin kaynaklarını benim tasarrufuma verin şeklindeki teklifinde bulunduğu zaman niyeti Allah'ın hükümlerini yürürlükte kılmak, hak ve adaleti tesis etmek ve tüm resuller gibi görevini icra etmek üzere iktidar fırsatı kollamaktı. Yoksa tahta geçmeyi, saltanat sevdası için yahut dünyevi arzularını ve hırslarını tatmin için istememişti. Böylece bir talepte bulundu; çünkü bu işi icra edebilecek bir başkasının bulunmadığını gayet iyi biliyordu."

İşin açıkçası yukarıdaki soru en önemli ve temel meseleye götürmektedir: Yusuf Allah Rasulü müydü, değil miydi? Eğer öyle idiye Kur'an nasıl oluyor da tağuti prensiplerle işleyen bir küfür düzenine hizmet edebilen (sözde Hz. Yusuf (a.s) böyle yapmıştı!) bir peygamber tipinden söz ediyor? Hatta daha da önemli bir soruya varıyoruz: O sadık bir kimse miydi, değil miydi? Eğer öyleyse, nasıl oluyor da hâkimiyetin Allah'a değil de, krala ait olduğu teorisini (güya) pratikte uygulayabiliyor, oysa zindandayken *"hükümün yalnızca Allah'a ait olduğunu"* (Yusuf/40) söylememiş miydi? Ve eğer kimilerinin sandığı gibi o başvurusunu krala hizmet için sunmuşsa, bu demektir ki hapisteyken şu söylediklerine ilkece aykırı bir iş yapmış demektir: *"Hangisi daha hayırlı, çeşit çeşit tanrıları mı, yoksa tek bir kadir-i mutlak Allah mı?"* (Yusuf/39) Mademki Mısır kralı halkın itti haz ettiği "tanrılar"dan bir tanrıdır; o halde İslami bir hukukla yönetilen gayr-i İslami bir düzenin yönetim işini üstlenmeyi, bu konuda hizmet vermeyi teklif etmesi Hz. Yusuf (a.s) için Rabbiyle kralı müsavi tutmak olmuyor muydu? Böyle bir durumda söz konusu yorumcuların Yusuf'a biçtiği yer ne olacaktır?

Doğrusu bu ayeti böyle yorumlayan Müslümanların, Hz. Yusuf'un manevi şahsını olmayacak derekelere düşürmeleri tam bir saçmalaktır. Bu durumlarıyla kendileri, bozulma dönemlerinde Yahudilerin geliştirdikleri zihniyetin bir benzerine saplanmış olmaktadır. Ahlak ve maneviyatları çökmeye başladığında Yahudiler, kendi düşük karakterlerini haklı göstermek ve daha da alçalmaya mazeret kotarmak için nebi ve velilerini düşük karakterli insanlar olarak resmetmeye başlamışlardı. Aynı şekilde gayr-i müslim hükümetlerin yönetimi altına giren kimi müslümanlar, bu yönetime hizmet etmek istemişler fakat İslam'ın talimatı ve müslüman atalarının sergilediği örnekler önlerine dikilmiş ve utanmışlardı. Bu yüzden

şuurlarını pasif hale getirmek suretiyle bu ayetin hakiki anlamından sarf-ı nazar ettiler ve peygamberin gayri İslami kanunlarla yönetilen bir ülkenin gayr-i müslim yöneticisine hizmet etmek azmiyle memuriyet peşine düştüğü şeklinde saptırdılar. Oysa peygamberin kendi kıssası bize öyle bir hisse vermede ki, tek bir müslümanın bile yalnız başına, İslami safvetiyle imanı, aklı ve hikmetiyle tüm bir ülkede İslami bir inkılâp oluşturabileceğini; gerçek bir müminin, ahlaki seciyesini gerektiği gibi kullanarak, bütün bir ülkeyi ordusuz, cephanesiz ve donanmasız fethedebileceğini öğretmektedir."²¹

"Hz. Yûsuf, eğer hakikaten Allah tarafından gönderilmiş bir peygamber idiye, elbette ki, onun da yaşayışının şekli, hak olarak gelmiş bulunan diğer peygamberlerin yaşayışlarının şekline, başka bir şekilde olmayacaktı ve olamazdı. Yani, Allah'ın dinini diğer bütün dinlerden üstün kılmak, bu dinin tutunması ve ayakta durması için çalışmak.

Bu bir aslî hakikattir ki, bütün peygamberlerin birleştiği bu umumî kaideyi göz önünde bulunduruyoruz. Hz. Yûsuf (a.s) kendi hükümeti devrinde, Mısır'da Allah dini yerine Melik'in (Mısır Kralı) dinini nüfuzlu ve cârî kılmak istemiş olsaydı, o zaman Yûsuf-i Sıddık ile bildiğimiz ve iyi tanıdığımız Sir İskender ve Fazl-ül-Hakk²² arasında usul bakımından bir fark kalır mıydı? Yazık ki, bu işte de halk, işin aslından çok uzakta bulunuyor. Onlar gerçeğe uygun olarak Hz. Yûsuf (a.s) kıssasının aslını da bilmiyorlar. Bu kimselerin zannına göre, Hz. Yûsuf, o devrin Melikine şöyle demişti:

"Yeryüzünün bütün hazinelerini bana bırak." (Yusuf/55)

Bu sözler, Hz. Yûsuf tarafından iltizam (gereklilik) babında bir istektir. Bu istek, Melik'in sarayında kabul olacaktı. Hz. Yûsuf da mevkisini elde etmiş bulunacaktı. Bu mevkî, orada, o zamanın en büyük mevkî ve makam idi. Ancak oradaki hal ve vaziyet tamamen başka türlü idi.

Hz. Yûsuf (a.s) da, mukaddes vazifesinin başlangıcından beri, diğer peygamberlerin takip et-tikleri yoldan gitmişti. Her peygamber, umumî olarak önce halkı, ilâhî gerçeği kabule davet etmişti. Bilâhare bu daveti kabul edenleri terbiye etme safhası başlamıştır. Son kademe ise, ilâhî gerçeklerle yetişmiş olan mü'minler grubu ile bütün cemiyetin kuşatılması ve fethi başarılmıştır. Bu küdsî dava, her seferinde olduğu gibi, böyle başlamış ve böyle bitmiştir.

Yûsuf (a.s)'ın da ilk davetlerine ait Sûre-i Yûsuf'un beşinci rûkû'unda, vaaz ve nasihatlere ait eşsiz örnekler mevcuttur. Fakat büyük neticeye gidebilmek için daha önemli hareketlere girişmek icap ediyordu. Zuhur eden hâdiseler, O'nu çevresine daha yakından tanıtmasına sebep olmuştu. Nitekim Mısır Aziz'inin karısı ve nedimelerinin tavır ve hareketleri sonunda Yûsuf (a.s)'ın peygamberlere mahsus olan müstesna ismet ve ahlâkı hemen hemen herkes tarafından bilinmiş oldu. Ve bu yüce peygamberin derin bilgisi, aynı zamanda rüya

21 Mevdudi, Tefhimu'l-Kur'an, Yusuf Suresi: 55 ayetin tefsiri.

22 Bu mevzu yazıldığı zaman, bu zevattan biri Pencâb dîğeri de Bingâl devletlerinin Sadrazamları (Başbakanları) idiler. Şimdi, onları yerine, herhangi bir gayri İslâmî devlette, Müslüman vekil'e (bakan) ne gibi bir vazife düşer diye düşünmemiz lâzımdır.

yorumuna mahsus olan vukufu O'na Mısır Meliki'nin hürmet ve itimadını kazandırmış oldu. Yûsuf (a.s.), nübüvvet vazifesini memleket çapında bir satha yayabilmek niyetiyle, **Mısır Meliki'nden hükümdarlık selâhiyetlerini talep edince, bu isteği şükranla karşılandı ve iktidara ait bütün selâhiyetler kendisine tevdi edildi (verildi).**

İşte bu sebeplerden dolayı, Melik'den:

اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ

"Bana yeryüzünün bütün hazinelerini teslim et"²³ diye iktidarı istemişti.

Yani; "yeryüzünün bütün vasıtalarını benim elime teslim et", demişti.

Yûsuf (a.s.), halktan çoğunun zannettiği gibi alelade bir maliye nazırlığı makamını talep etmemiştir. O, her türlü yetkiyi elinde bulunduran tam bir iktidar istemiştir. Bu mevki ile çok etkin bir durum kazanmış oluyordu. Böyle bir makam günümüzde İtalya'daki Mussolini'nin eline geçmiş²⁴ bulunuyor. Şu farkla ki, İtalyadaki Kral Mussolini'ye itimad ettiğinden değil, ancak, Faşist partisinin kuvveti karşısında, boyun eğmek zorunda kalmıştı. Fakat Mısır Meliki, Yûsuf (a.s.)'ı ciddi bir şekilde severek, hürmet ederek, itimad ediyordu.²⁵

Hz. Yûsuf (a.s.)'ın iktidarının eşsiz şahidi bizzat Hak Teâlâ'dır:

"İşte, biz bu şekilde Yusuf'u yeryüzüne yerleştirdik, orada istediği gibi barınır." (Yusuf/ 56)

Yani, **o ülkenin bütün iktidarını onun eline verdik.**

Bu ayet-i kerimelerden başka, Sûre-i Ma'ide'de, bunu teyid eden ayetler vardır. Hz. Mûsâ'nın kendi, kavmine verdiği beyanatta:

"Ey Benim kavimim; Allah'ın size bahşetmiş olduğu nimetleri hatırlayın, hatırlayın ki, sizin içinizden nebiler ortaya çıkardı; sizi hükümdar kıldı. Âlemlerin halkından kimseye vermediklerini de size verdi." (Mâide/20)

Her şüpheden uzak bir şekilde anlaşılıyor ki, Hz. Yûsuf (a.s.)'ın elde ettiği iktidar, Mısır'da büyük değişiklikler meydana getirmişti. Firavunların yerine Benî İsrail, hükümeti ele almış ve bütün idarî kademelere yerleşmeye muvaffak olmuşlardı. Hiç bir kavim için onlarla rekabet edecek bir imkân kalmamıştı.

Dini bakımdan da Hz. Yûsuf'un hükümeti hakkında, yine Sûre-i Mâide'nin şehadet ettiğini görüyoruz. Adı geçen sûrede Hz. Mûsâ, kendi çağdaşı bulunan Firavun'a hitap ederken, Eski Kıbtî (Mısırlı) kavmin imanından bahsetmiştir.

"Bundan önce, Yûsuf, delillerle size geldi, fakat size gelmiş bulunan bu şeyler hakkında tereddüt ettiniz. Ancak, ölüp gidince dediniz ki, Allah ondan sonra, bir daha peygamber göndermez." (Mû'min/34)

Yani, siz dediniz ki, bundan böyle bu peygamber gibi bir peygamber gelmeyecektir.

Hz. Yûsuf hakkındaki bu en yüksek mercî ve makamın şahadetinden sonra, **gayr-ı islâmî hükümete hizmet etmenin doğru olabileceğini kim iddia ve**

istidlal edebilir? Ve 'hak üzerine gelmiş bulunan bir peygamber de böyle yapmıştır' diye halkı bu mesnetsiz iftiralarla şaşırtmaya ve aldatmaya kim cür'et edebilir?"²⁶

Konuyu fazla uzatmadan toparlarsak;

Bu hususta bize muhalif düşünen kişilerin/camiaların dediği gibi; Hz. Yusuf'u günümüzdeki gibi bir maliye/hazine bakanı farz etsek bile (kendisini tenzih ederiz), bu peygamberin kıssası kendilerinin aleyhine birçok hususu barındırmaktadır. Şöyle ki;

Hz. Yusuf, bu görevi elde etmek için günümüzdeki idareciler/parlamentarler gibi, kişinin itikadına zarar verecek İslam inancına aykırı herhangi bir söz söylemiş midir? Herhangi bir ahid vermiş midir? Herhangi bir yemin etmiş midir? Herhangi bir tağutun ilke ve inkılâplarına, o ülkenin mevcut beşeri kanunlarına bağlı kalacağına dair herhangi bir taahhüt vermiş midir?

Elbette ki hepsine hayır...

Peki, bugün böyle bir şey mümkün müdür? Yaşiyor olduğumuz coğrafyada şuan ki şartlarda bırakın bir Bakan olmayı, herhangi bir partinin milletvekili olabilmek için bile; parlamentoda herkesin gözleri önünde içerisinde birçok elfaz-ı küfür barındıran bir metni/yemini/ahdi/akdi okuyarak, bu metinde zikredilen hususlara dair bağlılığını ifade etmek zorundadır. Ve daha sonra da bu taahhüdüne aykırı herhangi bir davranış ta sergileyememektedir.

Hz. Yusuf bu görevi boyunca; günümüzdeki idareciler/parlamentarler gibi inancından en ufak bir taviz vermemiş, kralın kanunlarıyla hareket etmemiş, İslam'ın muhkem nassları ile sabit olan cürümleri işlememiş, işlenmesi için aracı olmamış ve bu hususta insanlara herhangi bir kolaylık sağlamamıştır. O, görevi boyunca mevcut beşeri kanunlara tabi olmamıştır.

Peki, bugün böyle bir şey mümkün müdür? Bırakın bir Bakan ve Parlamenter olmayı, herhangi bir kurumda yetki sahibi olan bir idareci bile yasalara aykırı bir hüküm verebilir mi? Görevini mevcut olan beşeri kanunlar çerçevesinde yapmak zorunda değil mi?

Günümüz şartlarında maliye/hazine bakanlığına talip olan bir kimse, diğer hususlar bir tarafa, sadece Allah ve Resulüne açılmış bir savaş olarak zikredilen faiz²⁷ içerikli anlaşmalara imza atmaktan bile kendini alıkoymazken, nasıl olurda Hz. Yusuf'u delil olarak teşri makamında yer almaya çalışabilir?

Bakin, bu zikrettiklerimiz çok basit ve herkesin anlayabileceği kıyaslamalar... Biz bunları daha fazla ziyadeleştirebiliriz. Ancak akl-ı selim sahibi olup, hakkı arayan kimseler için, buradaki açıklamalarımız kifayet eder.

Son olarak deriz ki; Yusuf (a.s.), milletin ve ülkenin maslahatlarına ve kralın mülküne, kendi bakıyor ve idare ediyordu dolayısıyla zalim'in emrine ittiba etmekten uzaktı.²⁸ Peki ya siz ey bu yolun yolcusu olan

23 Yusuf/55

24 Bu satırlar yazıldığı zaman Mussolini hayatta idi. Hem de her istediğini yapan bir diktatördü.

25 Meşhur müfessir imam Mücâhid'in yazdığına göre, bu Melik'in kendisi de Hz. Yûsuf vasıtasıyla İslâm'ı kabul etmişti. (İbn-i Cerir).

26 Ebu'l A'lâ Mevdudî, İslâm'da Hükümet, Hilal Yayn., S.94-100

27 Bkz. Bakara Sûresi: 278-279

28 Vehbe Zuhayli, et-Tefsîrü'l-Münir, Risale Yayn., C.7 S.10-12.

NE ARADIĞINI BİLMİYEN, BULDUĞUNU YANLIŞ ANLAR.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

İyaz BERK

16

Etrafımız ne aradığını bilmeyen ve bulduğunu da yanlış anlayan insanlarla dolu maalesef. İşte bu yüzdendir ki; muvaffak olamıyoruz toplum olarak...

Evvela kişisel olarak kendi nefislerimizi terbiye edememişken terbiye etmeye çalıştık başkalarının nefislerini...

Said Nursi'nin "Kendi nefisini ıslah edemeyen başkasını ıslah edemez" sözünü unutarak, sorunu hep başkasında aradık düzeltmemiz gereken niyetlerimiz ve kararlar kalplerimiz ile...

Dışarıdan çok temiz kalpli, mütevazı olarak görünüyorduk...

Hal ve hareketlerimiz, giyim kuşamımızla, örnek takva ehli insanlardık...

Herkes parmak ile gösteriyordu bizi, oysa çevrilseydi içimiz dışımıza ve tanıtıydı Rabbimiz bizi olduğumuz gibi etrafımıza; çıkabilir miydik insan içine, dinler miydi insanlar sözümüzü ve sevilir miydik eskisi gibi?

İslami bilinç olmadan aile yuvaları kurduk saniyen; evlendiğimiz hanımı bir hizmetçi, kocayı ise bir işçi olarak gördük...

Bizi cennete götürmesi gereken evlerimizde Allah'ın rahmetini celbedecek hiçbir şey bırakmadık nerdeyse... Ne beraberce kılınan sabah namazları, ne okunan bir sayfa Kur'an tefsiri ve ne de sünnete uygun bir davranış...

Bir pansiyon ve restorana çevirdiğimiz evlerimizde; saatlerce izlenen tv dizileri, yapılan boş konuşmalar ve dünya kaygısı şekillendirdi çocuklarımızın haleti ruhiyesini...

Dernek ve cemaatimizdeki çocuklara ve gençlere verdiğimiz önemi, kendi eşimize ve evlatlarımıza veremedik...

Dışarıda halim iken, içerde zalim kesildik...

Kalan yarısını tamamlamak için çıktığımız bu kutlu yolda; kaybettik var olan diğer yarısını dinimizin...

Çünkü niçin evlendiğimizin şuurunda değildik...

İbadetlerimiz vardı hani hakkını veremediğimiz...

Günde beş sefer kıldığımız, ama bizleri günahlardan alıkoymayan, içinde okuduğumuz ayetleri manasından habersizce tilavet ettiğimiz ve bundan mütevellit hiç zevk alamadığımız ve sadece kılmış olmak için kıldığımız, huşudan mahrum namazlarımız vardı...

Ağzımızdan çıkanlara dikkat etmeden midemize açlığı tattırarak tutmaya çalıştığımız oruçlarımız...

Zenginin çağrılıp fakirin çağrılmadığı onlarca çeşit yemek ile süslenen müsrifane iftar sofralarımız...

Bin bir minnet ve eziyetle verdiğimiz, gösteriştan mahrum bırakmadığımız zekât ve sadakalarımız...

Dinlerken Allah'ın azametine ve azabının büyüklüğüne değil de, okuyan hafızın yanık sesine duygulanıp ağladığımız, mezarlıklarda ölümlere okuduğumuz Kur'an hatimlerimiz vardı...

Hele hac ve umrelerimizin maşallahı vardı zaten; Haremeyn'in her karesini elimizdeki akıllı telefonlarla kayıt altına almaya çalışırken, bunun yanında İbrahim, İsmail ve Hacerlerin rolüne girip provasını yapıyorduk mahşerin üzerimizdeki kefen timsali ihramlarımız ile...

Ve şuuruna varamadığımız daha nice

ibadetlerimiz vardı; ihlâstan uzak, şekilsel ve yüzeysel yaptığımız...

Bilinçsizce yaptığımızdan mütevellid, kaybettiğimiz değerlerden biriside hizmet anlayışydı...

Evet, hizmet ediyorduk Allah'ın dinine, ama bir davaya sahip olmadan gönüllü olmuştuk bu hizmete...

Sayıca artan; dernek, cemaat, Kur'an kursu ve onca diyanet personeline rağmen topluma bir şey kazandıramıyorduk her nedense?

Niye mi oturmuyordu işler rayına? Çünkü: *"ne aradığımızı bilmeden yapıyorduk her şeyi ve sorunu hep başkasında arıyorduk."*

Hâlbuki asıl düzelmesi gerekenler bizlerdik...

Birbirini çekemeyen, yüzü boyalı, pamuk prenses gibi giyinen Bayan Kur'an kursu hocaları...

Cenaze ve mevlid için birbirlerine darılan imam ve müezzinler...

Vaaz kürsüsünde yapmadığı amelleri insanlara tavsiye eden vaizler...

Adaletten dem vurup kul hakkının zirvesine oturan müftüler...

Talebelerine hafızlık belgesinin ne işe yaradığını hatırlatıp, hafızlığa adapte etmeye çalışan, memur mantığıyla hasbi olmaktan çok, hesabi olarak görev yapan hafız hocaları...

Yıllarca Arapça dini eğitim aldıktan sonra kendisini yirmi talebenin eğitimine adayan ve başarısını talebelerinin kadro almasında bulan, ancak çağa göre kendini yenileyememiş ve toplumun sorunlarına cevap bulamamış modern münzevi hayat yaşayan medrese Seydaları...

Baştaki idareciler ne derse ona göre konuşan ve fetva veren sözüm ona Âlimler...

Konuşulması gerekenleri konuşacak cesareti bulamayan, ama ümmeti Muhammed kan ağlarken şöhret adına uç fikirleri tartışan ekran mücahitleri...

Allah'ın dininden çok kendi cemaat ve meşrebine çağıran ilimden mahrum cemaat liderleri...

Allah için hiçbir çalışması olmayan ilim sahipleri...

Eleştirmekten başka hiçbir şey yapmayan vasıfsız gençler ve bu nevi eleştirel yazıları yazmayı yeterli gören klavye üstadı yazarlar...

Tüm bu kesimler ile bilinçli ve ahlaki olmaktan çok, kâfirlerin sayımızdan çekinmediği bir kalabalık oluşturabiliriz sadece...

Çünkü neyi niçin yaptığımızı bilmediğimiz gibi; kendi nefislerimizi de temize çıkarıyoruz sürekli...

Allah -Azze ve Celle- *"Takva elbisesi daha hayırlıdır"*(A'raf/26) derken bizler; sadece geniş elbise olarak anladık bu ayeti... Hâlbuki *"takvalı kimse, kendini hiç kimseden üstün görmeyendir"* diyordu Abdullah ibni Ömer...

Her dönemde olduğu gibi, günümüzde de eleştirilerimiz hilafına bu daveti hakkıyla ve layıkıyla yapmaya çalışan ve büyük semereler veren hizmet ehli insanlara değil tabi ki sözüm...

Demek istediğim o ki; bu bilinç ile her Müslüman bilinçlenmeli ki, ağızdan çıkanlar kulağa değil de gönle hitap etsin.

Nefsinin ıslahı için çalışan, İslami bilinç ve ahlak ile terbiye görmüş, dava şuuruyla hizmet eden anne ve baba adayı gençler ve bu gençlerin aile bilinciyle kurduğu yuvalar, İslami bir toplumun zeminini hazırlayacaktır.

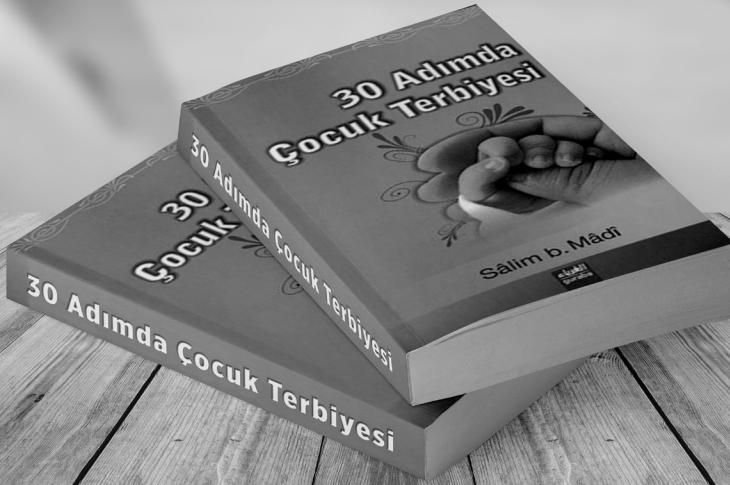
Allah'ım!

Kendi nefislerimizi temize çıkararak toplumu düzeltmeye çalıştığımız için af diliyoruz senden.

Sen nefislerimizi ıslah eden ve hidayete vesile olup muttakilere önder olan, İslami bilince ve davaya sahip kimselerden eyle bizi.

Hak etmesek te affına talibiz. Bizi Firdevs'ine götürecek ameller nasip eyle!

Âmin...

Çocuk Eğitiminde Dikkat Edilecek Hususlar - 5

18

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Salim b. Mâdî / 30 Adımda Çocuk Eğitimi

YARIŞMA ARZULARINI HAYIRLI İŞLERE YÖNLENDİRMEK

Çocuklar, ilk dönemlerinde kendi aralarında yarışmaya hevesli olurlar. Dolayısıyla bizler, bu heveslerini namaz, oruç, sünnetler gibi hayırlı işlere yönlendirmeli ve bu gibi yüce değerleri yarış konusu yapmalıyız. Nitekim Mutaaffin suresi 26. ayette şöyle buyrulmaktadır:

"Yarışanlar, işte böylesi (bir mükâfat) için yarışsınlar!"

Hayırlı İşlerde Yarışmanın Çocuğun Kişilik Oluşumundaki Önemi:

1- Semura b. Cündeb radiyallahu anh şöyle anlatıyor:

"Her sene Ensâr'ın gençleri Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in huzuruna çıkarılıyor, o da onlara bakıp yetişkin olanlarını orduya alıyordu. Bir sene ben de onun huzuruna çıkarıldım. Bir genci orduya aldı; ama beni geri çevirdi. Bunun üzerine ben: "Ey Allah'ın Rasûlü! Şu genci orduya aldın; ama beni geri çevirdin. Hâlbuki ben onunla gürleşsem, onu yenerim." dedim. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem de: "Öyleyse gürleş onunla!" dedi. [Ben de gürleştim ve onu yendim. Bunun üzerine Allah Rasûlü

sallallahu aleyhi ve sellem beni de orduya aldı.]"¹

2- Abdurrahman b. Avf radiyallahu anh da şöyle anlatıyor:

"Bedir Savaşı günü saftayken bir de baktım ki, sağ ve sol yanımda yaşları küçük iki genç var. (Savaşmaları ve savaşta beni kollamaları konusunda) onlardan yana pek emin olamadım. Derken biri, diğer arkadaşından gizli olarak bana: "Amca! Bana Ebû Cehil'i gösterir misin?" diye sordu. Ben de: "Evladım! Ne yapacaksın onu?" dedim. O da: "Allah'a ahdim var. Şayet onu görürsem ya ben onu öldürecek ya da o beni öldürecek."

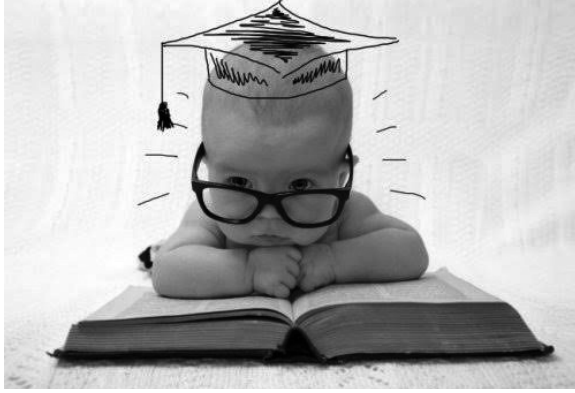
Derken diğer genç de arkadaşından gizlice bana aynı sözleri söyledi. Bunları duyunca o kadar sevindim ki, yanımda onların yerine başka iki adamın olması beni bu kadar sevindirmezdi. Sonra onlara Ebû Cehil'i gösterdim. İkisi de birer şahin gibi onun üzerine saldırıp kılıçlarıyla ona vurmaya başladılar. Bu iki genç, Afrâ'nın oğulları [Muâz ve Muavviz] idi."²

3- İbn Cerir, Tarihi'nde Seyf'ten, o Abdullah b. Şübrûme'den, o da Şakîk'ten şöyle naklediyor:

1 Hâkim, el-Müstedrek ale's-Sahihayn, No: 2397. Hakim, hadis inisadının sahih olduğunu ancak Bu-hârî ve Müslim'in onu rivayet etmediklerini söylemiştir.

2 Sahihu'l-Buhârî, Kitabu'l-Megâzî, No: 3988

"[Kâdisiye Savaşı'nda] gündüzün başında Kâdisiye'ye saldırdık. Geri çekildiğimizde namaz vakti girmişti. Ancak müezzin yaralıydı. Bunun üzerine insanlar, ezan okumak için birbiriyle yarışa girdi. Öyle ki neredeyse kılıçlarıyla birbirlerine gireceklerdi.³ Bunun üzerine Sa'd b. Ubâde radiyallahu anh aralarında kura çekti. Kura bir adama çıktı ve ezanı o okudu."⁴

ÇOCUĞU CÖMERT VE İSÂR⁵ SAHİBİ OLARAK YETİŞTİRMEK

Çocuklar, hayatlarının ilk dönemlerinde sahiplenme duygusunu yoğun olarak yaşarlar. Bu, bütün insanlarda var olan ve yaratılıştan gelen bir duygudur. Bu nedenle de anne ve babaların bu duyguyu eğiterek, çocuklara Ensâr'ın özelliğini, yani "İsâr"ı aşılamaları gerekmektedir. Nitekim Allah Teâlâ,

bu özellikleri dolayısıyla onları Kur'an'da övmekte ve şöyle demektedir:

"Daha önceden Medine'yi yurt edinmiş ve gönüllerine imanı yerleştirmiş olan kimseler (Ensâr),

kendilerine göçedip gelenleri (Muhacirleri) severler ve onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık hissetmezler. Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler."⁶

İsârı teşvik eden hikâyeler anlatmak gibi pratik ve dolaylı yollardan bu duygu çocukların kalbine yerleştirilebilir.

Çocukların Kişilik Kazanmalarında İsâr'ın Önemi:

Muhacirler Medine'ye gelince Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem Abdurrahman b. Avf'ı Sa'd b. Rabî ile kardeş yaptı. Sa'd, Abdurrahman'a: "Ben, Ensâr'ın en zenginiyim. Malımın yarısını sana veriyorum. Ayrıca iki de hanımım var. Bak hangisini beğenirsen bana söyle onu boşayayım; iddeti bitince de sen onunla evlenirsin." dedi. Abdurrahman da ona: "Allah, sana ailede ve malında bereket ihsan eylesin. Çarşınız nerede, sen bana onu söyle?" dedi. Bunun üzerine ona Kaynuka çarşısını gösterdiler. Abdurrahman da çarşıya gitti. Akşama (kâr ettiği) süzme peynir ve yağ ile döndü."⁷

2- Buhârî, Ebû Hureyre radiyallahu anh'dan şöyle rivayet etmiştir:

"Ensâr, Peygamber sallallahu aleyhi ve sel-lem'e: "Hurma bahçelerini bizimle Muhacir kardeşlerimiz arasında paylaşır." dediler. O da: "Olmaz." dedi. Bunun üzerine Ensâr: "Öyleyse bize işimizde yardım etsinler; biz de ürüne onları ortak edelim." dediler. Muhacirler de: "Duyduk ve kabul ettik." diye karşılık verdiler."⁸

Örnek Uygulama:

Mesela çocuğunun kumbarasında yüz lira var. Bir gün onu yanına al ve muhtaçlara yardım eli uzatan hayır kurumlarından birine götür ve

oraya onun gözü önünde bağışta bulun. Eve dönerken de yolda ona, onun yaşındaki başka çocukların

ç e k t i ğ i sıkıntıları anlat. Ertesi gün de ona, o çocuklar için biraz bağışta bulunmasını teklif et.

Göreceksin ki

hiç tereddüt etmeden dediğini yapacaktır. Zira o, senin bu bağışı yaptığını bizzat görmüştür.

3 Bu olay biraz abartılı görünebilir. Ancak bu konuda Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Şayet insanlar ezan okumanın ve ilksafta durmanın ne kadar sevapolduğunu bilselerdi ve bu konuda kura çekmekten başka bir çare de bulamasalardı, mutlaka kura çekerlerdi." Bkz. Buhârî, Ezan,

4 Hayâtü's-Sahâbe, 4/514.

5 Başkalarını düşünen, hatta kendisi muhtaçken bile başkalarını kendine tercih eden kimse (Çeviren).

6 Haşr, 9.

7 Buhârî, No: 3780; Fethu'l-Bârî, 7/486.

8 Buhârî, Babu İhâr'ın-Nebi sallallahu aleyhi ve sellem Bey-ne'l-Muhacirin ve'l-Ensâr, No: 3782; Fethu'l-Bârî, 7/486.

çilekeş sahâbe HABBAB B. ERET

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Talha SONSÖZ

İslam dininin büyümesinde ve gelişmesinde Rasulullah'ın (sav) Ashabının payı yadsınamaz. Onlar Allah'ın Rasulu'nü (sav) yalnız bırakmamış, onunla birlikte işkencelere katlanmış, diyarlarını terk etmiş, savaflara katılmış, aç ve susuz kalmışlardı. Bedelin her türlüşünü ödeyen bu güzide sahabeden biri de Habbab b. Eret'tir. Allah ondan razı olsun.

Habbab daha küçük yaştayken Mekke'ye köle olarak getirilmiş ve köle pazarında satılmıştı. Onu Zühreoğullarının anlaşmalısı Huzaa kabilesinden Ümmü Enmar el Huzai satın almıştı.¹ Ümmü Enmar onun kişiliğini sevmiş ve onu hürriyetine kavuşturmuştur. Huzaa kabilesi demircilik işi ile uğraşıyordu. Bu kabile Habbab'ı meslek konusunda yalnız bırakmamış, eğitmiş ve ona demircilik yapması için fırsat vermişlerdi. Mekke'de Habbab, demircilik işiyle uğraşıyordu.²

¹ Hakim, Müstedrek 5685; Kandehevi, Yusuf, Hayatu's Sahabe; Sallabi, Ali Muhammed, Siyer-i Nebi

² Kandemir, Mehmet Yaşar, DİA Habbab b. Eret maddesi

Şirk; Mekke'yi istila etmişken, Küfür; Mekke'nin aydınlığını söndürmüşken, Putperestlik; insan aklını hiçe saymışken Mekke'nin gündemini değiştiren bir söz yankılandı. **La ilahe illallah...** Bu söz, Mekke'nin aristokratları ile burjuvasını harekete geçirmiş ve bu davetin önüne engel koymak için ellerindeki tüm imkânları kullanmaya başlamışlardır. Bu söz, akıllarına, vicdanlarına ve fitratlarına sesleniyordu. Bu davet onları karanlıktan, bataklıktan, cahillikten arındırmayı vaat ediyordu. Akıllarını putperestlik, kibir ve cahillik ile kullanamayan Mekke müşrikleri, bundan dolayı vicdanlarını da kaybetmişler ve bu daveti kabul etmemişlerdir. Bu daveti kabul eden Habbab gibi mustazaf kesim de vardı.

Habbab, Mekke'nin gündemini değiştiren ve ortamı kasıp kavuran bu davetin mahiyetini merak etmiş, akabinde de Rasulullah'ı (s.a.v) bulmak için kolları sıvamıştı.

Rasulullah'a kavuşan Habbab, bu davet önderi ile konuşmuş ve neye davet ettiğini öğrenmişti. Daha sonrasında ise, şehadet getirip Müslümanların safına katılmıştı.

İslami davetin gizli davet aşamasında bulunduğu sırada Müslüman olan Habbab, İslamiyet'i kabul eden altıncı kişi olarak rivayet edilmiştir.³ Ayrıca Habbab'ın, Erkam'ın evinden önce Müslüman olduğu da rivayet edilenler arasındadır.⁴

Habbab'ın Müslüman olduğunu duyan Ümmü Enmar ve Huzaa kabilesi; Habbab'a hakaret etmişler, atalarının dinine tekrar geri dönmesi gerektiğini söylemişler ve dininden dönmesi için baskılara başlamışlardır.

İslam dinine giren Habbab gibi başka mustaz'af, köle ve zayıf kişiler de vardı. Bunların arasında Bilal b. Rabah, Suheyb er-Rumi ve Abdullah b. Mesud gibi sahabeler de vardı. Bu mustaz'af ve köle kişilerin Müslüman olması, İslam dinini zayıflara ve kölelere hitap eden bir din gibi algılamalarına sebep olan Mekke Müşrikleri'nin kibri, bu daveti kabul etmelerine engel olmuş ve Rasulullah'a bir istekte bulunmuşlardır. Onların istekleri: "Ey Muhammed! Meclisin baş tarafına otursan, bunları ve cübbelerinin pis kokularını bizden uzaklaştırsan seninle oturur, senden bilgi alırdık." Rasulullah (sav) ise şöyle karşılık verdi: "*Ben Mü'minleri kovacak değilim.*" Müşrikler Rasulullah'ı (sav) razı etmek için çabalamışlarsa da çabaları

boşa gitmiştir ve bu olay üzerine "*Yalnızca O'nun rızasını isteyerek sabah akşam Rablerine ibadet edenleri kovma. Onların hesabından sana düşen, senin hesabından da onlara düşen bir şey yoktur ki kendilerini kovup da zalimlerden olasın.*"⁵ ayeti nazil olmuştur.⁶

İslam'da sınıf farkı yoktur. Hele ki kapitalist canavarının açmış olduğu uçurum hiç yoktur. İslam'da üstünlük takva ileldir. Günümüz sistemlerinin insana hangi ölçülerde değer verdiği ortada. "Para" bu ölçünün başında gelmektedir. Daha küçük yaşlarda çocuklarımıza "daha fazla paranın mutluluk getireceğini" dayatan bu sistemde çocuklarımız esir altındadır. Bu çocuklar gençlik döneminde ise "para, her şeyi satın alır" düşüncesine sahip olur ve para kazanma hırsı hayatının amacı olur. İnsanları parasına, makamına göre değerlendiren bu sistem daha fazla toplumsal çözülmeye ve insanlar arasındaki nefreti daha fazla tetiklemeye sebep oluyor. Bu durumu önleyecek tek toplumsal sistem, İslam'ın vaat ettiği sistemdir. Bu sistemde sınıf farkı yoktur. Para, tapılmak için değil harcanmak ve infak etmek içindir. Makam, kibirlenmek için değil hizmet içindir. Siyaset, rahat yaşamak değil, insanların sorunlarına çare bulmak içindir.

Habbab'ı dininden döndürmek için çeşitli işkencelere başvuran Müşrikler, ekonomik olarak da zorlamaya çalışmışlardır. Habbab bir olayı kendi diliyle şöyle anlatır: "Ben demirci idim. El-As b. Vail'den⁷ alacağım vardı. Alacağımı almak üzere onun yanına gittim. Bana: 'Muhammed'i inkâr edinceye kadar sana hiçbir ödeme yapmayacağım' dedi. Ben: 'Asla onu inkâr etmeyeceğim! Hatta sen ölsen sonra dirilsen bile' diye karşılık verdim. Bu defa bana: 'Elbette öldükten sonra diriltileceğim(!) Mala ve evlada kavuştuğum o zaman sana olan borcumu ödeyeceğim' dedi. Bunun üzerine '*Ayetlerimizi inkâr eden ve 'muhakkak surette bana mal ve evlat verilecek' diyen adamı gördün mü? O, gaybı mı bildi yoksa Allah'ın katından bir söz mü aldı? Kesinlikle hayır! Biz onun söylediğini yazacağız ve azabını uzattıkça uzatacağız*'⁸ ayeti nazil oldu."⁹

Habbab'ın Müslüman olduğuna dayanamayan Ümmü Enmar ve Huzaa kabilesi, hümanist(!)

3 Hakim, Müstedrek 5686

4 Zehebi, Tarihü'l İslam; Sallabi, Ali Muhammed, Siyer-i Nebi

5 En'am, 52

6 Beğavi, Mealimu't Tenzil

7 As b. Vail için bkz. Fayda, Mustafa, DİA As b. Vail maddesi; Akıllı, Halit, siyerinebi.com/As b. Vail

8 Meryem, 77-80

9 Buhari, Tefsir 6 (4735); Beğavi, Mealimu't Tenzil; Sallabi, Ali Muhammed, Siyer-i Nebi

duygularına karşı çıkmış ve insanlık dışı işkencelerde bulunmuştur. Habbab'ı kızgın kumlarda yatırmışlar, demirden gömlekler giydirmişler, ateş yakıp üzerine atmışlar, hakaretler ve eziyetler...

Bu inanç ve fikir savaşını kazanmak için Müşrikler, işkenceye başvurmuşlardı artık. Her dönemde olduğu gibi bozuk bir inanca sahip olanlar ve fikri kendi mantığının ötesine geçemeyen insanların yegâne başvuracakları yöntem: işkence, iftira, hakaret ve ölüm.

Habbab bir gün Müslümanların başına gelen bu olayları Rasulullah'a şikâyet etmişti. Habbab kendi dilinden şöyle anlatır: "Rasulullah Kâbe'nin gölgesinde elbisesini yastık gibi yapmış dayanırken şikâyetinde bulunduk ve Ona: 'Bizim için yardım istemeyecek misin, bizim için Allah'a dua etmeyecek misin?' dedik. O şöyle buyurdu: 'Sizden öncekilerden adam getirilir, yerde onun için bir çukur kazılır, o çukura konulurdu. Daha sonra testere getirilerek başının üzerine konulur, iki parçaya ayrılırdı. Bu dahi onu dininden geri çevirmezdi. Eti kemiğinden ya da damarlarından demir taraklarla ayrılırdı. Bu dahi onu dininden geri çevirmezdi. Allah'a yemin ederim, Allah bu işi tamamlayacaktır. Hatta süvari San'a'dan Hadramevt'e kadar yol alacak ve Allah'tan başkasından ya da kurdun koyunlarına saldırmasından başka bir şeyden korkmayacak. Fakat siz acele ediyorsunuz.'" ¹⁰

...

Günümüzdeki rahatlığa ve lükse düşkün olan Müslümanlardan Ashab-ı Uhdud'un veya Habbab b. Eret'in göstermiş olduğu sebatı beklemek imkânsız görünüyor. Ama bu durumdayken bile elimizden gelebilecek bir şeyler vardır. Müslümanca yaşayabiliriz ya da Müslümanca düşünebiliriz. Bir Müslümanın sergilemesi gereken tavırları sergileyebiliriz. Bu dünyadan hiç gitmeyecek gibi, lüksün içinde boğularak yaşamayı bırakmalıyız. Bu bizi Kapitalizm'e düşman edecektir. İftira, yalan, dedikodudan sakınmalıyız. Bu bizi Sekülerizm'e düşman edecektir. Kur'an okuyup hadis öğrenmeliyiz. Bu bizi Rasyonalizm'e düşman edecektir. Rasulullah'ın (s.a.v) hayatını okuyup sünnetini yaşamalıyız. Bu bizi Oryantalistlere düşman edecektir. Boş işlerden uzak durup, kişisel zevklerimizi dinimizin önüne geçirmemeliyiz. Bu bizi Hedonizm'e düşman edecektir. Gereksiz yere tartışmaları bırakıp uzlaşmacı olmalıyız. Bu bizi

Felsefe'ye düşman edecektir. Bir Müslüman gibi hareket etmeli ona göre karakter sahibi olmalıyız. Bu bizi Oportünizm'e düşman edecektir.

...

Habbab, Mekke'de okuma yazma bilenler arasındaydı. Bundan dolayı bazı Müslümanlara elindeki yazılı materyallerden Kur'an'ın ayetlerini okurdu. Bir gün Hz. Ömer (r.a), Rasulullah'ı (s.a.v) öldürmek için yola koyuldu. Onu yolda gören Nuaym b. Abdullah (r.a), Hz. Ömer'i (r.a) yolundan döndürmek için kardeşinin ve eşinin Müslüman olduklarını söyledi. Bunu duyan Hz. Ömer (r.a) yolunu kardeşinin evine doğru yöneltti. Kardeşinin evine geldiği vakit Habbab da içerde onlara Kur'an okuyordu. Hz. Ömer (r.a) hemen kapıyı açmalarını söyledi. Habbab hemen saklanıverdi. Kardeşi ise kapıyı açtı. Hz. Ömer kardeşine ve eşine vurduktan sonra ne okunduğunu bilmek istedi. Kardeşi başta vermek istemeyince belki Müslüman olur diye gusül abdesti aldıktan sonra ona Kur'an ayetlerini verdi. Hz. Ömer (ra) ayetleri okuyunca kalbi yumuşadı ve İslam'a ısınmaya başladı. Bu durumu gören Habbab saklandığı yerden çıktı ve ona "Allah'a yemin ederim ki ey Ömer! Ben Rasulullah'ın senin hakkında duasını kabul buyurduğunu ümit ederim. Çünkü dün Rasulullah 'Allah'ım İslam'ı Ebu Cehil ya da Ömer b. Hattab'la güçlendir' diye dua ettiğini işitmiştım.' Daha sonra Hz. Ömer (r.a) Rasulullah'ın (s.a.v) yanına vardı ve Müslüman oldu."¹¹

Mekke'nin işkenceleri dayanılmaz bir hal alınca Rasulullah (sav) da Hicret emri vermiştir. Habbab da Hicret edenler arasındaydı. Rasulullah (s.a.v), Habbab'ı Cebr b. Atik ile kardeş yapmıştır. Habbab Rasulullah (sav) ile birlikte Bedir, Uhud, Hendek ve diğer savaşlarına iştirak etmiştir.¹²

Habbab Dört Halife devrinde de yaşamış ve tecrübelerini, gayretini onlardan esirgememiştir.

¹⁰ Buhari, Menakıb 25 (3612); Ebu Davud, Cihad 107 (2649) Rasulullah'ın anlattığı kıssa, Ashab-ı Uhud veya Kral ve Çocuk diye bilinir. Bu kıssa için bkz. Müslim, Zühd ve'r Rekaik 17 (7436)

¹¹ İbn Kesir, El Bidaye ve'n Nihaye; Şakir, Mahmud, Gökteki Yıldızlar

¹² Hakim, Müstedrek 5688,5692; Kandehlevi, Yusuf, Hayatu's Sahabe

Onlar da Habbab'ı sevmiş ve değer vermişlerdir. Ebu Leyla el Kindi şöyle anlatır: "Habbab, Ömer'in yanına gelmişti. Ömer ona; 'Yaklaş çünkü bizim yanımıza Ammar dışında senden başka bu meclise katılacak başka kimse yoktur' dedi. Bunun üzerine Habbab müşriklerin işkence yapmalarından dolayı sırtında meydana gelen izleri göstermeye başladı."¹³

Yine Hz. Ömer (r.a), Habbab'a Allah rızası için müşriklerden ne gibi eziyetler gördüğünü sordu. Habbab sırtını açıp gösterdi. Sırtı sanki sedef hastalığına yakalanmış gibi bembeyaz olmuştu. Hz. Ömer şöyle dedi: "Bugün gördüğümü hiç görmedim." Bunun üzerine Habbab şöyle dedi: "Ey Mü'minlerin Emiri! Bir gün benim için ateş yakıldılar. Sonra ateşin üzerine beni sırt üstü yatırdılar. Sonra bir kişi ayağını göğsümün üzerine koydu ve bastırdı. Ateşi ancak sırtımın yağları söndürdü."¹⁴

Habbab dünya malına değer vermezdi. Rasulullah'ın (sav) vefatından sonra gelen rahatlık ve mülkiyet tutkusu onu hep korkutmuştur. Habbab şöyle anlatır: "Rasulullah ile birlikte kazandığımız ecirlerin ondan sonra elde ettiğimiz dünyalıktan ötürü kaybolup gideceğinden ant olsun ki korktum."¹⁵

...

Bazen insan kendine sormadan edemiyor. Habbabecirlerinin kaybolmasından korkuyor. Peki, biz bu yaşantımızla Allah için göstermediğimiz bir çabayla nasıl olabiliyor da cenneti garantilemiş gibi hayatımızı sürdürebiliyoruz?

...

Habbab hayatının sonlarına doğru bir hastalığa yakalanmıştı. Durumu gitgide kötüye gidiyordu. Hatta şifa bulmak için kendini yedi defa dağlamıştı.¹⁶ Hastalığı kötüye giden Habbab artık ölümü temenni edecek duruma gelmişti. Kays b. Ebu Hazim şöyle anlatır: "Habbab'ın yanına girdik. Karnını yedi defa dağlamıştı. 'Eğer Rasulullah bize dua edip ölümü istememizi yasaklamamış olsaydı ölmek için dua edecektim' dedi."¹⁷

Hastalığının

kötüye gittiğini anlayan Habbab, oğluna bir vasiyette bulunmuştur. Habbab, oğluna şöyle dedi: "Oğulcuğum beni Kufe'nin dış taraflarına defnet. Eğer sen beni dış tarafına defnedecek olursan Rasulullah'ın Ashabından bir adam oraya defnedildi denilir ve onlar da böyle yapar. Habbab vefat edince Kufe'nin dış tarafına defnedildi. Böylelikle o Kufe'nin dış tarafına defnedilen ilk kişi oldu. Bunun üzerine insanlar da ölümlerini Kufe'nin dış tarafına defnetmeye başladılar."¹⁸

Habbab, Sıffin Savaşı'na katılamadığı için Hz. Ali (ra) savaş dönüşünde onun cenaze namazını kıldırmasıdır.¹⁹

Habbab Hicretten sonra 37 yılında 73 yaşındayken vefat etmiştir.²⁰

Kaynaklar;

Sahih-i Buhari
Sahih-i Müslim
Sünen-i Ebu Davud
Sünen-i İbni Mace
Hâkim, Müstedrek ala's Sahihayn
Beğavi, Mealimu't Tenzil
İbn Kesir, El Bidaye ve'n Nihaye
Zehabi, Tarihu'l İslam
İbnu'l Esir, El Kamil fi't Tarih
Yusuf el Kandehevi, Hayatu's Sahabe
Ali Muhammed Sallabi, Siyer-i Nebi
Mahmut Şakir, Gökteki Yıldızlar
Diyanet İşleri Ansiklopedisi
Siyerinebi.com

13 İbn Mace, Mukaddime 26 (153)

14 Sallabi, Ali Muhammed, Siyer-i Nebi c.1 s. 289

15 Hakim, Müstedrek 5694

16 Buhari, Merda 19 (5672)

17 Müslim, Zikr 4 (6758)

18 Hakim, Müstedrek 5691

19 Hakim, Müstedrek 5689; Şakir,

Mahmut, Gökteki Yıldızlar

20 Hakim, Müstedrek 5692

astronomi ve trigonometri'nin atası

BATTÂNÎ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Mervan ERDEM

Eserleri Latinceye çeviren ilk Müslüman bilim adamı; tam adı Ebu Abdullah Muhammed bin Cabir bin Sinan er-Rakki es-Sabi el-Battani olan Battani, 858 yılında Harran sınırları içine doğdu. Kendisine Battani denmesinin sebebi Harran ilçesinin Battan kasabasında doğmuş olmasından dolayıydı. Batı dünyası onu 'Albategnius' adıyla tanıdı. Ortaçağ'da Batı dünyasında eserleri Latinceye çevrilen ilk Müslüman bilim insanıydı.

Bilim dünyası uzun süre onu öncü olarak kabul etti. Batlamyus'un hatalarını düzeltti. Gök kürenin bölümleri üzerine çalıştı. Sinüsün ve Tanjantın hesaplamalarda ki kullanımını açıkladı. Böylece modern trigonometrinin temelini attı.

Güneşin enberi ya da günberi olarak bilinen hareketini keşfetti. Battani'yi Battani yapan başarısı ise Güneş yılını günümüz değerlerinde ölçmüş olmasıydı. Yani bir yılı 365 gün 5 saat 46 dakika 24 saniye olarak hesapladı.

Geliştirdiği tablolar sayesinde astronomide çıkarılacak gözlemler yaptı. Dünya'nın güneşin etrafında "ekliptik" yörüngesinde ki hareket çeşitlerini, ayrıca güneşin dış merkez kuvvetinin değiştiğini keşfeden bilim insanı oldu. (Bugün modern bilimin tespit ettiği değere çok yakın bir değer bulmuştur.)

Battani'nin astronomi hakkındaki eserleri Avrupa'nın önde gelen astronomlarını bayağı derinden etkiledi. Kepler ve Brah gibi isimler Battani'nin Kitabı'ı Zic denilen eserlerinden yani "ayarlı astronomik tablolarından" faydalandı.

Plato bu eseri Latinceye çevirmiştir. Plato tarafından yazılmış olan el yazma nüshası Vatikan'da, Battani'nin kendi el yazması olan bir tezi ise Escorial kütüphanesinde bulunmaktadır. Kopernik kendisinden 700 yıl önce yaşamış olan battaninin eserlerinde yazanları tekrar etti ayarlı ya da ölçülü astronomik tabloları 1116 yılında Latince'ye çevrildi.

Ay üzerinde bir kratere Müslüman astronomun onuruna Albatenus ismi verildi. Kopernik, Kopernik devrimi başlatılmasını sağlayan eserinin girişinde Battani'ye duyduğu minneti dile getirdi.

Günümüzde hala kullanılan matematik ve trigonometri formülleri üretti. Bazı bilim tarihi kaynakları batılı bilim adamlarının Ayı yıllarca onun adıyla andığına dair bilgilere yer verdi.

Yaklaşık 1200 sene öncesinden yaptığı bilimsel çalışmalarla ve buluşlarla, hem yaşadığı döneme ve hem de modern bilime güneş gibi ışık tutmuş büyük bir Müslüman alim Battani, ilim dolu yaşamında birçok talebe yetiştirdikten ve birçok alime ilham kaynağı olduktan sonra, Irak'ın Samarra ilinin Kasr el-Cis kazasında 929 senesinde vefat etti.

Dünyanın Ekliptik Değerini Buluşu

Battani, bilimsel çalışmalarını Halep kentine 160 kilometre uzaklıktaki Rakka kentinde inşa ettirmiş olduğu bir rasathane (gözlemevi)'de gerçekleştirdi. Yapmış olduğu çalışmalar; Güneş, Ay ve gezegenlerin yarıçaplarının ölçümü ve yörüngelerinin tespitiyle ilgili

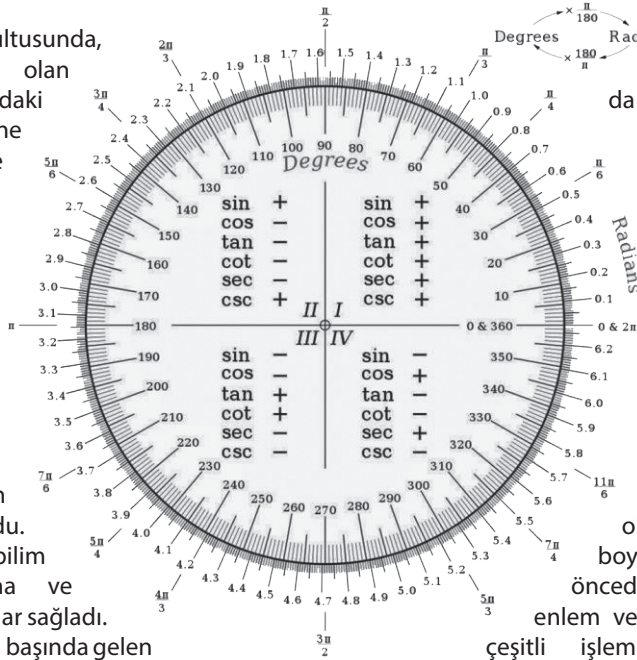
oldu. İncelemeleri doğrultusunda, Güneş'in Dünya'ya olan en uzak konumundaki hareketini, Dünya'ninkine göre Güneş'in yörünge eğimini ve Dünya'nın dönüş ekseninde meydana gelen değişkenliğin değerlerini tespit etti. Çalışmalarının devamında ise Dünya'nın ekliptik değerini, modern bilimin tespit ettiği $23\frac{1}{2}^\circ$ 27"ye çok yakın olan $23\frac{1}{2}^\circ$ değeriyle buldu. Aynı zamanda önceki bilim insanların buluşlarına ve tespitlerine büyük katkılar sağladı.

En önemli eserlerinin başında gelen ve tüm batılı bilim insanları kendine hayran bırakmış olan çalışması ise, ayarlı astronomik tablolar ve cetvelleri içeren Zij adlı eseri olmuştur. Plato Tibirnituz tarafından 1116 senesinde De Motu Stellarum adı verilerek Latince'ye çevrilmiş olan bu eser, batılı bilim insanların üzerinde büyük bir etki bırakmış ve uzun asırlar boyunca kaynak olarak kullanıldı. Döneminin en önemli kaynaklarından olan bu eserin başka bir baskısına ise 1645 senesinde Bologna'da rastlanmıştır. Plato'nun orijinal el yazısıyla yazmış olduğu nüshası Vatikan'da bulunurken, kendisi tarafından yazılmış bir el yazma tezi ise Escorial Library'de astronomik kronoloji bölümünde muhafaza edilmekte.

Ay'daki Kratere Battani Adının Verilişi...

Yaşadığı dönemde gerçekleştirdiği bu eşsiz çalışmalar nedeniyle, günümüz bilimcileri tarafından kendisine hürmeten Ay'daki bir kratere Battani'nin adı verildi.

Battani, yapmış olduğu tüm çalışmaları ise sahip olduğu büyük matematik ve trigonometri bilgisiyle başarıyla sonuçlandırdı. Trigonometri alanına olan özel ilgisi sayesinde, $\sin x = \cos x$ eşitliğini bulmuş ve sinüs, kosinüs, tanjant, kotanjant, sekant ve kosekantı çalışmalarında kayde değer ölçüde kullanmış ilk bilim insanı olma özelliğini de taşımakta. Kosekantlarla ilgili tabloyu 1° den 90° 'ye kadar olacak şekilde düzenledi.

Böylelikle kendisine trigonometrinin atası da denildi.

Dünya'nın fiziki özelliklerini tespit etmek için çalışmış olan Battani için en önemli hususlarda biri de gittiği yerlerde kiblenin doğru bir şekilde tayin edilmesi oldu. Çalışmalarının sonucu olarak da kibleyi doğru gösterecek bir cetvel geliştirdi. Bu kible cetvelinin çalışma ilkesi ise, kible yönü belirlenecek olan yörenin enlem ve boylamını tespit edilip, daha önceden tespit edilen Mekke'nin enlem ve boylamıyla birlikte bildiği çeşitli işlemler yapılması olmuştur.

Geliştirmiş olduğu bu kible cetveli ise birçok bilim insanına astronomi alanında ilham vermiştir.

Battani'nin ilim dolu hayatında, ilme kazandırmış olduğu değerler şu şekilde özetlenebilir;

-Bazı matematiksel denklemlerde kullanılan Yunan kirisinin yerine sinüsleri kullanarak çözüm üreten ilk bilim insanı oldu.

-Kotanjant terimini geliştirdi ve 1° den 90° 'ye kadar olacak şekilde ölçümlerinin tablosunu oluşturdu.

-Ay'ın hareketlerini inceleyerek boylamdaki hareketini saptadı.

-Güneş ve Ay'ın hareketlerinden faydalanarak, trigonometri ve matematik bilgisi sayesinde çaplarını belirledi.

-Güneş'te yıl boyunca ve Ay'da ise ay boyunca meydana gelen değişimleri gözlemledi ve kayıt altına aldı.

-Devrinin ilerisinde bir yöntem geliştirerek Ay tutulmasının derecesini hesapladı.

-Küre trigonometrisini teferruatlıca inceledi.

KAYNAKÇA

Çeşitli internet sitelerde bu konuyla ilgili hazırlanan yazılı ve görsel materyallerden istifade edilerek hazırlanmıştır.

ŞEHVET ve AŞK HASTALIĞI

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

İbn Teymiyye / Kalp Amelleri

Şehvet ve aşk hastalığı; kişinin kendisine zarar verecek şeyi sevmesidir. Onunla beraber kendisine yarar sağlayacak şeye buğzetmesi de bulunabilir.

Aşk, psikolojik bir hastalıktır. Şiddetli olduğu zaman vücudu etkiler veya melankoli / karasevda gibi bedensel hastalık olur, bu yüzden aşk için melankolik bir hastalıktır, denir, ya da zayıflama, kansızlık gibi bedensel bir hastalık olur.

Burada kastedilen, şüphesiz kalbin hastalıklarından olan aşktır. Kişinin kendisine zarar verecek şeyi sevmesinin kaynağıdır. Sahibi, tıpkı zarar veren şeyi canı çeken hasta gibidir. Ondan yemediği zaman acı çeker, yedirildiği zaman da hastalığı ilerler ve şiddetlenir.

Âşık da böyledir. Âşık olduğu kişiye kavuşması, görmesi, dokunması, dinlemesi ona zarar veriyor. Hatta onu düşünmesi, hayal etmesi bile zarar veriyor. Hâlbuki onun istediği de budur. Arzu ettiği şeyden alıkonursa, acı çeker ve ızdırap duyar. İsteddiği verilirse, hastalığı şiddetlenir ve daha çok acı çekmesine sebep olur.

Hadiste şöyle denir:

"Allah, mümin kulunu, biriniz hastasını yemek ve içmekten koruduğu gibi dünyadan korur."¹

İmam Ahmed'in Kitabü'z-Züh'd'de rivayet ettiği Vehb'den yapılan rivayette, Hz. Musa'nın Allah'a yakarmasında şöyle geçer:

"Allah (c.c) şöyle buyurur: Koyunlarını esirgeyen çobanın helak olacakları yerlerden koruduğu gibi, ben de veli kullarımı dünya nimetlerinden korurum, çobanın koyunlarını helak olacakları dinlenme yerlerinden koruduğu gibi ben de onları dünyaya yaslanıp gönül vererek yaşamalarından korurum. Onları korumam, kendilerini değersiz gördüğüm için değildir. Belki dünyanın yerine getiremediği ve hevesin söndüremediği ikramımdan tam ve bolca paylarını almaları içindir."²

1 Ahmed (5/42); Tirmizi (3/258); İbn Hibban (2/64)

2 Ahmed, Kitabü'z-Züh'd

Şüphesiz hastanın iyileşmesi, hastalığın gitmesiyle, hatta o kötü sevginin kalbinden çıkmasıyla olur.

Aşk konusunda insanlar iki sınıftır.

- Kimileri, aşkın irade kapsamında olan şeylerden olduğunu söyler. Meşhur olan anlayış budur.

- Kimileri tasavvurlar ve hayal bozukluğu olduğunu söyler. Çünkü âşık olduğu kişiyi, zihninde canlandırdığı şekilde tasavvur eder. Bunlara göre, bu yüzden Allah (c.c) âşık veya maşuk diye nitelenemez, çünkü bu şeylerden münezzehtir. Nitekim kendisinde hayal bozukluğu olan kişi için "mükemmel kişidir" denilmez.

Öncekilerden, tam sevgi olduğundan, Allah (c.c) için de aşk sözcüğünün kullanılabileceğini söyleyenler vardır. Çünkü Allah (c.c) sever ve sevilir.

Abdulahid b. Zeyd'in şöyle dediği rivayet edilir:

"Kulum bana yakınlaşmaya devam eder ve birbirimize âşık oluruz."

Kimi tasavvufçuların görüşü budur.

Hâlbuki âlimlerin büyük çoğunluğu / cumhur, Allah (c.c) hakkında bu sözü kullanmazlar. Çünkü aşk, olması gerekenden çok olan aşırı sevgi demektir. Allah'ın sevgisinin sınırı yoktur ve aşılmaması gereken bir sınıra varması diye bir şey de olmaz.

Bunlar derler ki:

Aşk, mutlak olarak yerilmiştir. Kulun ve Allah'ın sevilmesinde kullanılması iyi olmaz. Çünkü burada övülen, sınırı aşan taşkın bir sevgidir.

Kaldı ki örfte aşk, bir kadını veya erkeği sevmek için kullanılır. Aile, mal, vatan, makam, peygamberler ve salih kişiler gibi şeyleri sevmekte kullanılmaz.

Çok zaman ya yabancı kadını ve çocuğu sevmekle beraber meydana gelen haram bakış ve dokunma ile beraber olur ya da başka türlü haram fiille birlikte meydana gelir. Adamın, adaletsizliğe sevkedecek kadar kendisi için helal olmayan şeyleri yapacak yahut vacip olan şeyleri terkedecek şekilde karısını sevmesi gibi.

Bu durum çokça meydana gelir. Yeni karısını aşırı derecede sevdiğinden eski karısına haksızlık eder. Hatta yeni karısı için kendi dinine ve dünyasına zarar verecek şeyleri yapar.

Örneğin, hak etmediği halde ona mirastan özel pay ayırır veya Allah'ın belirlediği ölçülerini aşacak şekilde ona veya yakınlarına mal ve yetki tanır veya ona aşırı derecede harcama yapar yahut hem din hem dünyası açısından zarar verecek şekilde haram işler yapma yetkisi verir. Birlikte olması mubah olan bir kadının aşkı için bütün bunlar olagelmektedir.

Acaba birlikte olması haram olan yabancı kadın ve erkeklere beslediği aşk için hangi çamlar devriliyor?!

Bu aşkı ancak Allah'ın bilebildiği kadar bozukluk ve kötülük bulunmaktadır. Bu aşk, sahibinin hem din, hem dünyasını bozacak her türlü hastalığı ve bozukluğu içerir. Hatta aklını ve vücudunu da bozabilir.

Yüce Allah buyuruyor:

"Ey peygamberin hanımları! Sizler her hangi bir kadın gibi değilsiniz. Allah'tan sakınıyorsanız edalı konuşmayın, yoksa kalbi bozuk olan kimse kötü şeyler ümit eder; daima ciddi ve ağırbaşlı söz söyleyin." (Ahzab/32)

Kalbinde şehvet hastalığı ve endam düşkünlüğü

olan kişi, istediğinin cilvesi karşısında umutlanır. Umutlanma, bu istek ve arzuyu güçlendirir ve hastalık artar. Ama istediğinden ümidini kesmişse, elde etme umudunu öldürür, irade gevşer ve aşk da zayıflar. Çünkü insan, umutlanmadığı şeyi arzu etmek istemez ve iradeli olarak onun için davranmaz, belki kendi kendine konuşma olur. İrade ile beraber konuşma, bakma ve benzeri bir şey olursa, o zaman kişi günah işlemiş olur.

Kişi âşık olduktan sonra sabredip iffetini korusa, takvasından dolayı sevap kazanır. Şöyle rivayet edilir:

"Âşık olup iffetini koruyan, aşkını gizleyip sabreden kişi öldüğünde şehid olarak ölür."

Aslında bu, Yahya el-Kattan'ın Mücahid'ten, onun da İbni Abbas'tan merfu olarak rivayet edilen tartışmalı ve delil kabul edilemeyen bir rivayettir.

Ancak şeriatın delilleriyle biliyoruz ki; kişi bakış, söz ve fiil olarak haram şeylerden uzak durursa, haram bir şey söylememek için bunu gizleyip dillendirmese, kullara şikâyet etmek, ahlaksızlık işlemek, sevgilisi ile gayri meşru şekilde buluşmak gibi yollardan kaçınırsa, musibete uğrayan kişinin acılarına sabrettiği gibi Allah'a itaat eder, ona isyandan sakınır ve içindeki aşk ateşine katlanarak sabrederse, Allah'tan korkmuş ve sabretmiş olur.

Yüce Allah buyuruyor:

"...Şüphesiz kim kötülükten sakınır ve sabrederse bilsin ki Allah iyi davrananların ecrini katiyen zayı etmez..." (Yusuf/90)

Haset ve kalbin diğer hastalıkları da bu şekildedir.

Allah'ın nefret ettiği şeyi kişinin canı istediğinde Allah'tan korkarak ondan alıkoymuyorsa, şu ayetlerin kapsamına girenlerden olur:

"Ama kim Rabbinin azametinden korkup da kendini kötülükten alıkoymuşsa, varacağı yer şüphesiz cennettir." (Naziat/40-41)

Kişinin canı bir şeyi sevdiği zaman onu mümkün olan yolla elde etmeye çalışır. Hatta tümü o amacın makamları olan birçok işler için gayret eder.

Kim kötülenmiş şekilde sever veya yerilmiş şekilde buğzeder ve onu işlerse, günahkâr olur.

Örneğin; kendisine haset ettiği için birine buğzetmesi veya haklarını vermeyerek veya haksızlık yaparak onunla ilgili kişilere eziyet ederse yahut aynı telden çaldığı için birini sever ve onun için haram bir işi işlerse veya Allah için emredilen bir şeyi Allah için değil de, o kişi için yaparsa günah işlemiş olur. Bu tür hastalıklar insanda çok olur. İnsan, bir şeye buğzettiği için sırf vehim ve hayalden hareketle birçok şeye buğzedebiliyor.

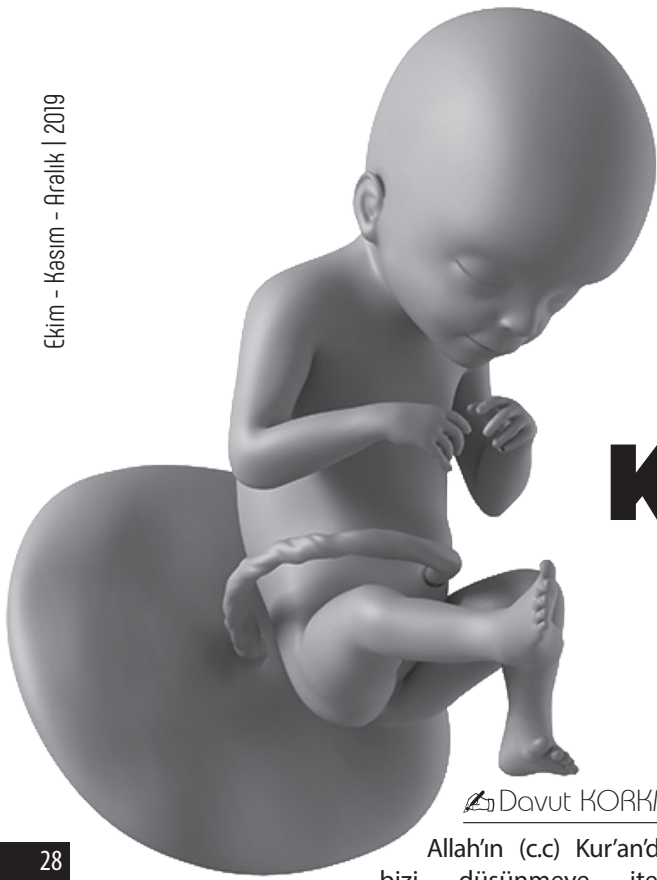
Aynı şekilde, bir şeyi sevebilir ve onu sevdiği için de sırf vehim ve hayalden hareketle birçok şeyi sevebiliyor. Şairin: "O, siyahları sevdiği için ben de severim, hatta onun için siyah köpekleri bile severim" dediği gibi.

Adam, kara kızı sevmiş, ondan dolayı da köpeklerin siyah rengini bile sevmiş!

Bütün bunlar irade ve tasavvurunda kalbin hastalıklarındandır.

Kalpçilerimizi her türü hastalıktan kurtarmasını Allah'tan dileriz, ahlakın, heveslerin ve tedavilerin kötülerinden O'na sığınırız.

BEBEĞİN ANNE KARNINDAKİ EVRELERİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

 Davut KORKMAZ

Allah'ın (c.c) Kur'an'da bizi düşünmeye iten argümanlarından biri de insanın nasıl yaratıldığıdır. Allah (c.c) insanın nasıl yaratıldığı üzerinde düşünmesi gerektiğini, nankörlük etmemesini vurgulamış ve Rabbine karşı gelmemesini, Ona şirk koşturmasını tembihlemiştir.

"İnsan, kendisinin başıboş bırakılacağını mı zanneder? O dökülen meniden ibaret az bir su değil miydi? Sonra bu, bir "alaka" (embriyo) oldu. Derken Allah onu yaratıp güzelce şekillendirdi. Nihayet ondan da erkek ve dişi iki eşi var etti. Şimdi, bunları yapan Allah'ın ölümleri diriltmeye gücü yetmez mi?" (Kıyamet 36-40)

Erkekten gelen sperm¹, kadın vajinasını ve rahmi (uterus) aşarak kadından gelen ovum² ile birleşir. 300-500 tane olan spermlerden yalnızca birisi ovumun içine yerleşir ve ovumun zarını kalınlaştırarak başka bir spermin içeri girmesini engeller. Bu sperm ve ovumun birleşmesiyle 46 kromozomlu bir hücre oluşur. Bu hücreye "zigot" adı verilir.

Oluşan bu zigot mitoz bölünme geçirerek çoğalmaya başlar ve rahme (uterusa) doğru yol alır. İlk mitoz bölünme sonucu iki hücre oluşur. Bu hücrelere "blastomer" adı verilir. Blastomer mitozla çoğalmaya devam eder. 3-4 gün sonra 16 hücreli yapıya "morula" adı verilir. Yaklaşık 7 gün sonunda bu morula hücresi uterusu yerleşir ve yapısında bazı değişiklikler görülmeye başlar. Ortasında sıvı

toplanır, hücreler kenara itilir. Bu oluşum "embriyo" adını alır.³

Bebeğin anne karnındaki gelişimi ve özellikleri bazı kaynaklarda haftalık, bazı kaynaklarda da aylık gösterilmiştir. En çok kabul görüleni ve ders kitaplarında olanı üç dönem şeklinde ayırmaktır. Bunlar; birinci trimester (1. haftadan 12. haftanın sonuna kadar), ikinci trimester (13. haftadan 26. haftanın sonuna kadar) ve üçüncü trimester (27. haftadan doğuma kadar) olarak üç döneme ayrılır. Bu üç döneme ayırma Kur'an ile de örtüşmektedir. *"Sizi annelerinizin karnında bir yaratılıştan öbürüne geçirerek üç (kat) karanlık içinde oluşturuyor. İşte Rabbiniz olan Allah budur. Mülk (mutlak hâkimiyet) yalnız O'nundur. O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. O hâlde, nasıl oluyor da haktan döndürülüyorsunuz?"* (Zümer 6)

1.Trimester

Gebeliğin ilk 8 haftası "embriyonel dönem" olarak adlandırılır. Embriyonun etrafında bir zar gelişir. Bu zara amniyon zarı denir ve doğuma yakın açılır. İçindeki sıvıya da amniyon sıvısı denir. Bu sıvı embriyoyu korur, ısı kaybını önler, bebeğin rahat hareket etmesini sağlayarak gelişmesine yardım eder. Placenta; anneden embriyoya, embriyodan anneye geçişi sağlayan bir organdır. Bir yüzü embriyoya bir yüzü de uterusun iç kısmına yapışmıştır. Placenta; anneden embriyoya oksijen,

1 Erkek üreme hücresi. Canlılığını 48-72 saat içerisinde yitirir.

2 Kadın üreme hücresi. Canlılığını 24-48 saat içerisinde yitirir.

3 Meydana gelen bu hücre uterusu ulaşamazsa dış gebelik dediğimiz olay gerçekleşir.

embriyodan anneye karbondioksit taşır. Embriyoyu besleyecek olan glikoz, yağ, protein anne tarafından verilir, embriyonun metabolizma atıkları ise anne kanına taşıyarak anne tarafından atılır. Plasenta ile embriyo arasında uzanan 1,5 cm kalınlığında ve 1 m uzunluğunda olan kordona göbek bağı denir. İçinde 2 arter (atar damar), 1 ven (toplardamar) bulunur.

Gebeliğin 4. haftasında beyin ve omurilik ilk gelişen organlardır. Göz ve kulak belirginleşir. Basit bir kan dolaşımı ve kalp atımı başlar. Gövdenin yanlarına doğru uzuvları belirir.

Gebeliğin 8. haftasının sonunda uzuvların gelişmesi devam etmektedir. Ağız gelişir. Göz, kulak, burun belirginleşmeye başlar.

8. haftadan sonra cinsiyet organları belirlemeye başlar. El ve ayak parmakları görülür. Göz kapakları oluşur. Hareket görülmeye başlar. Bebek yaklaşık olarak 100 gr. ağırlığında 12 cm uzunluğundadır.

12. haftaya kadar gelişimini bu şekilde tamamlayan embriyo artık bir insan statüsü kazanmıştır.⁴ Bu aşamadan doğuma kadar artık ona "fetüs" diyeceğiz.

2.Trimester

Bu dönemde beyin gelişimi hızlanır. Fetüs, amniyon sıvısı içinde hareket etmeye başlar. Fetüs, tekme atmaya başlar. Anne bu hareketleri ve tekmelemeleri fark eder. (19.-21. haftalar) Saç ve vücutta "lanugo" denen tüyler oluşur. Göz kapaklarını hareket ettirir. Yutma refleksi gelişir. Kemikleşme görülür. Fetüs artık işitmeye başlar. Böbrekler idrar üretimine başlar. 14. haftadan sonra bebeğin cinsiyeti öğrenilebilir. Fetüs yaklaşık olarak 6. ayın sonunda 30 cm uzunluğuna 700 gr. ağırlığa ulaşır.

3.Trimester

Bu dönemde bebek ışığa duyarlı hale gelir. Göz kapaklarını açıp kapatır. Nefes almaya başlar. Akciğerleri ve böbrekleri gelişmeye devam eder. Beyin gelişimi devam eder. Hareketleri belirgin ve sertleşir. Bebek anne karnındayken parmağını emmeye başlar. 36. haftada bebeğin baş kısmı vajinaya doğru yol alır. Son olarak da doğum gerçekleşir. Bebek doğduğunda ise yaklaşık boyu 50 cm kilosu ise 3500 gr kadardır.

Allah'ın (c.c) bir mucizesi de insanın nasıl meydana geldiğini hatırlatmasıdır. Günümüz bilimi ile de bunun hikmetini daha iyi kavrayabiliyoruz. Bir damla sudan nasıl yaratıldığını insana hatırlatan Rabbimiz, Kendisine karşı gelmemesini ve nankörlük etmemeyi de emretmektedir.

İnsana rahmetiyle muamele eden Rabbimiz; kibrinden ferasetini ve hikmetini kaybetmiş, bilgisiyle diğer insanları hakir gören, zenginliğiyle insanları aşağılayan insanlara bir ders vermiş ve bir damla sudan nasıl meydana geldiğini hatırlatmıştır. İnsanı birkaç aşamadan geçiren ve şimdiki halini almasını sağlamada nasıl bir yol aldığı üzerinde düşünmeye de sevk etmiştir.

İlmi bitmeyen ve sonuz olan yüceler yücesi Allah (c.c) yine doğruyu söyledi: *"İnsan; bizim, kendisini az bir sudan yarattığımızı görmedi mi ki kalkmış apaçık bir düşman kesilmiştir. Bir de kendi yaratılışını unutarak bize bir örnek getirdi. Dedi ki: 'çürümüşken kemikleri kim diriltecek?' De ki: 'onları ilk defa var eden diriltecektir. O her yaratılmışı hakkıyla bilendir.'"* (Yasin 77-79)

⁴ Bu evreden sonra kanunen kürtaj yapılması kanunen yasaktır.

İMTİHAN

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Didle ŞAFAK

Tüm peygamberler en sevdikleri ile imtihan oldular.

Biz, "musibet" dendiği zaman, "imtihan" dendiği zaman; düşmanımız tarafından korkutulmayı, hapsedilmeyi, eziyet görülmeyi ve öldürülmeyi başımıza gelen bir felaket olarak zannediyoruz. Hâlbuki en yakınımızdakilerle her an, her saniye imtihan oluruz ve biz bunun farkında değilizdir.

Belki de bizler; zalimlerle hiç karşı karşıya gelmeyecek ve kendileriyle imtihan olmayacağız.

Ya da bir savaş alanında müstekbirlerle de imtihan olmayacağız.

Evet!

Çoğu zaman en büyük imtihan; yanımda...

Salih bir erkek serkeş bir kadınla...

Saliha bir kadın, tefeci bir adamla...

Veya rabbani, hikmetli bir genç, insanlara zulmeden; şuursuz bir anne, baba, ya da kardeşle imtihan oluyordur...

Hakikatte bu böyle basit bir imtihan da değildir...

Ağır ve meşakkatli bir imtihandır bu...

Evet!

Bizler bu minvaldeki imtihanlarımızı görmezden gelerek veya kaçarak gözümüzü uzaklara

dikmeyelim...

Bizler; uzaklarda olanla değil, en yakınlarımızla olan imtihanlara bakalım...

Ve bu imtihanın zorluklarını rabbani metod ile aşmak için mücadele edelim.

Peki, nedir o rabbani metod?

Her bir peygamber en yakınları ile ağır imtihanlar yaşamıştır.

Peygamberler; davaları uğrunda çok sıkıntılar yaşadılar, ama onların belini büken en büyük yük, evlerinin içindeki eş, anne, baba, evlât, ya da kardeş olarak yaşadığı imtihanlar oldu...

Hz. Âdem (a.s) gibi...

İnsanlığın ilk peygamberi...

İnsanlığın atası, kan emici bir evlât ile imtihan oldu!

Hemen sonra Hz. Nuh (a.s)...

İnsanlık ALLAH'tan uzaklaşıp, putlara tapmaya başlayınca, ALLAH -Azze ve Celle- Nuh (a.s)'mı, 9 değil, 90 değil, tam 950 yıl ile o kavimle imtihan etti...

Hangi kapıyı çaldıysa, geri çevrildi, insanlar hakaret etti...

O, suyun olmadığı bir yerde, gemiyi götürmesi ile

imtihan oldu...

Rabbi O'na dedi ki; "Ey Nuh! Bir gemi inşa et!" O ise; sorgusuz sualsiz bu emri yerine getirmişti...

Bu olay müşrik ve zorbalar için alay konusu haline gelmişti. Öyle ki kendisiyle "Ey Nuh! O yanındaki sefihlerle (hâşâ) bu akılsızlarla bu gemiyi nerede yürüteceksin?" diyerek, bu sözlerle alay edilmişti...

Nuh (as) üzülmüştü, çünkü O; ALLAH'ın gökten suyu sağanak bırakacağını, yerden de suyu fişkırtacağını biliyordu...

ALLAH -Azze ve Celle-; "Ey Nuh! Yap!" dedi ve imtihanın bir parçası haline geldi...

Ammaa...

Nuh (a.s.)'ı yıkan, o kâfirlerin alaycı sözleri değil... Yüzüne kapatılan kapılar değil... Bilakis kendi evinin içerisinde çıkan inkârcı bir eş ile inkârcı bir evlât oldu...

Evet!

Hiz. Nuh'u yıkan dalgaların yuttuğu evlat olmuştu...

"Ey baba! Sen ne yaparsan yap! Nasıl mücadele edersen, et... Ben dağın zirvesine çıkıp, senin Rabb'inden kurtulacağım" diyen evlât Nuh (a.s.)'ı yıkmıştı...

Lut (a.s.)...

Eşcinsellerin olduğu, erkeklerin kadınlardan uzaklaşıp, birbirinize yaklaştığı bir topluma ALLAH -Azze ve Celle- Lut (a.s.)'ı peygamber olarak göndermişti...

Bu çok zor ve meşakkatli bir imtihandı...

Aman ALLAH'ım! Düşünün bi...

Yürüdüğünüz yolda, metroda, vagonda bir grup eşcinsel görüyor, onlarla yolculuk yapmaktan bile hâya ediyor, karşılaşmaktan imtina ediyor, yolunuzu değiştiriyor, göz göze gelmekten tiksiniyor, 'aman ha olur ya bir soru sorar' diye ondan kaçırıyorsunuz.

ALLAH -Azze ve Celle- Lut (as)'ı eşcinsellerin bulunduğu ortamın içine yolladı ve peygamberlik görevini de yükledi!

Ama onun belini büken daha zorlu imtihan, eşiydi! Düşünün bi...

Çarşıda, pazarda, sokakta, her türlü yerde bu insanların bu kem ve düşman gözleri ile karşı karşıya kalacaksınız, size kötü gözlerle bakacaklar ve "Ey Lut! Bizimle uğraşmaktan vazgeç, git dinini dağlara, taşlara, kuşlara anlat. Bizim zevklerimize karışma!" diyecekler.

Sizce Lut (a.s) ne istedi? Ne arzuları böyle bir imtihan intihan karşısında?

Evet, eve koşup kapısını vurduğunda kendisini karşılayacak Saliha bir kadın arzuladı.

Kavmi ona eziyet edince, cefa yükleyince, eve vardığında eşi kapısını açacak, mütebbessim bir çehreye sahip, Saliha bir kadını arzuladı Lut (a.s.)...

Ve kavminin ona yaptıklarını anlattığında ona;

"Korkma! Çekinme" diyerek sırtını sıvazlayacak ve akabinde "senin âlemlerin Rabb'i gibi bir İlâhın var! O senin yardımcındır. Nusretini sağanak sağanak sana yağdıracak ve seni bu kavimden koruyacak. Sen üzülme... Sen pes etme Ey Lut!" diyecek bir kadının sözlerine ihtiyacı vardı...

Yalnız Lut (a.s) kapıyı çaldığında, kapıyı açan kadın bizzat kâfir, Lut (as)'a ihanete eden, asi bir kadındı...

Ne kadar ağır bir imtihan değil mi?

İbrahim (a.s.)'a gelelim...

En çok ağlayarak okuduğum, "tevhid öğretmenim" adını kendisine yakıştırdığım Hz. İbrahim...

O putperest, ateşperest, aya, yıldızlara, güneşe tapan, gölgelere tapan, hayvanlara tapan bir kavme peygamber olarak gönderildi... Davetçi olarak bırakıldı.

Zor bir imtihan...

Ama daha zor;

Kendisi putları yıkmak ve yok etmek için mücadele ederken, evinin içerisinde bir adam vardı ki bizzat tapınılan putları inşa ediyordu...

İbrahim putları yıkmaya çalışıyordu, evinin içindeki adam ise putları tamir ediyordu...

İbrahim (a.s) Nemrut ve Nemrut zihniyetine ve otoritelerine meydan okuyordu...

Onlara savaş açmıştı...

Evinin içerisinde ki adam ise, Nemrut ve zihniyetine yaranmaya çalışıyordu.

Onların otorite ve gölgesinde izzet ve şerefi arıyordu!

O adam kim peki?

İbrahim (a.s.)'ın babasıydı!

Bir Peygamber babası!

Ya Hz. Yusuf...

Bir peygamberin oğlu olmak gibi büyük bir şerefe nail olan bir peygamber...

Ama bir taraftan da hain ve hased sahibi kardeşlerle imtihan olan biriydi Yusuf (a.s.)...

Üstelik bu hasedin zirvesi olarak kendisini ortadan kaldırmak için teşebbüs de bulunan öz kardeşlerle imtihan olan bir peygamberdi Yusuf (a.s.)...

Evet!

Tüm peygamberlerin üzerinde ki en büyük yük; evlerinin içindeki en yakınlarıydı...

Onlar bile en yakınları ile imtihan olurken, "babama şunu anlatamıyorum, anneme söz geçiremiyorum, çocuğuma şunu ettiremiyorum, eşim beni dinlemiyor!" gibi garip söylemlerden vazgeçelim ve biz davamızda sebat edelim, sonuçlarına da varsın onlar katlansınlar bunca davetimizden sonra...

Biz tüm bu peygamberlerin varisleriysek, aynı imtihanlarla sınanacağızdır...

İSLAM'DA İNTİHAR EYLEMİNİN YERİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

...

İnsanın hayatına geniş bir çerçeveye baktığımız zaman, aklımıza ilk gelen şey; yaşama isteğidir.

Birçoğumuz farkında mıdır bilinmez ama hepimizin içinde ölmeyecekmiş gibi bir istek ve arzu vardır. Bunu anlamanın en basit yolu da, yaşama garantimizin olmadığı yarınlar için yaptığımız planlarımızdır.

Yaşama isteği, hepimizin içinde hamurumuz ile yoğrulmuş muhteşem bir ham maddedir. Bu istek; istisnasız her insanın içinde yer almış bir özelliktir. Ancak üzümlere söylemek gerekirse; gerçek hayata baktığımızda özellikle de günümüzde, intihar vakalarının arttığını dile getiren durum tespitleri ve intihar teşebbüslerinin arttığını dile getiren haberleri duyar olduk.

Peki, bu durumda günümüzde insanın yaşama isteğinin ortadan kalktığını söyleyebilir miyiz?

Ya da intihar vakalarını tetikleyen belli başlı sebepler mi var?

Veyahut insanın hamurunda yer aldığını zikrettiğimiz yaşama isteği en baştan beri yok muydu?

...

Bizler âcizane bir şekilde bu sayımızda intihar konusunu işlemeyi uygun gördük.

Yukarıdaki sorulara cevap vermeye gayret ederek; başta

intiharın ne demek olduğu ve daha önce olup olmadığı ile günümüzdeki durumunu aktarmaya çalıştık. Sonrasında intiharın temel sebepleri ile önlenebilecek bir vakia olup olmadığını tartıştık. Sonuç olarak da; yaşama sebebimiz olan dinimiz İslam'ın intihar hakkındaki hükmünü aktardık.

İntihar ne demektir? Ne zaman Ortaya Çıkmıştır?

İntihar kelimesi, Arapça "Nahr" kökünden türemiştir. "Nahr", sözlükte 'bir hayvanı kesmek, boğazlamak' anlamına gelmektedir.

İftial babından "intihar" ise 'kendini öldürmek' demektir.

Arapçada intihar eden kişiye "müntehir" denir.¹

Olumsuz anlama yüklü olan intihar kavramı, Türkçe'de bir kimsenin toplumsal ve ruhsal sebeplerin etkisiyle hayatına son vermesi² veya kendini yok etmeye yönelik bir eylemde bulunması³ şeklinde tanımlanmaktadır.

İntihar vakıaları, insanlık tarihinin başlangıcından bu yana devam etmektedir.

İnsanın dünyaya imtihan aracılığıyla gönderilmesi, sıkıntılar ile baş başa kalacağı anlamına da gelmektedir. Bu da gösteriyor ki antik döneme kadar da intihar olgusu görülebilmektedir. O dönemde de acılar ve sıkıntılar karşısında kişinin kendini öldürmesi ile bu acıların ve sıkıntıların sona ereceğine dair olan inanç, kişileri intihara sürükleyen en temel etken olmuştur.

Bugün yapılan araştırmalara⁴ göre: Dünyada her 40 saniyede bir intiharın, her 3 saniyesinde ise bir intihar girişiminin gerçekleştiği, son 45 yılda intiharların yüzde 60 civarında arttığı ve intiharın tüm dünyada ilk 10 ölüm nedenleri arasında yer aldığı bildirilmektedir. Başka bir deyişle, dünyada her yıl yaklaşık 1 milyon kişi intihar sonucu ölmektedir.

İntiharın Temel Sebepleri Nelerdir? Sıralayabilir misiniz?

Tıbbi açıdan intiharın temel nedeni; psikolojik bozukluklardır.⁵ İntihar vakıalarının yüzde 90'ında psikolojik bir hastalık izine rastlanmıştır.⁶ Akıl hastalıkları olarak nitelenen depresyon, bipolar (çift kutuplu) bozukluk, sınırda kişilik bozukluğu, şizofreni, dürtü kontrol bozuklukları, madde kullanım bozukluğu, anoreksiya (yememe bozukluğu) gibi hastalıkların büyük bir kısmı, kişide intihar düşüncesi uyandırmaktadır.⁷

Bu hususta yapılan çalışmalara göre intihar vakasını tetikleyen başka etkenler de vardır. Bunların birkaçını burada zikredecek olursak:

İlk olarak en bariz etken, cinsiyetten kaynaklanan intihar girişimleridir. Şöyle ki; yapılan bir çalışmada erkeklere nazaran kadınlarda intihar girişimleri çok daha fazla olduğu tespit edilmiştir.⁸ Ancak kadınlar erkeklere göre daha kararsız bir yapıya sahip olduklarından dolayı, erkeklerin intihar sonucu ölümleri daha sık görülmüştür.

Ülkemizde ölümlerle sonuçlanan intihar sayısı, 2013

yılında 3189 olarak gerçekleşirken, intihar edenlerin %72,7'sini erkekler, %27,3'ünü kadınlar oluşturmuştur.⁹

Erkeklerin intihar girişimleri, kızların intihar girişimlerine nazaran daha fazla ölümle sonuçlanmıştır. Bunun sebebi de erkeklerin; intihar girişiminde çok daha kesin sonuç elde etmek için, silah gibi veya çok yüksek bir yerde atlamak gibi yollara başvurması, bayanların ise; ilaç veya daha hafif yollara başvurması olduğu dile getirilmiştir.

Ayrıca; yapılan bilimsel araştırmalara göre, kadın ve erkeklerin intihar etme nedenlerinin çeşitlilik gösterdiği görülmüştür. Bu nedenlerden aile baskısı, kadınlarda birinci sırada yer alırken erkeklerde, bunalım sonucu intihar etme olayları daha sık görülmüştür.

İkinci olarak; günümüzde sosyal medyada ve haber kanallarında sıkça karşılaştığımız eğitim, meslek ve ekonomik durumla ilgili yapılan intihar vakıalarıdır.

Eğitimsiz ve bilinçsiz bir kişide intihara yönelmek daha mantıklı hale gelmektedir. Bilinçli ve eğitilmiş bir birey, intihardan önce bulunduğu durumdan kurtulmak için var gücüyle hayatta mücadele etmeye çalışacaktır.

İşsizliğe gelecek olursak, intihar ile çok yakından bir bağı bulunmaktadır. Bu maalesef her dönemde karşılaşılabilecek bir etkidir.

İşsizlik psikolojisi insanı en kötü şekilde etkileyecek bir durumdur. Hele ki kişi bir aileye bakacak durumda olursa, kendisi o evde durmanın pek de mantıklı olmadığını ve kendisinin bir işe yaramadığını düşünecek, utancından içinde bulunduğu durumdan kurtulmanın çözümünü intihar olacağını düşünerek böylesi tehlikeli ve çıkmazı olan yola başvurmaktadır.

Aynı şekilde günümüzde bulunan en büyük sorunlardan biri de, mesleği olmayan binlerce üniversite okumuş mezunlar sorunudur. Bu tür bireylerde, bir işe yaramama psikolojisi ağır basacak olursa, çözümü yok olmakta bulacaklarını düşünerek intihara yönelmektedirler.

Üçüncü olarak ve en önemli denilebilecek etken ise ailedir. Çocuk gelişiminde ailenin etkisi çok önemlidir. Eğitimin temel kolonlarını aile oluşturur. İnsanın kişiliğinin şekillendiği en önemli ortamdır aile. Bu yüzden ailelerin aktarımlarıyla büyük çocuk. Bu aktarımlar yanlış veya yetersiz ise; yaratılış fitratı gereği tertemiz, lekesiz olan çocuk yanlış şekillenmeye başlar. Çocuğundan bihaber, ona sürekli huzursuz bir ortam sunan ve en önemlisi de İslam ahlakından yoksun bir ailenin içinde yetiştirilen bir çocuk; temel ahlaki ve imani eğitim almadığı takdirde, hayatın anlamsız olduğu düşüncesi onu başta intihar etmek olmak üzere birçok kötü yollara gitmeye sevk

1 Serdar Mutçalı, Arapça—Türkçe Sözlük, Dağarcık Yayınları, İstanbul, 1995, Sy. 867-868

2 Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, 1. Cilt, Ankara, 1998, Sy. 1092

3 D. Mehmet Doğan, Büyük Türkçe Sözlük, İz Yayıncılık, İstanbul, 1996, Sy. 5484

4 Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 10 Eylül Dünya İntiharı Önleme Günü 2018 verileri Kring, Anormal Psikoloji, 166

5 Kenneth R. Conner ve diğerleri, "Psychological Vulnerability to Completed Suicide: A Review of Empirical Studies," Suicide and Life Threatening Behaviour, 31:4, (2001), 367

6 Kring, Anormal Psikoloji, 166

7 Kaplan – Sadock, 2004, 559; Sayar Acar, 2000

8 Türkiye İstatistik Kurumu, 2014

9 İntihar Kavramının Çocuklar ve Ergenler Açısından Ele Alınması, Seda Bayraktar,

10 Mediterranean Journal Of Humanities, Sy. 151-153

edecektir.

Bunların yanında dinlerin, cinsel tercihlerin, mevsimlerin, göçlerin, medyanın, fiziksel ve ruhsal etkenlerin de intihar üzerinde etkileri vardır.¹⁰

Örnek olması açısından ilahiyat eğitimi almış olan A.'nın lise ve üniversitede ailesinin kendisine karşı fiziksel ve duygusal şiddeti karşısında intihara iki kere teşebbüsünü kendi ifadeleriyle aktarıyoruz:

"Beni böyle bir eyleme götüren en temel etken bu dünyada yaşadığım acıların biteceğine ihtimal vermemem, yarının hiçbir şekilde bugünden daha iyi olmayacağına dair kesin inancımdı.

Yoğun çöküntü hali [psikolojide majör depresif bozukluk şeklinde isimlendirilir] tam olarak bende mevcuttu. Etrafımdaki herkes neden gülmediğimi sorguluyor [sosyal hayattan kopuş, yaşama sevincinin yitilmesi kişinin intihara sürüklendiğini göstermektedir], ben ise onların nasıl gülebildiğine hayret ediyordum [A. burada var olan durumu kabullenmenin ötesinde kendi bozukluğunu norm olarak değerlendirmektedir]. Bir insan bu dünyada nasıl mutlu olabilirdi. Bunun herhangi bir ihtimali yoktu [İnsanı intihardan alıkoyan en temel etken ümittir¹¹]. Ailemle ilişkilerim son derece kötüydü. Ailemde yaşanan fiziki, psikolojik, duygusal şiddet neticesinde benim de ruh sağlığım bozulmuştu. [Aile içi şiddet, depresyon en önemli intihar sebebidir.¹²] Erkek çocuğu için sevgisine en çok ihtiyaç duyulan ve model alınmak istenen varlığın, kendi aile fertlerine bu denli merhametsiz davranması beraberinde duygusal kopuşu beraberinde getirmişti.

Duygusal olarak kendimi yetim görüyordum.¹³ Her zaman mutsuzdum. [Depresif hastalar, hayatın olumsuz durumlarına odaklanırlar ve hep olumsuzlukları algırlarlar.] Çok fazla hayal kuruyordum. Dalgındım. (Gerçeklikten kopuş süreci). Derslere katılmıyordum. Bilişsel olarak aktifim, dinleyip anlayabiliyordum fakat hiçbir şeyden tat alamıyordum.

İntihar etmeyi günde belki elli defa düşünüyordum. İki defa sınıra kadar geldim. İntihar edecektim. Bütün her şeyi kurgulamıştım. Evdeki silahla kendimi öldürebilirdim. Yoldan hızla geçen bir aracın önüne atlayabilirdim. Beni geri çeken şey inancım olmuştu. [Araştırmalar da dine inancın intiharı engelleyen en önemli etkenlerden bir tanesi olduğunu ifade etmiştir.]

Diyelim ki intihar ettim. Ne olacaktı? Eğer denildiği gibi cehenneme gireceksem bu durumda intihar etmemin bir mantığı olmayacaktı. Çektiğim duygusal acı gerçektir. [Sosyal reddedilme ve yalnızlığın kişinin beyininde somut acı bölgelerini çalıştırdığı bulgulanmıştır.¹⁴] Başka hiçbir şeyi duymuyor, duyumsamıyor, düşünmüyordum.

[Yoğun duygusal durumlar, bilişsel aktivitenin gerçekleştiği korteks bölgesinin faaliyetlerini engellediği bulgulanmıştır.] Eğer intihar edersem o andaki acılar son bulacaktı fakat dirildiğimde bu intihardan dolayı Rabbim beni cennetine almayı reddederse bunun acısı hiç bitmeyecekti. [A.'nın ifadeleri önemli bir ipucu vermektedir. Kişi intiharın son aşamasına kadar aklını kullanabilmektedir. Fakat akıl kendisini doğru yönlendirecek bilgilerden mahrum olduğu takdirde

kendini bu çıkmazdan kurtaramayacaktır. İnsanların meraklarını, anlam arayışlarını doyurabilecek akıl, bilgi temelli din eğitimi onları intihardan koruyabilecektir. A. Doğru bir din eğitimi aldığı için şanslıydı. Akıllı onu duyguların kuyusundan çıkartmayı başarabilmişti. Fakat yeterince bilgisi olmayan ya da çok daha ağır duygusal travma geçiren kişiler bu savaşı kazanamayabiliyorlar.] Ümitsiz ve sonsuz bir acıya kendimi götürmenin hiçbir mantığı yoktu. Arapça bilen ve Kur'anı ezberlemiş birisi olarak zihnimde ayetlerin savaşı yaşanıyordu. Bu devinim doktorsuz son buldu.

Fakat üç sene boyunca üretme anlamında hiçbir faaliyetim olmadı.¹⁵

İnsan, çok boyutlu bir varlıktır. Bunu sahip olduğu akıl ile kolay bir şekilde anlayabilir. Ancak İslam'ın fitrat bilimin de 'psikoloji' diye adlandırdığı, Allah'ın bize yerleştirmiş olduğu muazzam programın kullanım kılavuzunu, İslam dini dışında hiçbir din veya ideolojik sistem hakkıyla karşılayamaz. Bunu yukarıda vermiş olduğumuz vakiada; A.'nın intihar anında aklını kullanarak bu inanç vesilesiyle vermiş olduğu savaşı kazanmasında görebiliriz.

İntihar Eylemi Nasıl Önlenebilir? İntiharı Önleyebilecek Güç Var mıdır?

Tamamlanmış intihar davranışlarının temelinde; sosyal bağların kopması/bilinçsizlik, kişinin dürtülerinin etkisinde kalması, çöküntü, endişe ve ümitsizlik olmak üzere beş temel etken olduğu ifade edilmiştir.¹⁶ Araştırmalar, beynin düşünme ve entelektüel faaliyetlerini üstlenen korteksin normal durumlarda; duyguların rehberliğinde çalıştığını, duygusal taşkınlıkların doğru karar vermeyi engellediğini bulgulanmıştır.¹⁷ İslami literatür bu durumu, kişinin hevasına tabi olmasıyla kavramlaştırır.¹⁸ Peygamberimiz de akıllı karar vermeyi engellediği için, duygusal taşkınlık durumlarından uzak durmayı tavsiye buyurmuştur.¹⁹

İnsan; sahip olduğu akıl nimetini kaybetmesi durumunda, başta intihar olmak üzere sayamayacağımız taşkınlıkları yapabilecek hale dönüşebilmektedir. İslam dini öyle bir sistemdir ki; insanın bütün yönlerine uygundur ve insanın içinde bulunduğu durumların hepsine çözüm üretebilecek durumdadır. Çözüm üretirken intihar gibi felakete giden yolları tamamen kapatarak, insanın huzurlu ve düzgün bir hayat yaşamasını sağlamaktadır.

Yukarıda derlenen intiharın tetikleyici sebepleri; İslam'ın yaşanması ve devlet eliyle Medine İslam Devleti

11 Edward V. Stein "Faith, Hope and Suicide" Journal of Religion and Health, 10:4(1971), 221

12 A. Aysev, "İntihar Girişimi Olan Çocuklarda Yaşam Olayları" Kriz Dergisi, 1: 1 (1992), 19

13 Kimberly Van Orden ve diğerleri, "The Interpersonal Theory of Suicide", Psychology Review, 117: 2 (2010), 9

14 Naomi I. Eisenberger ve diğerleri, "Does rejection hurt? An fMRI study of Social Exclusion." Science 302: 5643 (2003), 290-292. MacDonald, Geoff, ve Mark R. Leary, "Why Does Social Exclusion Hurt? The Relationship Between Social and Physical Pain." Psychological Bulletin 131: 2 (2005), 209

15 İntiharın Fikrî Psikopatolojik Boyutları ve Vaka Sunumu, Ahmet Bayraktar, Eskiye 36/Bahar 2018, 53-72, Sy. 63-64

16 Conner ve diğerleri, "Psychological Vulnerability," 367

17 Raymond J. Dolan, "Emotion, Cognition, and Behavior," Science 298:5596 (2002), 1194

18 5/Maide: 48; 7/Araf: 176; 25/Furkan: 43

19 Kendisinden öğüt isteyen bir sahabe "öfkelenme" buyurmuştur. Buhari, Sahih, K. Edeb, 76 B. Hazer mine'l-gadab, VII/100; Bir kişi öfkeli iken iki kişi arasında hüküm vermesin, Muslim, Sahih, K. Ekdije, 7 B. Kerahetu'l-kadi ve huve gadban 16, II/1343, (no:1717)

profilinde İslam şeriatının ikame edilmesi durumunda, Allah'ın izniyle neredeyse bütün sorunlar çözüme kavuşturulacaktır.

İslam'da İntiharın Hükümü Nedir?

İslam hukukunun ikincil kaynağı olan Sünnette, intiharın hükmünü açıklayan ifadeler mevcuttur.

Hz. Peygamber (a.s) daha hayatta iken intihar vakaları görülmüştür. Bu hususta bize ulaşan rivayetlerin birinde; Peygamberimizin savaşta yarasının acısına dayanamayıp intihar eden bir sahabenin cenaze namazını kılmadığı zikredilmektedir.²⁰ Başka bir rivayette ise *"Her kim kendini bir demir parçası ile öldürürse demiri elinde onu karnına saplar bir halde cehennem ateşinde daimi olarak kalacaktır. Her kim zehir içerek kendini öldürürse o kimse de zehrini cehennem ateşinde ebedi ve daimi kalarak içecektir. Her kim kendini yüksekte atarak öldürürse o da ebedi ve daimi olarak cehennem ateşine düşecektir"*²¹ buyrulmaktadır. Bu hadise dayanarak intihar eden kişinin ebedi cehennemlik olduğu ve küfre düşeceğini ifade eden âlimler de olmuştur.²²

İslam hukukunda intihar olgusu bu hadisler çerçevesinde ele alınmış, devletler hukuku bahsinde ve savaşta kendini öldürme başlığıyla bazı klasik kaynaklarda görüş belirtilmiştir.²³

İnsanlara İslam'ın intiharı yasaklama bilincini aşlamakla birlikte, kişilerin bu sonuca gitmesine engel olacak tedbirlerde alınmalıdır.

İntihar varoluşsal bir çıkmazdır. Kişi yaşamında çaresizlik, yalnızlık ve ümitsizlik duygularını hissettiğinde, ölümü bir çare olarak değerlendirir. İslam ise; dua²⁴, namaz, güzel söz ve kardeşlik²⁵ gibi ilkeleriyle, kişinin bu çıkmaza girmesine baştan engel olur. İslam'ın yetimi korumayı emreden emirleri²⁶, yaşlıyı, kimsesizi ve hastayı korumaya teşvik eden hadisleri, intiharı önleyen en tesirli hükümlerdir. Peygamberimizin Medine'de sosyal faydayı azami seviyeye getiren emirleri, uygulamaları ve örnekliği, bugün farklı dinden kişilerin dahi özlediği ve istediği ilkelerdir.²⁷

Sonuç

İntihar; bizzat bir problem değil, diğer problemlerin bir sonucudur. Ana problemler; faize dayalı sömürücü ekonomi, güce dayalı devlet algısı ve bireysel haz peşindeki insan tipi, anlamı öteleyen, fiyatı değere, eşyayı insana tercih eden küresel paradigmadır.

İslam; ekonomiyi, faizden; emek ve üretime, devleti; güçten adalete, insanı da bireysel hazdan (heva) evrensel duyarlılığa (takva) davet etmiştir. Mutluluğu; güç,

para ve arzularının karşılanması olarak tanımlayan putperest algının yerine; anlamı, değeri, mantığı ikame etmiş, varlığı ve anlamı hakikate endekslemiştir. Tarihi tecrübe, varoluşsal (fitri) gerçekliğimiz bugüne dek, insanı eşyaya, anlamı şekle, içi dışı, değeri fiyata öncelemeyen fitri/evrensel/ilahi paradigma hükümlerine olmadığı sürece tıbbın, psikolojinin, ekonominin insanın varoluşsal yaralarını tedavi edemeyeceğini doğrulamıştır.²⁸

20 Nesai (ö. 303/915), Sunen, 68 B. Tarkus alati ala men katele nefsehu, c.4, 66, (no:1962)

21 Muslim, Sahih, K. İman, 47 B. Galazu Tahrimi Katli'l-İnsani Nefsehu, c.1, 103 (no:175); Buhari (ö. 256/870), Sahih, K. Tıp, 56 B. Şurbis summi veddevae c.7, 32

22 Ebu Muhammed Ali b. Ahmed İbn Hazm (ö. 456/1064), Kitabu'l-Fasl fi'l-Milel ve'l-Ehvai ve'n-Nihal, Kahire: Matbaatu Temeddun, 1321, IV/46-47

23 Muhammed b. el-Hasan eş-Şeybani (ö. 189/805), Siyer-i Kebir: İslam Devletler Hukuku, terc. M. Said Şimşek, İstanbul: Evs Yayınları, 1980, 118

24 "Kullarım sana beni sorarlarsa de ki ben yakınımdır. Dua edenin çağırısına cevap veririm. . . " Bakara, 186

25 "Müminler ancak kardeşlerdir, öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin. . . " Hucurat, 10

26 Yetimi ve kimsesizi sahiplenmek İslam ahlakının bir gereğidir. Bakara, 83-177-215

27 Bruce Perry, Maia Szalavitz, Köpek Gibi Büyütülmüş Çocuk, İstanbul: Okyanus Yayınları, 2012

28 İntiharı Fikhi Psikopatolojik Boyutları ve Vaka Sunumu, Ahmet Bayraktar, Eskiyen 36/Bahar 2018, 53-72, Sy.66

İSPATLANMAK İSTENEN BİR İNANÇ:

EVİRİM TEORİSİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Musab ŞEN

Kilise Katolisizmi orta çağ boyunca kendi insanına düşünme hakkı tanımamıştır. Bu çağda insanların düşünme yetenekleri elinden alınmış, kilisenin inancı ve düşüncesiyle örtüşmeyen her şeyi reddetmişlerdir. Bundan dolayı bu çağa "karanlık çağ" denmiştir.

Kilise kendi düşünce ve inancına uyuşmayan diğer taraftarları ise engizisyon mahkemelerinde yargılayıp cezalandırmıştır, öldürmüştür, aforoz etmiştir. Söz konusu dini inançları olunca Martin Luther ve Jean Calvin gibi reformistleri sapkınlık ile itham edip aforoz etmekten çekinmemişlerdir. İşin daha tuhaf tarafı ise kilise, bilimin açıklığa kavuşturduğu bilgileri ise inançlarına ters düştüğü için reddetmek zorunda kalmasıydı. Kilise, bilime karşı artık düşman kesilmişti. Orta çağdaki bilim insanlarını ya hapis cezası vermişlerdir ya da

öldürmüşlerdir. Bu konjunktürde bilim adamları ise çalışmalarını gizlemiş ya da öldürülmemek için söylediklerinden caymışlardır.

O dönemde yaşayanlardan Galileo, idam cezasına çarptırılmış ve öldürülmemek için söylediklerini geri almıştır. Kopernik, aforoz edilmemek için çalışmalarını gizlemiştir. Çalışmaları ancak o öldükten sonra herkes tarafından bilinir olmuştur. Bruno ise söylediklerinden geri adım atmamıştır sonuna kadar direnmiştir. Bedelini de aforoz edilip yakılarak ödemiştir.

Kilisenin bu tutumu bilimsel gelişmelere duvar örmüştür, gölge yapmıştır. İnsanoğlunun merakı ise bu duvarları yıkmakla yükümlü bırakılmasıydı. Zaman geçtikçe bilim gelişiyor ve kiliseye karşı düşman olarak büyüyordu. Bilimin gelişmesiyle ve hegemonyasını kurmasıyla bilim artık kiliseye değil

yeryüzündeki tüm dinlere düşman oldu.

Bugünün dünyasındaki bilim bu düşmanlığın ürünü olarak doğmuştur. Bu düşmanlığın arkasında meydana gelen olayları analiz ettiğimiz zaman günümüzdeki "din-bilim" arasındaki tartışmaları daha iyi anlayabiliriz. Bugünün bilim insanları dini; bilimden ayrı bir alan, gerçeğe düşman, sadece inanç ve metafizik boyutu olan bir mit gibi lanse etme çabasına girişmişlerdir.

Sinan Canan'ın Tedx'e yapmış olduğu bir konuşmada bu durumu sözleriyle vuzuha kavuşturuyor: *"Gelelim ana soruna... Bu ikisinin arasına (din ve bilim) bir çizgi çekmemiz söyleniyor. Katılıyorum. Bilim ve Din ayrı alanlardır fakat bilimle din aynı gerçekliğin farklı lisanlarla açıklanma biçimidir. Birbirlerine düşman ya da rakip değildir. Müthiş tamamlayıcıları vardır eğer ikisinin de diline yeterince hâkim iseniz. Din ve bilim kavgası olduğunu düşünenler ya bilimi bilmezler ya dini bilmezler ama en yaygın ihtimal ikisini de bilmezler!"*

Bir bilimsel bilgi diye addedilen arızalı bir inanç ise "Evrim Teorisi"dir. Her ne kadar çevrelerince evrimin bir inanç doğurmadığını söyleseler de görmüş olduğumuz manzara inanç doğurduğu yönündedir. Alman bir varoluşçu filozof olan Martin Heidegger din üzerine yaptığı bir konuşmasında sözlerimizi desteklemektedir. Heidegger şöyle konuşuyor: *"Örneğin komünistler. Bilime inandıklarında dini inanca sahip olur. Tamamıyla modern bilime inanırlar ve buysa kesinlikle inançtır. Bilimin verilerinin kesinliğine güven imandır... Hiç kimse dini inançsız değildir."*

Evrim teorisini de ezici çoğunluğu olan ateistler kabul etmektedir.

Evrim teorisine gelince; evrim, yeryüzündeki tüm canlıların "ortak bir ata"dan evrim geçirerek yeni türler meydana gelme sürecidir. Bu değişim ise uzun yılları(!) bulan ve çevresel faktörlere göre gelişen bir süreçtir.

Tarihsel Süreç

Bilim çevrelerince bu teorinin antik Yunan dönemine kadar uzandığı sanılmaktadır². Thales, Anasimandros, Empedokles, Leukippos, Demokritos ve Aristoteles gibi filozofların bu fikre katkısı olduğunu söylenmektedir. Kanıt olarak ileri sürdükleri bu isimler onları desteklememektedir.

Demokritos gibi bir atomistin bir canlının diğerine evrildiğini söylememiştir. Aristoteles ise aleyhlerinde delildir. Aristonun bir idealist olduğunu çevrelerince bilinir. Aristo evren ve canlılar hakkında konuştuğunu biliyoruz ama Aristo'nun da bir türün diğerine evrildiğini söylediğini bilmiyoruz. Aristo'nun yaptığı canlıları sınıflandırmaktan başka bir şey değildi. Aristo türlerin değişmezliğini savunmuştur ve "Büyük Varlık Zinciri" adını verdiğini bir düzeni benimsemiştir. Bu sıralama şöyledir: Tanrı >Melek >Cennet >İnsan >Yaratık (Hayvan) >Bitki >Ateş >Taş.

Ünlü bir evrimci olan Ernst Mayr, Aristo'nun hocası olan Platon'u "evrim düşmanı" olarak nitelemiştir.

Evrim Teorisi'ni sistematik bir şekilde ele alan Charles Robert Darwin'e kadar bazı isimler de adını duyurmuştur. Darwin bazı isimlerden de etkilenmiştir.

Comte de Buffon'a (1707-1788) göre "Gördüğümüz bütün türler, belli bir türün farklılaşmış versiyonlarıdır." Buffon, iddiası için aslanların, kaplanların, leoparların ve ev kedilerinin ortak bir ata türden farklılaşarak günümüzdeki halleri aldığını ileri sürmüştür. Buffon, canlıların var oluşunu spontane jenerasyon (kendiliğinden yaratılma) fikrine bağlamıştır. Charles Darwin, Buffon hakkında şöyle der: "Türlerin kökenini ilk bilimsel olarak ele alan bilim adamı." Buffon'un görüşleri günümüz evrimcileri tarafından terk edilmiştir.

Charles Darwin'in dedesi olan Erasmus Darwin (1731-1802), türlerin ortak bir atadan geldiğini ve "kendiliğinden türeme" yoluyla olduğunu savunmuştur. Türlerin çevreyle etkileşimleri sonucu kazanmış oldukları özellikleri kalıtım yoluyla aktardıklarını savunmuştur. Eserlerinde türlerin farklılaşmasını Kitab-ı Mukaddes'ten alıntılar yaparak desteklemiştir. Görüşleri Lamarck ile benzerlik göstermektedir.

Lamarck (1744-1829), evrimi iki temele dayandırmaktaydı. Birincisi; çevrenin canlıları değiştirdiği yönündeydi. Sürekli olarak kullanılan organlar gelişir ve büyür, kullanılmayanlar ise körelir ve yok olur. İkincisi; kazanılmış olan özellikler kalıtımla nesilden nesile aktarılır.

Lamarck'a göre köstebekler, toprağın altında yaşadığı için gözlerini kullanmazlar ve bu organ körelir. Zürafaların ise ceylan tipi bir türden evrimleştiğini söylemiştir. Lamarck'a göre zürafalar daha önce boynu uzun olan canlılar değildi. Hayatta kalması için ağaçlardaki yapraklara uzanması gerekiyordu. Bu kazanılmış özellik ise nesilden nesile aktarılmıştır. Bugün bilim çevresi Lamarck'ın görüşlerinin aksini ispatlamıştır ve görüşleri terk edilmiştir. Canlı hayattayken kazanmış olduğu özellikler (modifikasyon) genlere sirayet etmediğinden dolayı nesilden nesile de aktarılamazlar. Bu, kaslı bir adamın kaslı çocuğu, yüzücü birinin iyi yüzen bir çocuğunun olmasına benzer.

Ve Charles Darwin... Darwin seleflerinin aksine bu konu üzerinde daha fazla durmuş, düşünmüş ve seyahat etmiş, örnekler toplamıştır. Darwin 1832'de gönüllü olarak katılmış olduğu resmi H.M.S. Beagle gemisiyle birlikte doğa gözlemlerini yapmıştır. Bu gezi beş yıl sürmüştür. Darwin bu süreç içerisinde doğadaki canlıları gözlemliyor, notlar alıyor ve örnekler topluyordu.

Bu süreç içerisinde Darwin, bir jeopolog olan Charles

1 Konuşmanın tamamı için Din- Bilim ilişkisi, Sinan Canan, TEDxUskudarUniversity/youtube bakınız.
2 Demirel, Arzu, Antik Yunan'da Biyolojik Evrim Düşüncesi, Makale, 2011.

Lyell'in "Jeolojinin Prensipleri" adlı kitabını okumuştur. Lyell, bu kitabında yerkürenin oluşumunu yavaş ve uzun yıllar süren bir süreç içerisinde gerçekleştiğini savunmuştur. Darwin bu yavaş ve uzun süren süreci canlılar için de uygulamıştır.

Jeoloji (yerküre bilimi) ve Paleontoloji (fosil bilimi) bilgilerini arttıran Darwin keşif gezilerinde fosiller ve örnekler toplamıştır. Onu en çok etkileyen Galapagos Adaları'ndaki İspinoz kuşlarıdır. Bu kuşları inceleyen ve örnek toplayan Darwin, kuşların gagalarının farklı olduğunu tespit etmiştir. Bu adada toplamış oldukları örnekler teorisi için dayanak oluşturacaktı.

Şu bir gerçek ki gagaların farklı oluşu evrimi desteklememektedir. Ortada bir türün değişimi yoktur. Herhangi bir tür içinde farklı özellikler (modifikasyon) mevcuttur. Bugün bir köye gittiğiniz zaman tüm ineklerin, eşeklerin, atların, tavukların aynı olduğunu hiç kimseden duyamazsınız. Horoz, tavuk ve ördeğinin atasının bir olduğunu, at ve eşeğin atasının bir olduğunu, güvercin, serçe, kartal, şahinin atasının bir olduğunu savunmak anlamsızdır.

Beagle gemisi süreci bittikten sonra Darwin, toplamış oldukları örnekleri ve almış olduğu notları bilim çevrelerince paylaşmıştır ve fikir alışverişinde bulunmuştur. Darwin türlerin değişimine sebep olan şeyi tam olarak yerine oturtamıyordu ta ki Thomas Malthus'un "Nüfus Üzerine İncelemeler" yapıtını okuyana kadar. Thomas Malthus bu eserinde canlıların hayatta kalması için bir dengeden söz etmektedir. Doğal felaketler, savaşlar, hastalıklar bu dengeyi sağlamaktadır. Yeryüzündeki kaynaklar canlılar için sınırlıdır. Bundan dolayı güçlü olan bu yaşam savaşını kazanır tezini savunmuştur. Darwin bu "yaşam savaşı" fikrinden etkilenmişti ve teorisinin ana kaynağı olan "Doğal Seleksiyon" tezini oluşturmuştur.

Darwin teorisini ortaya atmak için 20 yıl beklemiştir. Teorisini 1859 yılında "Türlerin Kökeni" adlı yapıtında insanlara duyurmuştur. Darwin'in Teorisini şunlar oluşturuyordu:

- Bir organizmanın soyu zamanla değişime uğrayacaktır.
- "Ortak Ata" fikri. Türler, ortak bir atanın değişimiyle oluşur. "Evrin Ağacı" fikri buradan gelmektedir.
- Bu değişim kademeli olarak zamanla oluşur.
- Türler içindeki varyasyonlar (çeşitlilikler).
- Bu teorisinin ana mekanizması olan "Doğal Seleksiyon (Seçilim)".

Darwin, doğanın bir savaş alanı olduğunu ve bu savaş alanına en iyi uyumu gösterenin hayatta kalacağını savunmuştur. Bu mekanizmaya Doğal Seleksiyon adını vermiştir. Doğada en güçlü olan değil en iyi uyum sağlayan hayatta kalır. Dinozorlar ve Mamutlar güçlüdürler ama uyum gösteremedikleri için soyları tükenmiştir.

Çevrenin canlıların üzerindeki etkisi yadsınamaz bir gerçektir. Bugün dünyanın herhangi iki kıtasındaki insanların tıpa tıp olduğunu kimse söylemez. Kuzeyde ve güneyde, doğuda ya da batıda yaşayan insanların deri renklerinden tutun da saç, göz ve yüz şekillerine kadar aynı olduğunu kim söyleyebilir. Çevrenin şartlarına göre vücut tepkisi elbette farklı olacaktır. Ama yine de bir türün değişimi söz konusu değildir. Eğer ki kuzeyde yaşayan bir insanı güneye götürürseniz vücudu güneydeki bir insan gibi tepki verecektir. Bu insanın dinozora, kartala ya da herhangi başka bir türe evrildiğini bekleyemezsiniz.

Darwin'in üstünde durduğu ve cevaplayamadığı konulardan birisi de "insan göz"ün nasıl evrildiği idi. Mükemmel bir tasarıma sahip olan gözün nasıl evrildiği sorusu artık bir sorun haline gelmeye başladı. Bir yaratıcının varlığını inkar eden bir inanç ve düşünce sistemi elbette ki bu soru(n)lardan kaçamayacaktır.

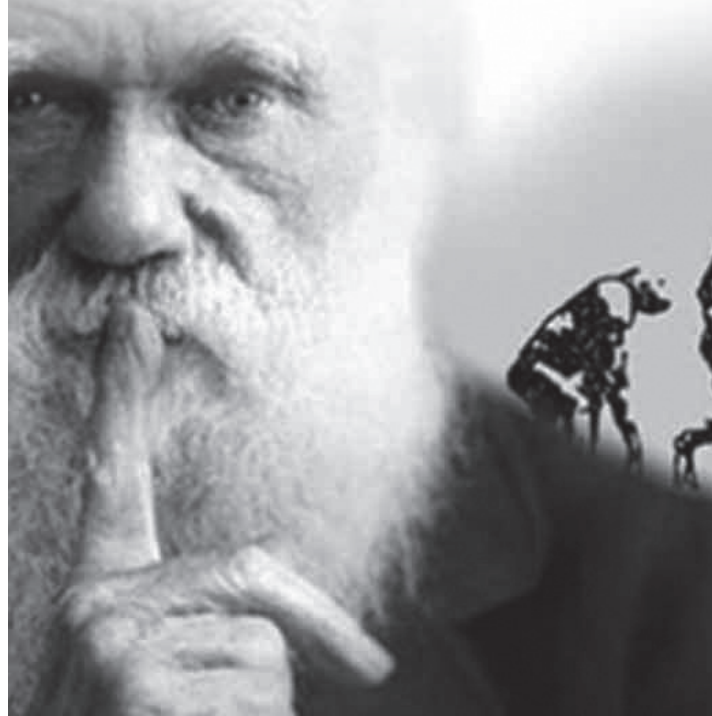
Hollywood filmlerinin bir Müslümanın inancı üzerindeki etkisini kimse etmemeli. Özellikle kaza-kader ve ahiret gibi iman esasları üzerinde. Gözün evrildiğini ispatlamaya çalışan bir film: "I Origins." Türkçeye "Göz" diye çevrilen 2014 yapımı film evrim teorisini ispatlamak üzere çekildiğini kimse inkâr edemez. Tabi işin içine biraz aşk, dram ve gizem koyarak. İyi ki bilimi olmayan bir "kurgu"dan bahsediyoruz. Filmdir deyip geçelim.

Darwin'in ortaya attığı bu teori şimdiki evrimciler tarafından bir milat kabul edildi. Darwin'den sonra ise evrimi ispatlamak için çeşitli argümanlar ileri sürmüşlerdir. Aynı şekil de sahtekarlıklar da.

Evrincilerin Öne Sürdüğü Deliller

1.Fosiller

Fosiller, evrimcilerin en sık kullandığı argümanlarıdır ama en çaresiz kaldığı argümanlarıdır da. Türlerin evrimleştiğine inanan birinin, kademeli

ve yavaşça gelişen bir süreç içerisinde değişen türlerin evrimleşmesini ispatlaması için bir fosil kaydının bulunması gerekmektedir. "Ara Form" dediğimiz bir türün başka bir türe evrimleşmesi için geçen aşamada bir türün varlığı ortaya atılmaktadır. Şu an günümüzde yüzbinlerce fosil bulunmuştur ama bir tane bile ara form bulunamamıştır. Fosiller bize evrimcilerin karşıtı olan görüşünü savunmaktadır. Bu fosillere bakarak hayatın aniden, çeşitli, kompleks, canlıların yeryüzünde dağıldığını göstermektedir.

2.Mutasyonlar

Mutasyonlar, canlı hücrelerinde bulunan ve genetik bilgiyi taşıyan DNA molekülünde, radyasyon veya kimyasal etkiler sonucunda meydana gelen kopmalar ve yer değiştirmelerdir. Mutasyonların geneli zararlıdır. En iyimser evrimciye göre ise etkisizdir. Mutasyonlar canlılarda farklı değişimlere sebep olsa da farklı bir tür değişimi yine de ortaya çıkmaz. Faydalı bir mutasyon örneğini laboratuvar ortamlarında denemişlerse de başarılı olamamışlardır. O zamandan bu yana yapılan bütün "faydalı mutasyon oluşturma" çabaları da başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Evrimciler, çok hızlı ürettiği ve mutasyona uğratılması kolay olduğu için, "meyve sinekleri" üzerinde on yıllarca mutasyon denemeleri yaptılar. Bu canlılar olabilecek her türlü mutasyona milyonlarca kez uğratıldı. Ama tek bir faydalı mutasyon gözlemlenmedi. İnsan için de durum aynıdır. İnsanlar üzerinde gözlemlenen tüm mutasyonlar zararlıdır. Tıp kitaplarında "mutasyon örneği" olarak anlatılan mongolizm, Down Sendromu, albinizm, cücelik, orak hücre anemisi gibi zihinsel ya da bedensel bozuklukların ya da kanser gibi hastalıkların her biri, mutasyonların tahrip edici etkilerini ortaya koymaktadır. Elbette ki insanları sakat bırakan ya da hasta yapan bir süreç, "evrim mekanizması" olamaz. Mutasyon sonucunda

genetik bilgiyi oluşturan parçalar yerlerinden kopup sökülür, tahrip olur ya da DNA'nın farklı yerlerine taşınır. Ama mutasyonlar hiçbir şekilde canlıya yeni bir organ ya da yeni bir özellik kazandırmazlar. Ancak bacağın sırttan, kulağın karından çıkması gibi anormalliklere sebep olurlar. Çoğu zaman ölüme sebep olan hastalıklar meydana getirirler.

3.Doğal Seleksiyon

Darwin'in teorisinin temelini oluşturur. En iyi uyum gösterenin hayatta kalacağı tezini savunur. Bir türün doğal seleksiyon ile evrimleştiğine şahit olunmamıştır. Doğal seleksiyon bir türün genetik yapısını zenginleştirip değiştirmez. Doğal seleksiyon ile balıktan kertenkele, dinozordan kuş elde edilmez.

4.Sıçramalı Evrim

Eldredge ve Gould aranan fosillerin bir gün bulunacağı ümidinin yersiz olduğunun farkındaydılar. Bu durum karşısında, evrim dogmasından vazgeçmek yerine, akıl almaz bir iddia ortaya attılar: Sıçramalı evrim, yani evrimin kademeli küçük değişikliklerle değil, ani ve büyük değişikliklerle oluştuğu iddiası. Örneğin Eldredge ve Gould'a öncülük eden Avrupalı paleontolog O. H. Schindewolf, "sıçramalı evrim"e bir örnek verirken, tarihteki ilk kuşun, bir "grossmutasyon"la, yani genetik yapıda tesadüfen meydana gelen dev bir değişiklik, bir sürüngen yumurtasından çıktığını iddia etmişti. Aynı teoriye göre, bazı kara hayvanları, geçirdikleri ani ve kapsamlı bir değişiklik, birdenbire dev balinalara dönüşmüş olabilirlerdi. Bu teoriyi ortaya atanlar savundukları evrim teorisini kanıtlayabilecek tek fosil bile bulamadıklarından dolayı böyle bir çaresizliğe başvurmışlardır. Bu akıl tutulması bilimin kullanabileceği her argümanla yalanlanabilir. Ancak şu kesin bir gerçektir ki, fosil boşluklarını "kuşların sürüngen yumurtalarından aniden çıktıklarını" öne sürerek ya da benzeri iddialarla açıklamaya kalkmak tam anlamıyla akıl dışıdır. Çünkü bir türün bir başka türe sözde evrimleşmesi için, türün genetik bilgisinde çok büyük oranda ve faydalı bir değişiklik gerekir. Oysa hiçbir mutasyon genetik bilgiyi geliştirmez, ona yeni bir bilgi eklemeyiz. Mutasyonlar sadece genetik bilginin eksilmesine ve bozulmasına yol açarlar. Sıçramalı evrim savunucularının hayal ettikleri "dev mutasyonlar" ise, genetik bilgide dev azalma ve bozukluklar oluştururlar.

5.Genetik Sürüklenme

Küçük bir popülasyonda, sınırlı sayıda gen bulunacağından, çeşitlilik de dar olacaktır ve rastgeleliğin etkisi çok daha net olarak görülecek, çok daha ciddi değişimler yaratabilecektir. Bu sebeple, küçük bir popülasyon büyürken, genetik özellikler rastgele yavrulara saçılacak ve yavrular, küçük popülasyondaki atalarına benzer özelliklere sahip olacaklardır. İşte bu şekilde, küçük bir grubun, kendi sınırlı sayı ve çeşitteki özelliğini taşıyan

büyük bir popülasyon yaratmasına kaşif etkisi (founder effect), genlerin bu şekilde rastgele saçılmasına ise Genetik Sürüklenme denir. Canlıların göç etmeleri de aynı şekilde söz konusu canlı türünün göç ettiği bölgelerde sayısının artmasına neden olur. Bu, o bölgedeki genetik çeşitliliğin de artmasıyla sonuçlanır. Benzer şekilde çiftleşmeler de aynı etkiye yol açar. Aynı popülasyonun sürekli kendi içinde çiftleşmesi genetik çeşitliliği azaltır ve o bölgede benzer dış görünüşe sahip bireylerin artmasına neden olur. Ancak bu bir evrimleşme değildir. Ortada yeni bir tür veya evrimleşerek değişime uğramış canlılar yoktur. Farklı bölgelere göç etmiş köpek türleri, herhangi bir canlıya dönüşmemiştir; yine köpektirler. Evrimciler, bu yolla yeni tür oluştuğu safsatasını Galapagos ispinozları konusunda da gündeme getirirler. Genetik sürüklenme ve göç gibi etkiler sonucunda yeni ispinoz türleri ortaya çıkardığını savunurlar. Ancak ilk defa ortaya çıktığı iddia edilen bu kuş türleri, aslında yalnızca aynı türün varyasyonlarıdır³.

Bilim Adına ve İnançları Uğruna Yaptığı Sahtekarlıklar

1. Piltdown Adamı

Charles Dawson, 1912 yılında, İngiltere'de Piltdown yakınlarındaki bir çukurda, bir çene kemiği ve bir kafatası parçası bulduğu iddiasıyla ortaya çıktı. Çene kemiği maymun çenesine benzemesine rağmen, dişler ve kafatası insaninkilere benziyordu. Bu örnekler "Piltdown Adamı" adı verildi, 500 bin yıllık bir tarih biçildi ve çeşitli müzelerde insan evrimine kesin bir delil olarak sergilendi. Evrimciler bu fosile 40 yıl inandılar. Bu 40 yılın ardından fosillerin yaşı için yeni bir metod keşfedildi. Bu yöntemde flor kullanılıyordu. Flor testini Piltdown Adamı'nın çenesine uygulayınca çenenin flor taşımadığı anlaşıldı. Flor metoduna dayanılarak yapılan sonraki kronolojik araştırmalar, kafatasının ancak birkaç bin yıllık olduğunu ortaya çıkardı. Çene kemiğindeki dişlerin ise suni olarak aşındırıldığı, fosillerin yanında bulunan ilkel araçların ise çelik aletlerle yontulmuş adı birer taklit olduğu anlaşıldı. Detaylı analizlerle bu sahtekârlık 1953 yılında kesin olarak ortaya çıkarıldı. Kafatası 500 yıl yaşında bir insana, çene kemiği de yeni ölmüş bir orangutana aitti!

2. Nebraska Adamı

1922'de, Amerikan Doğa Tarih Müzesi müdürü Henry Fairfield Osborn, Batı Nebraska'daki Yılan Deresi yakınlarında, Plieocen Dönemi'ne ait bir azı dişi fosili bulunduğunu açıkladı. Bu dişin, insan ve maymunların ortak özelliklerini taşıdığını iddia etti. Bu tek dişe dayanılarak Nebraska Adamı'nın kafatası ve vücudunun rekonstrüksiyon resimleri çizildi. Hatta daha da ileri gidilerek Nebraska Adamı'nın, eşinin ve çocuklarının doğal ortamda ailece resimleri yayınlandı. Ancak 1927'de iskeletin öbür parçaları

da bulundu. Bulunan yeni parçalara göre bu diş ne maymuna ne de insana aitti. Dişin, "prosthennops" isimli yabancı Amerikan domuzunun soyu tükenmiş bir cinsine ait olduğu anlaşıldı.

3. Ota Benga

Darwin İnsanın Türeyişi adlı kitabıyla, insanın maymun benzeri canlılardan evrimleştiğini iddia ettikten sonra, bu senaryoyu destekleyecek fosil arayışı başladı. Ancak bazı evrimciler "yarı maymun-yarı insan" canlıların sadece fosil kayıtlarında değil, dünyanın farklı bölgelerinde canlı olarak da bulunabileceğine inanıyorlardı. 20. yüzyılın başlarında bu "canlı ara geçiş formu" arayışları bazı vahşetlere neden oldu. Bu vahşetlerden biri, Ota Benga adlı pigmenin hikâyesiydi. Ota Benga, 1904 yılında, Samuel Verner adlı evrimci bir araştırmacı tarafından Kongo'da bulundu. Adı, kendi dilinde "dost" anlamına geliyordu; Ota, evli ve iki çocuk babasıydı. Ama bir hayvan gibi zincirlendi, kafese kondu ve ABD'ye götürüldü. Buradaki evrimci bilim adamları, St. Louis Dünya Fuarı'nda onu çeşitli maymun türleriyle birlikte kafese koyarak "insana en yakın ara geçiş formu" olarak teşhir ettiler. İki yıl sonra ise New York'taki Bronx Hayvanat Bahçesi'ne göturdüler ve birkaç şempanze, Dinah adı verilen bir goril ve Dohung adı verilen bir orangutan ile birlikte "insanın eski

ataları" adı altında sergilediler. Ota Benga kendisine yapılan muamelelere dayanamadı ve intihar etti.

4. Ida Fosili

Doğabilimci David Attenborough, 2009 yılında "evrimin kayıp halkasının artık kayıp olmadığı" iddiasıyla ortaya çıktı ve Almanya'da bulunan 47 milyon yıllık bir lemur fosilini insanın hayali atası olarak duyurdu. Evrimciler fosil üzerinde spekülasyonlarına sebep olan şey, fosil üzerinde bulmadıklarıydı! Ida ismi verilen fosil bir lemura aitti fakat günümüz lemurlarından biraz daha farklı diş ve pençe yapısına sahipti. Dolayısıyla

³ Türkiye'de bildiğim kadarıyla evrim düşüncesini tüm yönleriyle savunan en iyi platform "evrimağacı" adlı web sitesidir. Çağrı Mert Bakırcı liderliğinde 2010'da kurulmuştur. Web sitesinden oldukça faydalandım.

geçmişte yaşamış ve soyu tükenmiş bir lemur türünü temsil ediyordu.

Bunların dışında "Endüstri Devrimi Kelebekleri" ve "Tiktaalik Roseae" fosillerini de delil olarak kullanmışlardır. Sonraki süreçlerde aleyhlerinde delil olmuştur⁴.

İslam Dünyası

Evrimci olmayan ve canlıların bir yaratıcı tarafından yaratıldığını savunan inanca "yaratılışçılık" denmiştir. Kimin dediğini bilmiyoruz ama biz kedinize "Müslüman" diyoruz. Bu sınıfa Müslümanlar, Hristiyanlar ve Yahudiler de girmektedir.

Peki, İslam aleminde evrim hakkında konuşan ya da savunması yapan olmuş mudur? Birtakım çevrelerce evrim teorisinin İslam'ın iman esaslarını zedelediği ve dini yok saymadığını savunmuşlardır. Hatta bu zümre söylediklerini delillendirmek için İslam Düşünce Tarihi'nde evrim fikrini sözde savunanları dile getirmişlerdir. Hâlbuki bu kişiler bir türün kendi içindeki çeşitliliği hakkında konuşmuşlardır. İnsanın bir türden evrildiğinden bahsetmemişlerdir. Yaşamın kökeni veya hayatın başlangıcı gibi konulara da girmemişlerdir. El-Cahız (868), İhvan es-Safa (945-985), Farabi (870-950), İbni Miskeveyh (Ebu Ali Ahmed) (920-1020), İbnu'l Heysem (965-1039), Cemaleddin Rumi, Erzurumlu İbrahim Hakkı ve daha sayamayacağımız birkaç ismi daha kendilerine delil getirmişlerdir. Kendilerine delil getirdikleri bu isimlerin sözlerini ya çarpıtmışlardır ya da zorlama bir ifadeyle düşüncelerine mal etmişlerdir.

Genellikle İslam aleminde modernist diyebileceğimiz zümre ve hadis-sünnet inkarcıları evrim teorisini desteklemektedirler. Bu evrim teorisini desteklemekle İslam'a hiçbir şey kazandırmamakla birlikte zihinleri bulandırmaktan ve akılları çelmekten başka bir işe yaramamışlardır. Kur'an'da insanın yaratılışı hakkında muhkem ayetler varken ispatlanamayan bir teoriyi mutlak doğru kabul edip ayetleri çarpıtarak veya zorlayarak kendilerini haklı çıkarmaya çalışmaktadırlar. Hal böyle olunca "Hz. Adem'in babası vardı" demekten de imtina etmemişlerdir.

İslam'da canlılar evrilerek değil Allah (c.c) tarafından yeryüzünde yaratılmıştır. "Gökleri, yeri ve ikisinin arasındakileri altı günde yaratan, sonra Arş'a istivâ eden (ona hükmeden) Rahmân'dır" (Furkan 59). "Allah her canlıyı sudan yarattı. Onlardan kimi karnının üstüne yürüyor, kimi iki ayak üstüne yürüyor, kimi de dört (ayak) üstüne yürüyor. Allah dilediğini yaratır. Şüphesiz Allah her şeye güç yetirendir" (Nur 45) Allah (c.c) tüm canlıları birden, eksiksiz ve mükemmel yaratmıştır. Şu gördüğümüz muhteşem düzen ve ekosistem de Allah'ın (c.c) varlığının kanıtıdır.

İslam'da ilkin insan Hz. Adem kabul edilir. Hz. Adem'in de babası yoktur. Toprakten yaratılmıştır. "O'dur ki her şeyin yaratılışını güzel yaptı ve insanı yaratmaya çamurdan başladı." (Secde, 32/7). "Andolsun ki biz insanı çamurdan süzölmüş bir hülasadan (özden) yarattık" (Mu'minun 12). İblis, Hz. Adem'e kibirlendiği zaman şöyle demişti: "Ben bir salsaldan (kurumuş çamurdan) değişken bir balçıktan (Hamein mesnun) yarattığın insana secde edemem" (Hicr 33). Yaratılış hakkında bu kadar ve daha fazla ayetler varken iki ayeti baz alıp bunlar üzerine savundukları düşüncüyü bina eden, muhkemlere sırtını dönen ya da tevil etmekten çekinmeyip tahrif etmekten de uzak durmayan kişilere "el insaf" demekten kendimizi alamıyoruz.

Elhamdülillah ki söylemek istediklerimizi Allah (c.c) bize nasip etti de yazdıklarımız bitti.

4 Harun Yahya'nın Evrim Aldatmacası kitabına büyük bir ön yargıyla yaklaşmıştım. İçinde faydalı bilgiler mevcuttur. Eserde sahtekarlıkları size anlatmış olduğumdan daha fazlasıyla anlatmıştır.

işte ölüm güvercini **yaklaşiverdi**

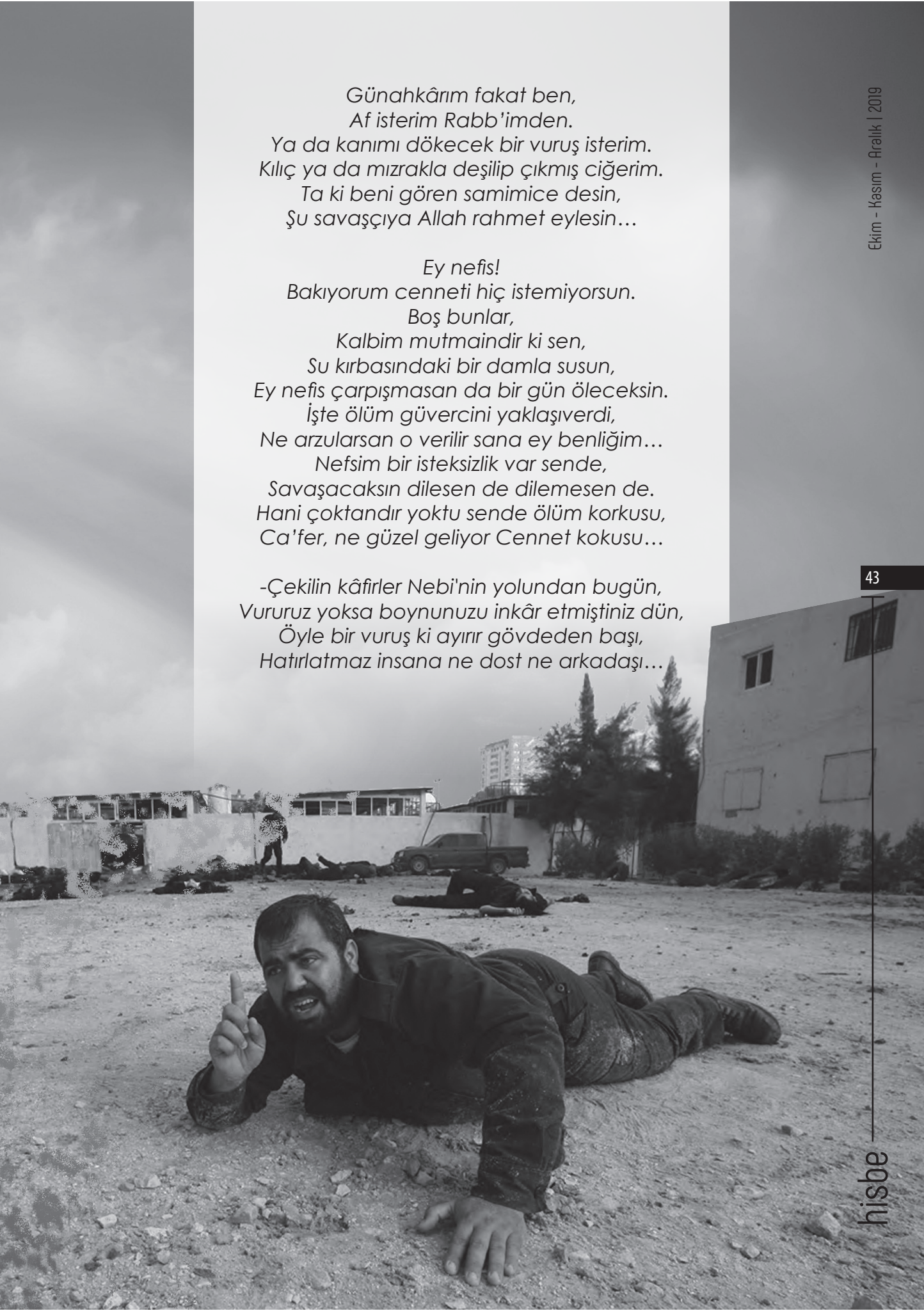
Abdullah bin Revâhâ
(radiyallahu anh)

Günahkârım fakat ben,
Af isterim Rabb'imden.
Ya da kanımı dökecek bir vuruş isterim.
Kılıç ya da mızrakla değilip çıkmış ciğerim.
Ta ki beni gören samimice desin,
Şu savaşçıya Allah rahmet eylesin...

Ey nefis!
Bakıyorum cenneti hiç istemiyorsun.
Boş bunlar,
Kalbim mutmaindir ki sen,
Su kırbasındaki bir damla susun,
Ey nefis çarpışmasan da bir gün öleceksin.
İşte ölüm güvercini yaklaşıverdi,
Ne arzularsan o verilir sana ey benliğim...
Nefsim bir isteksizlik var sende,
Savaşacaksın dilesen de dilemesen de.
Hani çoktandır yoktu sende ölüm korkusu,
Ca'fer, ne güzel geliyor Cennet kokusu...

-Çekilin kâfirler Nebi'nin yolundan bugün,
Vururuz yoksa boynunuzu inkâr etmiştiniz dün,
Öyle bir vuruş ki ayırır gövdeden başı,
Hatırlatmaz insana ne dost ne arkadaşı...

Şefkat Peygamberi ﷺ

Abdullah bin Ömer henüz küçük bir çocuktur. Babasının, Hz. Peygamber ile bir yolculuğuna o da katılmıştır. Yolculukta bir ara, tek başına babasının devesine binmiş, deveye de söz geçiremediği için sürekli kafilenin önüne geçiyordu. Babası Hz. Ömer ise, sürekli kafilenin önüne geçip, deveyi geri çevirmek zorunda kalıyor, sık sık çocuğuna sesleniyordu:

"Abdullah, kafilenin önüne geçme!"

Abdullah'ın devesi, tekrar tekrar kafilenin önüne geçince, Hz. Ömer oğlunu azarladı:

"Abdullah, Allah'ın Rasûlü'nün önüne kimse geçemez!"

Çocuğun azarlanması şefkatli Peygamberimizi çok üzmüştü ve bu sebeple hemen Hz. Ömer'e:

"Şu deveyi bana satsana" dedi.

Hiz. Ömer, Hiz. Peygamber'in bu isteği üzerine:

"Ey Allah'ın Rasûlü! O senindir" diyerek cevap verdi.

Hiz. Peygamber bunu kabul etmedi ve isteğini tekrarladı.

Bunun üzerine Hiz. Ömer deveyi sattı. Efendimiz daha sonra Abdullah'a dönerek buyurdu:

"Abdullah, artık deve senindir. Ona istediğin gibi binebilirsin!"

ŞİMDİ DUA ETME VAKTİ

Ey Güzel Allah'ım!
Bize dünyada da iyilik, güzellik ve nimet ver,
ahirette de iyilik, güzellik ve nimet ver.
Ey Biricik Allah'ım!
Ayrılıktan, iki yüzlülükten ve kötü ahlâktan
Sana sığınırım.
Ey Büyük Allah'ım!
Beni bağışla, bana merhamet et, beni
doğru yola ilet ve bana rızık ver.
Ey Kendisini Çok Sevdığım Allah'ım!
Kötü ahlâklardan, kötü işlerden ve
kötü isteklerden sana sığınırım.
Ve ne olursun bu küçücük
ellerimi boş çevirme.

ÂMİN

DUA ATLASI

Bir şey ikram edene: Allah seni hayırla ödüllendirsin.

Yemekten sonra: Bizi yedirip içiren ve bizi Müslümanlardan kılan Allah'a hamdolsun.

Ey Rabb'imiz!

Sana tertemiz duygularla, hiç eksilmeyen hep artan ve geri çevirmeyip kabul edilen hamdler ile hamd ederiz.

Bu yiyeceği bana yediren, bunu bana rızık kılan Allah'a hamdolsun.

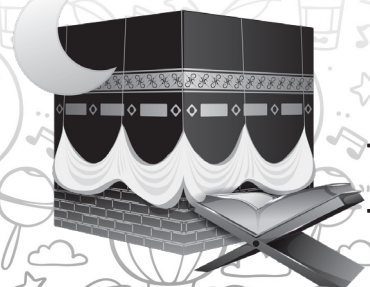
Hastalara: Ey Şafi Olan Allah'ım! Ey insanların Rabb'i!
Zararımızı gider, şifa ver. Şifa veren sensin. Senin vereceğin şifadan başka şifa yoktur. Öyle bir şifa ver ki, hastalık nedir bırakmasın.

Hapşırıldığında:

Allah'a hamd olsun. (Elhamdülillâh)

Hapşıran birinin 'Elhamdülillah' dediğini duyduğunda:

Allah sana merhamet etsin (Yerhamukümullah).

Evet Çocuklar!

Hep beraber bir gezintiye çıkmaya ne dersiniz?

Haydi O Zaman Kavram Trenine

Namaz kılmak, Kur'an okumak gibi bazı ibadetleri yapabilmek için abdest alırız. Abdest almak için dükkân dükkân dolaşmaya gerek yoktur. Bize yetecek kadar su bulduğumuz her yerde abdest alabiliriz.

Dua istemektir, yalvarmaktır. İnsanın biricik Rabb'ine yönelerek maddi, manevi bir şeyler istemesine dua etmek denir. Dua, Allah ile kulu arasındaki köprüdür. İnsan, duaları sayesinde her istediğinde Rabb'ine ulaşabilir.

Arap alfabesine Elifba denir. Tıpkı bizde alfabeye ABC demek gibi bir şey yani. Ayrıca Kur'an-ı Kerim okumayı öğrendiğimiz kitaplara da Elifba ya da Elifba cüzü deriz. Kur'an-ı Kerim öğrenmeye Elifba cüzünün ilk sayfalarında yer alan Arap harflerini öğrenmekle başlarız.

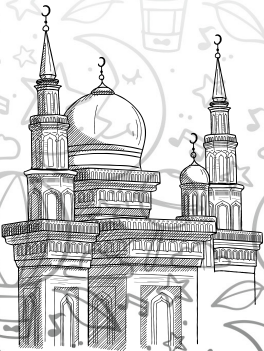
Hadis, Peygamber Efendimizin sözleridir. Kur'an-ı Kerim'den sonra dinimizin en önemli kaynağı hadislerdir. Ayrıca Kur'an-ı Kerim'in açıklanmasında da en önemli kaynak yine hadislerdir. Peygamber Efendimizin mübarek sözleri Kur'an-ı Kerim'i açıklar, İslam'ı öğretir.

Şirk, Kur'an-ı Kerim'de bildirilen en büyük günahıdır. Şirk, Yüce Allah'a ortak koşmaktır.

Bu nasıl mı olur?

Yüce Allah'ın, ilahlığında benzeri ya da ortağı olduğunu ifade etmek şirktir. Mesela; Allah'ın bir değil de birden fazla olduğuna, Allah'tan başka bir yaratıcı olduğuna, Allah'tan başka mutlak kanun koyucular olduğuna, Allah'ın hâşâ oğlu olduğuna, bazı şeyleri Allah'ın yarattığına değil de kendi kendine olduğuna inanmak şirktir. Şaka bile olsa hâşâ "Onu bunu ben yarattım" demek şirk olur. Şirkin şakası olmaz.

Bir insanın yaratılış ve ruh özelliklerinin bütünü yani huyları o insanın ahlakını oluşturur. Ahlakî özellikler iyi ve kötü olarak nitelendirilir. O yüzden bazı insanlar için "Vay ahlaksız vay," denilirken, bazıları için de "Ne güzel insan, ahlak timsali, maşaallah" ifadeleri kullanılır.

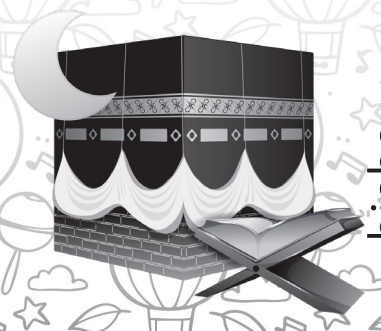

Allah'ın Kur'an-ı Kerim'de ve Peygamber Efendimizin hadislerinde kesin olarak yapılmasını emrettiği işlere farz denir. Farzlar bizim Allah'a karşı görevlerimizdir. Namaz kılmak, Ramazan ayında oruç tutmak, zekât vermek ilk akla gelen farzlar arasındadır. Her ne şartta olursak olalım farzları yerine getirmek gerekir. Farzları yaptığımızda sevap kazanırız. Yapmazsak hem günah olur, hem de günün birinde yapmamız için üzerimize borç olarak yazılır. Bu borçları da ölmeden önce ödemek lazımdır.

İslam dinine inananlara Müslüman denir. Peygamberimiz Müslümanı "elinden ve dilinden kimsenin zarar görmediği kişi" olarak tanımlamıştır. Buna göre İslam, inanca, ibadete, insanlar arası ilişkileri düzenleyen kurallara ve ahlaka dayanan bir inanç sistemidir. Bu güzel dine girmek için fotoğraf, diploma, ikametgah gibi belgelere de gerek yok. Tek gereken anlamını bilerek ve inanarak kelime-i şahadet getirmek yani Eşhedü enlâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlüh. Yani; "Ben şahadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve Muhammed O'nun kulu ve elçisidir" demektir.

İşte bu kadar kolay!

Evet Çocuklar!
Harfleri takip ederek kutulara yerleştirin
La İlahe İllallah'ın
kapsayıcı olan ismini bulun.

